

Kartlegging av reiselivet i Vestfold og Telemark

Del 1: Telemark

Foto: Telemarkskanalen

Forord

Rapporten er en økonomisk analyse av reiselivet i Vestfold og Telemark som Menon har gjennomført på vegne av Visit Telemark og Visit Vestfold. Oppdragsgiver er i prosess for å videreutvikle reiselivet i Vestfold og Telemark og formålet med rapporten er å kartlegge og analysere reiselivsdestinasjonene på både et overordnet og mer detaljert nivå. Fokuset er på å belyse reiselivets betydning, samt muligheter og utfordringer destinasjonen står overfor for å oppnå videre bærekraftig vekst.

Rapporten består av to hoveddeler:

- **Del 1: Telemark**
- **Del 2: Vestfold**

Vi kartlegger reiselivet i Vestfold og Telemark fra to ulike perspektiver:

- **Markedsperspektivet:** Vi identifiserer tilreisende og måler deres forbruk fordelt på ulike vare- og tjenestetyper og beregner ringvirkninger av tilreisendes forbruk.
- **Bedriftsperspektivet:** Vi avgrensner reiselivsnæringen og kartlegger utviklingen i nøkkeltall over tid.

Arbeidet har vært ledet av Bettina Engebretsen og Alexander Wasskog Aamo har vært medarbeider. Endre Kildal Iversen har vært prosjektansvarlig og kvalitetssikrer. Vi takker Visit Telemark og Visit Vestfold for et spennende oppdrag. Forfatterne står ansvarlig for alt innhold i rapporten

Bettina Engebretsen, mars 2021

Del 1 av rapporten inneholder følgende kapitler:

- **Kapittel 1:** Kartleggingsperspektiver og metode
- **Kapittel 2:** Telemark samlet
 - **2.1:** *Midt/Øst-Telemark*
 - **2.2:** *Vest-Telemark*
 - **2.3:** *Fjell-Telemark*
 - **2.4:** *Grenland*

A landscape photograph featuring a large, rounded mountain in the background, a line of evergreen trees in the middle ground, and a calm lake in the foreground that reflects the scene. The sky is blue with scattered white clouds.

Kapittel 1: Kartleggingsperspektiver og metode

Vi kartlegger reiselivet fra to perspektiver

Markedsperspektivet:

Tilreisende til Telemark

Markedsperspektivet krever at man identifiserer kundene og måler deres forbruk fordelt på ulike vare- og tjenestetyper. Vi kartlegger antall tilreisende mennesker fordelt etter sesong, formål med reise, overnattingsmåte og nasjonalitet. Deretter multipliseres gjestedøgn med døgnforbruk på varer og tjenester:

- Reiselivstjenester: Overnatting, servering, opplevelser og transport
- Andre utgifter: Handel, håndverkstjenester, tomtekjøp og materiell

Bedriftsperspektivet:

Reiselivsnæringen i Telemark

Reiselivsnæringen består av bransjer som primært selger til mennesker på reiser. Næringen består av:

- Overnatting, servering, opplevelser, transport og formidling.

Avgrensning innebærer at næringen ikke bare er en reiselivsnæring, men næringen selger til flere markeder:

- Tilreisende mennesker
- Lokalbefolkning
- Lokalt næringsliv

Markeds- og bedriftsperspektivet: Økonomisk analyse av reiselivet i Telemark

Markedsperspektivet: Vi kartlegger først tilreisendes totale forbruk og dets betydning for verdiskaping og sysselsetting.

Bedriftsperspektivet: Deretter kartlegger vi status og utvikling i total verdiskaping og sysselsetting i reiselivsnæringen.

Til slutt vurderer vi tilreisendes og reiselivsnæringens betydning for total verdiskaping og sysselsetting i fylket.

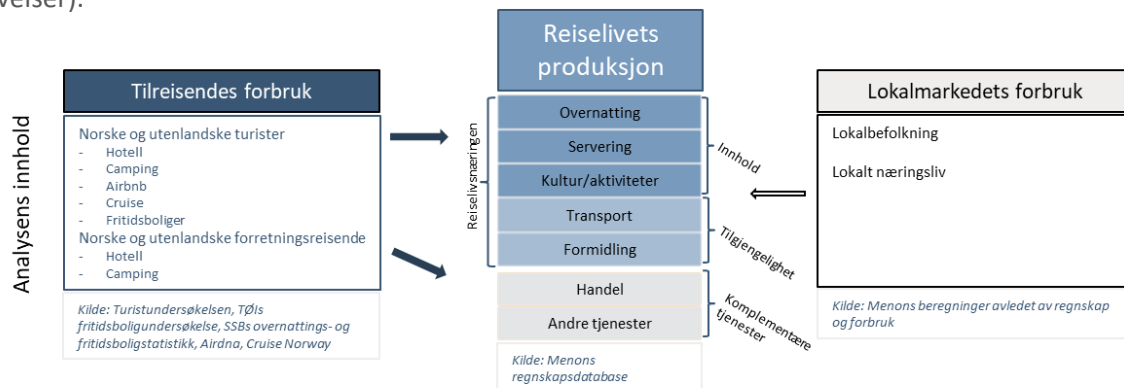
Våre metoder og kilder

Menon har utviklet en **økonomisk beregningsmodell for reiseliv** for å kunne estimere ringvirkninger av **tilreisendes lokale forbruk**. Modellen henter inn informasjon fra overnattingsstatistikk, Innovasjon Norges Turistundersøkelse, Menons regnskapsdatabase (Regnskapsregistrene i Brønnøysund), samt nasjonalregnskapstall og næringskryssløp fra SSB.

Vi legger beregningene av antall gjestedøgn etter overnattingsform og segment til grunn for beregningene av økonomiske effekter. Deretter benyttes informasjon om gjennomsnittlig døgnforbruk fra Turistundersøkelsen. Vi omregner totalt forbruk (omsetning) i ulike vare- og tjenestekategorier til verdiskapings- og sysselsettingstall ved hjelp av **Menons regnskapsdatabase**. Databaseen inneholder regnskapsinformasjon for alle foretak i Norge med plikt til å levere regnskap til Brønnøysundregistrene, og har blitt utviklet gjennom flere år. Herfra trekker vi ut informasjon om samtlige reiselivsbedrifter i Norge, basert på de ulike bransjene som til sammen utgjør **reiselivsnæringen** (overnatting, servering, transport, formidling og opplevelser).

Vi opererer med fire segmenter av norske og utenlandske turister og feriereisende, vi kartlegger verdiskaping i innholdsbransjene, transport og formidling samt andre næringer og underleverandører, og vi viser utviklingen i både turismen og næringslivet over tid.

Vi viser også utviklingen i reiselivsnæringen. Her bruker vi regnskapstall fra de lokale bedriftene i reiselivsnæringen.

Inndeling av Vestfold og Telemark i ulike regioner:

For å gi en mest mulig detaljert analyse av fylket Vestfold og Telemark har vi valgt å dele fylket inn i ulike regioner. Vi har basert oss på regioninndelingen for kommersielle gjestedøgn benyttet av statistikknett, ettersom vi har tilgang på gjestedøgnstatistikk for disse sammensetningene av kommuner. Under følger en oversikt over inndelingene av kommunene i Vestfold og Telemark:

Telemark:

- Fjell-Telemark: Tinn og Vinje
- Vest-Telemark: Kviteseid, Fyresdal, Tokke, Drangedal, Nissedal og Seljord
- Midt/Øst-Telemark: Midt-Telemark, Nome, Notodden og Hjartdal
- Grenland-Kragerø: Skien, Porsgrunn, Bamble, Kragerø og Siljan. Siden Menon har utarbeidet en egen analyse for Kragerø vil vi ikke inkludere Kragerø i denne regionen, men Kragerø inngår i de samlede tallene for Telemark.

Vestfold:

- Tønsberg
- Sandefjord
- Larvik
- Horten
- Holmestrand
- Færder

Oversikt over kommunene i Vestfold og Telemark. Kilde: Vestfoldmuseene.no

A scenic landscape photograph of a mountain range reflected in a calm lake. The sky is blue with white clouds. The text is overlaid on the center of the image.

Kapittel 2: Telemark Sammendrag

«De råeste opplevelsene fra hav til høyfjell»

Telemark er et tidligere fylke som et ble slått sammen med Vestfold i 2020 og ble da en del av Vestfold og Telemark. Telemark har en arealmessig utstrekning på 13 832 kvadratkilometer og strekker seg fra det idylliske Kragerø i sør til høyfjellet på Hardangervidda i nord. Tradisjonsrike kulturbygder møter deg i vest og industri- og bluesbyen Notodden i øst. Telemark har både variert natur, med fjell, daler, elver og kyst, og en tilsvarende variert kulturhistorie, med industri, landbruk og sjøfart. Telemark tilbyr turister mange spennende attraksjoner og opplevelser.

Om sommeren mangedobles befolkningen i Kragerø seg, ikke uten grunn. Dette er byen som Edvard Munch valgte å tilbringe sine eldre dager i og rett utenfor byen ligger ikke færre enn 495 øyer og Jomfruland Nasjonalpark. Videre kan du besøke Norges eneste porselensfabrikk, Porsgrunn Porselænsfabrik, i Porsgrunn, eller Henrik Ibsen museet i Skien. Et besøk ved Eidsborg museum og stavkirke gir innblikk i Vest Telemark sin rike kulturarv. Den over 100 kilometer lange Telemarkskanalen mellom Skien og Dalen også er en stor kulturhistorisk opplevelse. Kanalen tar deg opp til eventyrhotellet, Dalen Hotel, fra 1894 som er bygget i overdådig romantisk stil. Heddal Stavkirke, Norges største stavkirke, finner man i Notodden. På varme sommerdager kan en tur til Bø Sommarland, Skandinavias største vannpark med attraksjoner, være fristende.

Rjukan – Notodden Industriarv, som er en del av UNESCOs verdensarvliste, er definitivt også verdt et besøk. Her startet Norsk Hydro sin pionervirksomhet i norsk og internasjonal sammenheng innen utvikling av den elektrokjemiske industrien som revolusjonerte verdens matvareproduksjon. Videre venter også Telemarks mektige fjell 1883 meter over havet. Fra Gaustatoppen kan du se 1/6 av Norge på en klarværsdag. På vinterstid anbefales turen med ski på bena og i den forbindelse burde man også få med seg Sondre Norheim og skihistorien på Norsk Skieventyr i Morgedal. På vinterstid kan Telemark for øvrig by på hele 6 ulike skisentre.

**Forutsetninger
for reiselivet**

Reiselivets
utvikling

Barrierer og
utvikling

En hyttedestinasjon med kommersielt overnattende gjester om sommeren

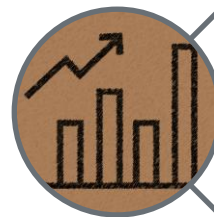
Telemarks kombinasjon av fjell, kyst, by, kulturhistorie og natur har trukket en rekke tilreisende til området de siste tiårene. I 2019 stod tilreisende for 5 millioner gjestedøgn i Telemark. Det klart største markedssegmentet blant gjestene til regionen er hytteturistene, som stod for 75 prosent av overnattingene. Siden år 2000 har det blitt bygget 8 400 ny hytter i Telemark, aller flest i Fjell- og Vest-Telemark. Vi har beregnet at hytteturistene bruker hyttene sine i gjennomsnitt 135 gjestedøgn hvert år, men omfanget varierer fra region til region. Vi beregner at hyttene i Fjell-Telemark brukes mest, mens hyttene brukes minst i Midt/Øst-Telemark. Hyttene er aller mest i bruk om sommeren, om lag 60 prosent av overnattingene finner sted på denne tiden av året.

Det kommersielle overnattingsmarkedet i Telemark er relativt lite. I 2019 stod kommersielle overnattinger for 1 million av totalt 5 millioner overnattinger. Veksten har også vært beskjeden etter 2010, med en økning på kun 10 prosent. Camping er den overnattingsformen som blir foretrukket av gjestene, mens hotell har hatt en svakere vekst. Camping står for omtrent 60 prosent av de kommersielle overnattingene. Omtrent 8 av 10 gjester i Telemark er norske og er på en ferie/fritidsrelatert reise. Det bidrar til en svært smal sesongprofil, med klart flest besøkende om sommeren, og dermed lav kapasitetsutnyttelse og lønnsomhet på hotellene sammenliknet med andre helårsdestinasjoner.

Regnskapene til bedriftene i reiselivsnæringen i Telemark viser en samlet verdiskaping på omtrent 1,6 mrd. kroner i 2019, som er en økning på 65 prosent siden 2009. Av innholdsbransjene er det servering som har klart høyest verdiskaping. Videre finner vi at næringen i 2019 sysselsatte rundt 4 500 deltids- og heltids arbeidere, aller flest innen servering. Lønnsomheten til innholdsbransjene i reiselivet er lav, målt ved bedriftenes driftsmargin. Overnatting hadde en negativ driftsmargin i 2019, mens driftsmarginen innen servering og opplevelser utgjorde om lag 2 prosent.

Forutsetninger
for reiseliv

Reiselivets
utvikling

Barrierer og
utvikling

Tilreisende kan øke lokal verdiskaping

Vi beregner at de tilreisende samlet la grunnlag for 1,8 mrd. kroner i verdiskaping og 3 700 arbeidsplasser i Telemark. Innen servering og overnatting er det et betydelig fokus på bruk av lokale mat- og drikkeprodusenter. Vi har kartlagt at om lag 15 prosent av aktørenes innkjøp innen mat og drikke kommer fra lokale produsenter i Telemark.

Selv om en hytteturist legger igjen mindre penger i reiselivsnæringen per gjestedøgn enn en hotelturist gjør, benytter hytteturisten seg i større grad av lokal varehandel, samt tjenester innen bygg- og anleggsbransjen og service- og tjenestetilbud i tilknytning til bygging, vedlikehold og oppgradering av hyttene. I Telemark genererte dette ca. 2,6 mrd. kroner i omsetning og 960 millioner kroner i verdiskaping i 2019, etter våre beregninger. Det ligger imidlertid et betydelig potensial for ytterligere verdiskaping fra de kalde sengene som kan hentes ut på flere måter.

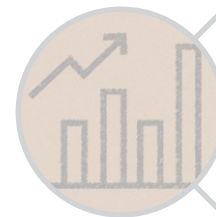
- Øke antall bruksdøgn per hytte - hyttene i Telemark brukes i snitt mindre enn ved andre destinasjoner.
- Øke forbruket per opphold – få hytteturister til å benytte seg mer av reiselivsbedriftenes tilbud.
- Øke bruken av lokale aktører ved videre hytteutbygging – unngå for stor utbygging av hytter over en kort tidsperiode, da dette kan redusere bruken av lokale aktører og dermed lokal verdiskaping.

Økte inntekter fra hytteturismen tilfaller ikke bare næringslivet. Hytteutbyggingen innebærer også høyere inntekter til kommunen gjennom at flere eiere betaler eiendomsskatt og at grunneiere tjener gode penger på salg av hyttetomter. Samtidig krever hytteutbygging store naturarealer og kan påvirke dyre- og planteliv negativt.

Det er ikke bare gjennom hytteturismen at reiselivet i Telemark har et potensial for videre utvikling, det finnes også mange muligheter i det kommersielle overnattingsmarkedet. Markedet domineres av norske sommerturister i alle regioner med unntak av Fjell-Telemark. Vi opplever riktignok et stort engasjement blant reiselivsaktørene til å utarbeide nye konsepter og ideer for å tiltrekke seg flere gjester året rundt. Allikevel lykkes svært få av dem nettopp fordi aktørene operer hver for seg og har for få ressurser til å synliggjøre sine tilbud i det nasjonale og internasjonale markedet.

Forutsetninger
for reiseliv

Reiselivets
utvikling

Barrierer og
utvikling

Fellesgoder er viktige for den videre utvikling og bør finansieren av de gevinsten tilfaller

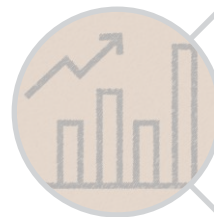
I fjor gjennomførte Universitet i Sørøst-Norge en kartlegging av kjennskapen nordmenn har til Telemark. Rapporten konkluderer med at folk som aldri har besøkt Telemark også har svært lite kjennskap til de tilbudene området har å by på. Det er imidlertid to attraksjoner de fleste har hørt om og det er Sommarland i Bø og Telemarkskanalen. Gaustatoppen er den tredje mest kjente attraksjonen, men er allikevel langt mindre kjent enn de to førstnevnte. Dette er en tydelig indikasjon på at på Telemark og de mange mulighetene som finnes der både sommer og vinter, ikke har blitt tilstrekkelig synliggjort fram til nå. Visit Telemark har derfor utarbeidet en ny markedsstrategi for 2021, hvor det er lagt opp til at alle medlemsbedrifter og tilhørende områder, blir markedsført mot sin målgruppe til ønsket tid. Dette kan bidra til å øke nordmenns kjennskap til reiselivet i Telemark og tiltrekke flere gjester, året rundt, til de ulike regionene. En sterkere markedsføring mot utlandet kan også bidra til å øke antall utenlandske turister, sommer som vinter.

En satsning på økt og mer tilpasset markedsføring for reiselivsbedriftene i Telemark kommer imidlertid ikke uten økte kostnader. Felles markedsføring inngår i betegnelsen fellesgoder. Fellesgoder er en økonomisk betegnelse på ikke-kommersielle tjenester som «alle ønsker, men ingen vil betale for». Problemet går ut på at når en oppgave er utført – et gode produsert – er det umulig å ekskludere noen fra å bruke det. Dermed mangler fellesgodets nyttehavere insentiver til å finansiere godet. I Telemark er det per dags dato en løsning der felleskapet i form av fylkeskommune, kommune og reiselivet, sammen spleiser på disse tjenestene. Grunnprinsippet for hvordan fellesgoder bør finansieres er at de som har nytte av gode også betaler for det. Som det fremkommer av rapporten får reiselivsnæringen, handelsstanden, grunneiere/utbyggere, håndverkere, bygg og anlegg, gjester i kommersielle anlegg, hytteeiere og lokalbefolkning betydelig nytte av de tilreisende.

Ettersom bedre og mer synliggjøring av områdets mange muligheter står sentralt for Telemarks videre utvikling er det av stor betydning at alle nyttehavere bidrar til fellesskapet og samarbeider for å tiltrekke seg flere norske og utenlandske turister, særlig utenom høysesong, i årene som kommer.

Forutsetninger
for reiseliv

Reiselivets
utvikling

Barrierer og
utvikling

Kapittel 2: Telemark
Markedsperspektivet
– de tilreisende til Telemark

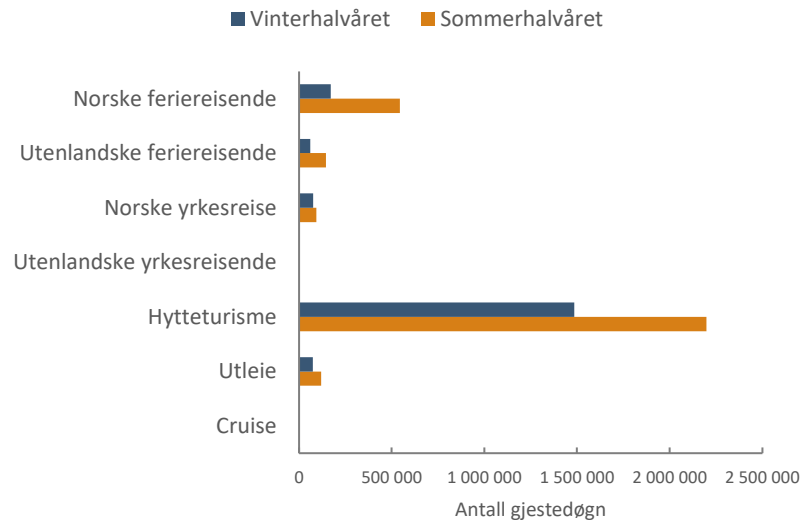
Tilreisende stod for 5 millioner gjestedøgn i Telemark i 2019

Reiselivet er et satsningsområde i Telemark og destinasjon tiltrekker seg en rekke tilreisende hvert år. Vi har sammenstilt kommersielle gjestedøgn på hotell og camping med data fra Airdna og overnattinger på private hytter i kommunen. Samlet finner vi at de tilreisende stod for omtrent 5 millioner gjestedøgn i Telemark i 2019.

Som et resultat av satsningen på reiseliv har det stadig blitt bygget nye hytter i Telemark, særlig i Fjell-Telemark, noe som gjenspeiles i gjestedøgnstatistikken. 75 prosent av totalt antall gjestedøgn i regionen ble tilbragt i fritidsboliger i fjor. Hytteundersøkelser og andre kartlegginger viser at i gjennomsnitt benyttes hver av hyttene 135 gjestedøgn per år. Selv om det er store forskjeller innad i Telemark benyttes hyttene mer om sommeren enn om vinteren.

Når det gjelder de kommersielle overnattingene er norske feriereisende det største segmentet, etterfulgt av utenlandske feriereisende. Hovedsakelig kommer de feriereisende på sommeren.

Antall gjestedøgn per segment og sesong i 2019. Sommersesongen strekker seg fra mai til oktober, mens vintersesongen strekker seg fra november til april. Merk at Airbnb også inkluderer HomeAway.

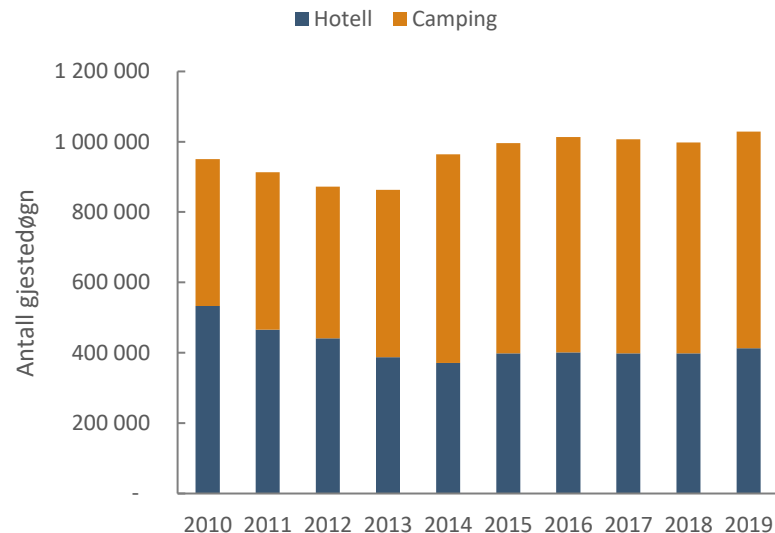

10 prosent vekst i antall kommersielle gjestedøgn siden 2010 – hotell har tapt terreng, mens camping stadig blir mer populært

I 2019 stod kommersielt overnattende for drøye 1 million gjestedøgn i Telemark, hvorav camping/hyttegjeng utgjorde 60 prosent av overnattingene. Slik har det imidlertid ikke alltid vært. I 2010 var det hotellovernattinger som stod for 60 prosent av de kommersielle gjestedøgnene. På den tiden var det 44 hoteller og totalt 6 300 varme senger. Etterspørselen etter hotellovernattinger falt imidlertid fra 2010 og fram til 2013. Aktørene tilpasset sitt tilbudet etter den fallende etterspørselen og antall hoteller og varme senger ble derfor redusert. Fra 2014 har antall hotellovernattinger ligget stabilt på rundt 400 000 gjestedøgn i året. Det eksisterer nå 5 240 varme senger fordelt på 32 hoteller i Telemark.

I samme tidsrom som etterspørselen etter hotell sank, økte antall overnattinger på camping. Totalt har camping vokst med 50 prosent siden 2010. Samlet har kommersielle overnattinger hatt en vekst på 10 prosent over hele perioden.

Antall kommersielle overnattinger fordelt på hotell og camping/hyttegjeng fra 2010 til 2019. Kilde: Statistikknett

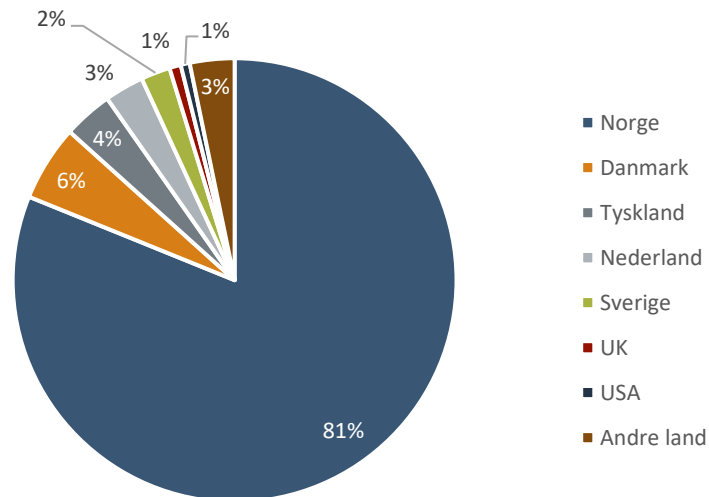

Telemark tiltrekker seg hovedsakelig nordmenn - 80 prosent av de tilreisende er fra Norge

Videre har vi sett nærmere på hvem som reiser til Telemark og i første omgang på hvor de tilreisende kommer fra. Som det fremkommer av figuren er det særlig en ting nesten alle besøkende i Telemark har til felles – de er nordmenn. Mer presist er over 80 prosent av gjestene kommersielt overnattende fra Norge. De relativt få utenlandske turistene som besøker Telemark kommer fra først og fremst fra Danmark, Tyskland og Nederland. Grunnen er at Telemark ligger sentralt til for nordeuropeiske land med fergeforbindelse fra Larvik/Langesund til Hirtshals.

Vi har snakket med en rekke aktører innen flere av reiselivsbransjene som forteller at fraværet av utlendinger i regionen generelt skyldes lite fokus og satsning på utenlandsmarkedet. Enkelte aktører har selv gjennomført mindre kampanjer mot utlandet, men kostnaden har i slike tilfeller vært høyere enn gevinsten.

Forordelingen av kommersielle gjestedøgn på marked (nasjonalitet) i 2019. Kilde: Statistikknett

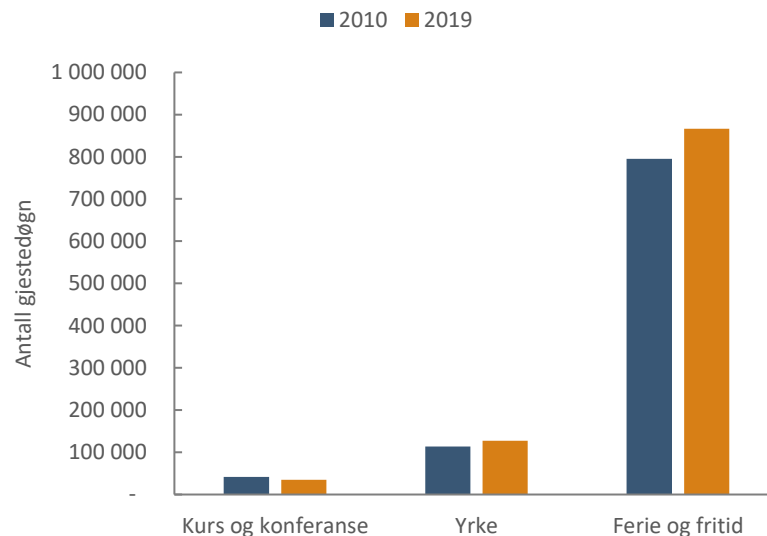

For 85 prosent av de kommersielt overnattende er formålet med reisen til Telemark ferie eller fritid

De tilreisende til Telemark kjennetegnes, i tillegg til å være nordmenn, ved at de først om fremst reiser til regionen i forbindelse med ferie og/eller fritid. Hele 85 prosent av de kommersielle gjestedøgnene er knyttet til ferie- og fritidsreiser. Andelen har vært konstant siden 2010.

Yrkesreisende og kurs/konferanse står for de resterende 15 prosentene av gjestedøgnene, hvorav yrkesreisende er det største markedssegmentet med 12 prosent.

Antall kommersielle gjestedøgn i 2010 og 2019 per segment. Kilde: Statistikknett

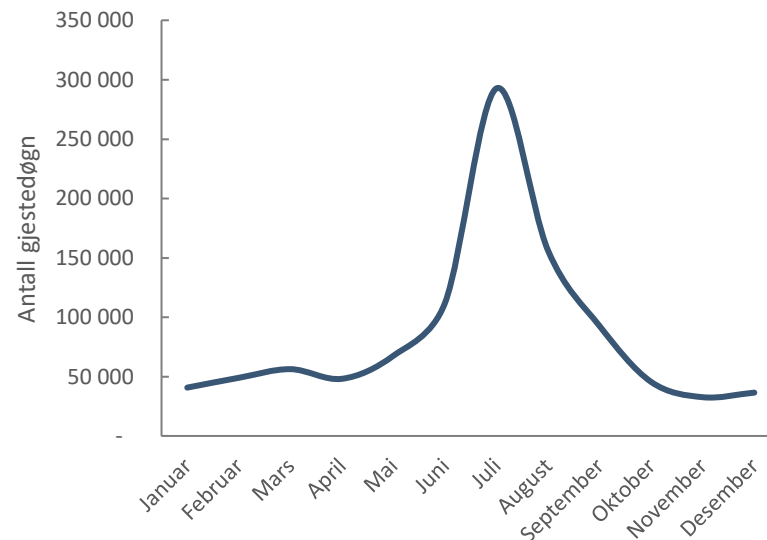

Tydelig sesongprofil: De tilreisende kommer hovedsakelig om sommeren

Basert på kartleggingen av de tilreisende til Telemark finner vi at regionen har en relativt ensartet og tydelig destinasjonsprofil når det kommer til de kommersielle overnattingene: de besøkende er hovedsakelig norske camping/hotelturister på en ferie- eller fritidsreise.

Hvem de tilreisende til destinasjonen er påvirker i stor grad hvordan sesongprofilen til overnattingsaktørene i Telemark ser ut. En høy andel ferie/fritidsreisende bidrar ofte til en svært skjev sesongprofil, slik figuren viser. I all hovedsak kommer de tilreisende til Telemark om sommeren, aktiviteten på kommersielle overnattingssteder tar seg betraktelig opp i juni, er på topp i juli og holder seg på et høyt nivå frem til september. Om vinteren er imidlertid aktiviteten på et lavt nivå.

Antall kommersielle gjestedøgn per måned i 2019. Kilde: Statistikknett

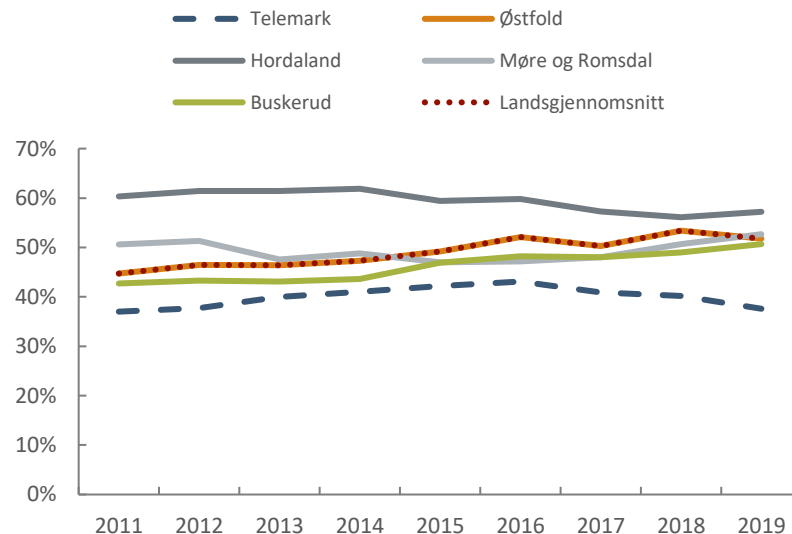
Hotellene har lav og fallende kapasitetsutnyttelse – i snitt 15 prosent lavere enn landsgjennomsnittet

Som vi har sett har Telemark en tydelig sesongprofil, med et høyt aktivitetsnivå om sommeren når de norske ferie- og fritidsreisende ankommer, mens aktivitetsnivået er lavt resten av året. Det er derfor interessant å undersøke hvordan dette påvirker kapasitetsutnyttelsen av rom ved hotellene og sammenlikne utnyttelsen med andre destinasjoner.

I gjennomsnitt har kapasitetsutnyttelsen av rom ved hotellene i Telemark ligget på 40 prosent gjennom perioden 2011-2019. I samme periode som etterspørselen etter hotellovernattinger falt og tilbudet ble redusert, økte kapasitetsutnyttelsen noe. De senere årene har utnyttelsen imidlertid falt fra 40 til 37 prosent.

Siden Telemark er en sammensatt region med by og bygd, hav og fjell har vi valgt ut fire regioner med noen av de samme kjennetegnene som Telemark, for å sammenlikne kapasitetsutnyttelsen med. Siden 2011 har utnyttelsesgraden ved de andre destinasjonene tatt seg gradvis opp og konvergere mot hverandre på i overkant av 50 prosent. Telemark skiller seg ut med klart lavest utnyttelsesgrad av de utvalgte destinasjonene, og omtrent 15 prosent lavere utnyttelse enn landsgjennomsnittet i 2019.

Kapasitetsutnyttelse av rom i utvalgte fylker og gjennomsnittet for hele landet, 2011-2019. Kilde: Statistikknett

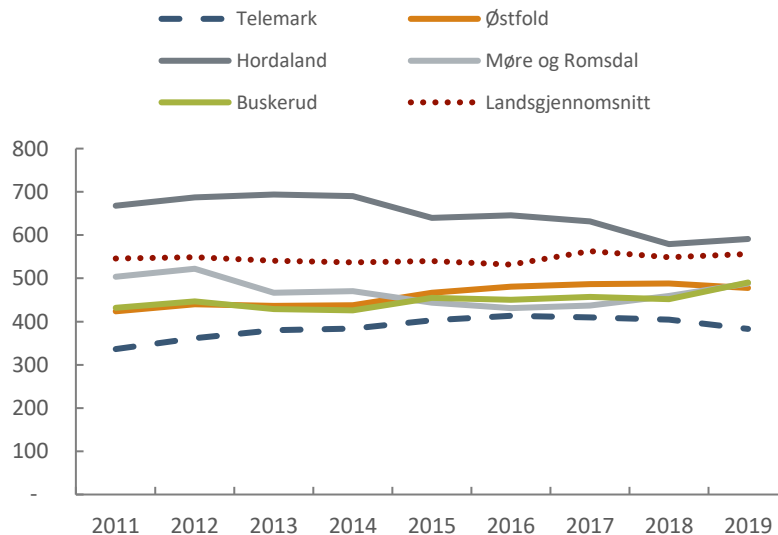

Hotellenes lønnsomhet, målt ved inntekt per disponibelt rom, var i snitt 170 kroner lavere enn landsgjennomsnittet i 2019

RevPAR, inntekt per disponibelt rom, er en nyttig indikator for å vurdere utviklingen i hotellenes driftsøkonomi. RevPAR fremkommer ved å dividere hotellenes losjiinntekt på antall disponible romdøgn. RevPAR belyser dermed hotellenes inntekter i forhold til den disponible kapasiteten, og bestemmes av pris per solgte rom og kapasitetsutnyttelsen.

I 2011 lå RevPAR i Telemark på 340 kroner, hvilket i snitt er 70 kroner lavere enn de sammenliknbare destinasjonene. På denne tiden var det stor forskjell i hotellenes lønnsomhet, slik figuren viser. Inntekten per disponibelt rom har imidlertid tatt seg gradvis opp i Telemark og økte i 2019 til 385 kroner. RevPAR hos de sammenliknbare destinasjonene har i snittet ligget på stedet hvil. Til tross for at forskjellen i RevPAR er lavere er hotellene i Telemark i snitt mindre lønnsomme enn både de sammenliknbare destinasjonene og det nasjonale snittet, på 555 kroner.

Inntekt per disponibelt rom (RevPAR) for utvalgte fylker og landsgjennomsnittet, 2011-2019. Kilde: Statistikknett

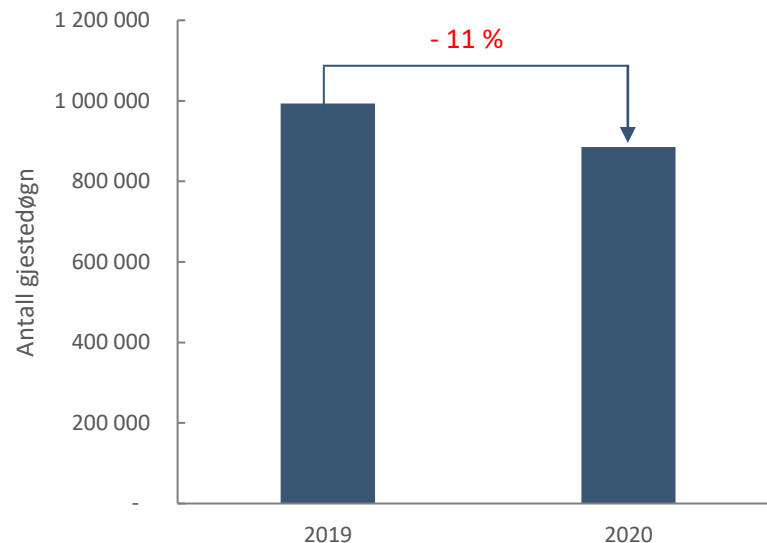

Koronapandemien har lagt store begrensninger på reiselivsnæringen – men nedgangen er mindre i Telemark enn mange andre steder

Reiseliv er kanskje den næringen som har blitt hardest rammet av koronapandemien. For det første har pandemien og smittevernsrestriksjonene for å begrense smitte en direkte effekt på tilbudet av reiselivsprodukter. Dette har bidratt til at hoteller, restauranter og aktivitetstilbud i stor utstrekning har stengt ned over lengre perioder, samt at flytransport i inn- og utland er svært begrenset. For det andre har smitten, utover lovpålagte restriksjoner, redusert etterspørselen etter reiselivstjenester. For det tredje har koronapandemien en effekt på sentrale drivere for utviklingen av næringen, slik som økonomisk vekst, digitalisering, lokal bærekraft og klima.

Hvor hardt ulike destinasjoner har blitt rammet av COVID-19 gjennom 2020 avhenger i all hovedsak av to forhold: destinasjonens kundesegment- og sesongprofil. Som vi har sett er 80 prosent av de besøkende i Telemark fra Norge og et klart flertall besøker destinasjonen om sommeren i et ferie/fritidsøyemed. Dette har bidratt til at reiselivsaktørene i Telemark gjennom 2020 kun har hatt en mindre nedgang, på 11 prosent, i antall kommersielle gjestedøgn. På landsbasis har nedgangen vært på nærmere 35 prosent.

Antall beregnede kommersielle gjestedøgn fra januar til november i 2019 og 2020.
Kilde: SSB

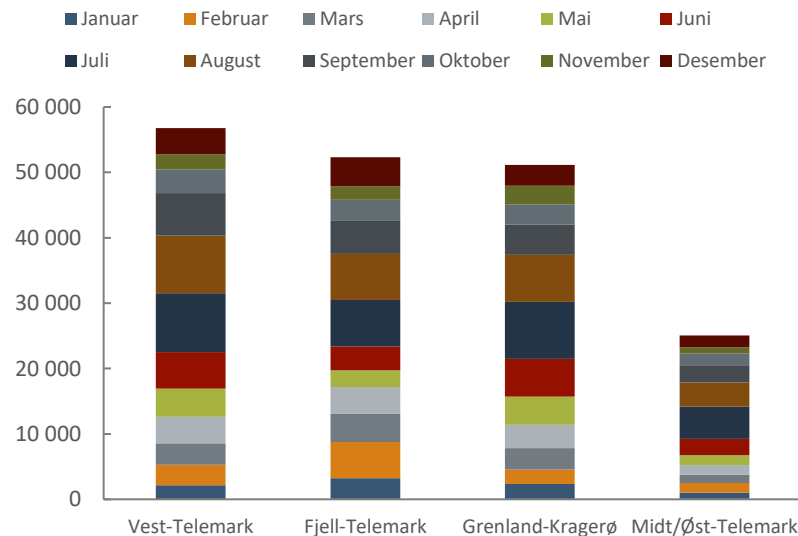

Utleie: 9 ganger flere gjestedøgn i 2019 enn i 2016

Veksten i utleie via nettbaserte markedsplattformer som Airbnb, Homeaway ol. hvor brukere kan tilby, søke etter, bestille og benytte utleieenheter, har vært svært høy i Norge de siste årene og det samme gjelder for Telemark. Siden 2016 har antall gjestedøgn tilbragt i utleieenheter i Telemark vokst med 800 prosent, fordelt på sommer- og vinterhalvåret. Antall overnattinger har dermed vokst fra 20 000 i 2016 til 185 000 i 2019. Utleie stod for 4 prosent av de samlede gjestedøgnene i regionen. Til tross for at utleiemarkedet er lite sammenliknet med totalt antall gjestedøgn, utgjorde overnattingene omtrent 20 prosent av de kommersielle gjestedøgnene.

Den høye andelen utleie relativt til kommersielle gjestedøgn indikerer at turister anser hytter/boliger som en attraktiv overnattingsform i Telemark. Rundt 65 prosent av utleien finner sted om sommeren, mens de resterende 35 prosentene finner sted om vinteren. Flest gjester benytter seg av utleie i Grenland-Kragerø, Vest-, og Fjell-Telemark.

Beregnet antall gjestedøgn ved utleie gjennom markedsplattformer i Telemark i 2019. Kilde Airdna

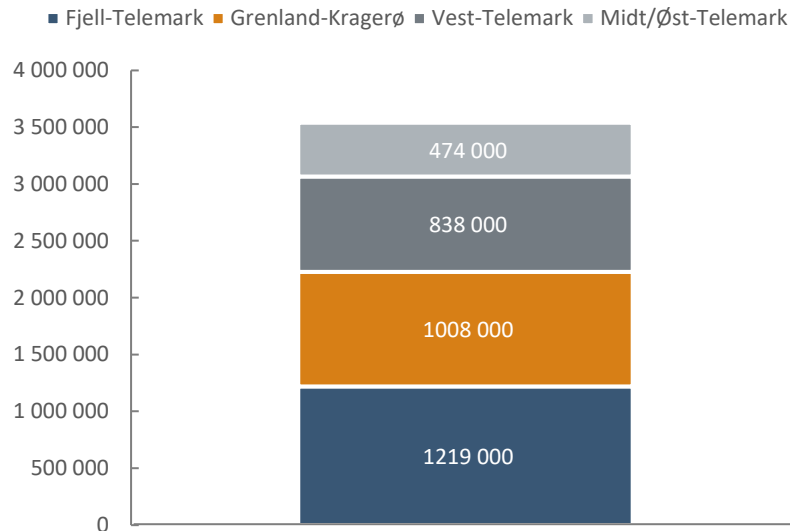
Hytteturister stod for 3,5 millioner gjestedøgn i Telemark

Siden 2000 har antall hytter i Telemark økt fra omtrent 22 600 til 31 000 i 2020, en vekst på nesten 40 prosent. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig utbygging over hele perioden på om lag 440 hytter per år.

Vi har beregnet antall gjestedøgn fra tilreisende hytteturister i 2019, definert som hytteturister med bosted utenfor den kommunen hytten er lokalisert ved, basert på hytteundersøkelser gjennomført i Telemark og undersøkelser gjennomført ved andre likende destinasjoner utenfor Telemark. Vi beregner at hyttene i snitt blir brukt 45 dager årlig og at det er om lag 3 besøkende per hytte. Dette tilsier at hytteturistene står for 135 gjestedøgn i Telemark hvert år.

Figuren viser antall beregnede gjestedøgn ved hytter i de fire ulike regionene i Telemark i 2019. Som det fremkommer av figuren skiller tre av regionene seg ut med størst hytteturisme: Fjell-Telemark, Grenland-Kragerø og Vest-Telemark. Til sammen stod hytteturistene for 3,5 millioner gjestedøgn i Telemark i 2019.

Antall beregnede gjestedøgn for hytteturister i Telemark fordelt på 4 regioner, med bosted utenfor kommunen, 2019. Kilde: SSB

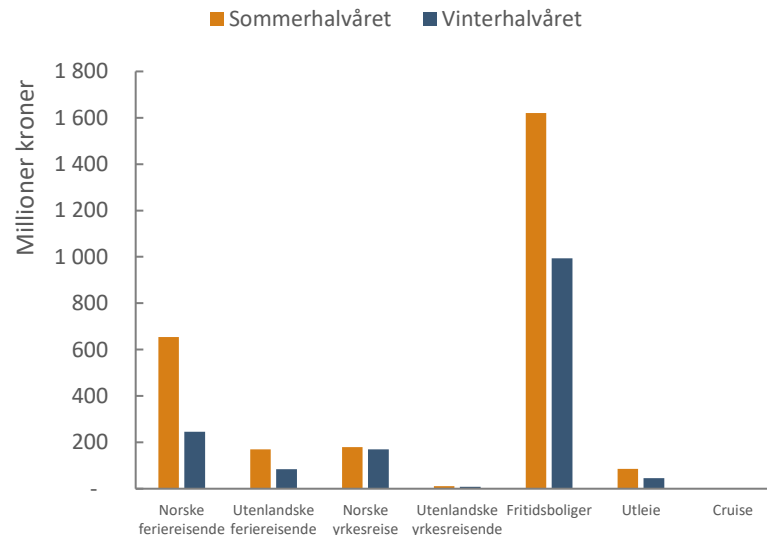
Tilreisende la igjen 4,3 mrd. kroner i Telemark gjennom sitt forbruk i 2019

Vi beregner at tilreisende til Telemark la igjen rundt 4,3 mrd. kroner i 2019, hvorav hytteturistene stod for over 60 prosent av omsetningen. Inntektene fra kommersielt overnattende og hytteturister er klart høyest om sommeren, mens inntektene fra yrkesreisende er jevnt fordelt over året.

Totalt genererer hytteturismen i overkant av 2,6 mrd. kroner i omsetning i næringslivet i Telemark. I beregningene på denne siden har vi inkludert hytteturistenes forbruk innen de reiselivsrelaterte næringene også forbruk til oppgradering og vedlikehold av hytter innen bygg og anlegg. Dette fordi hytteturismen genererer inntekter til andre deler av næringslivet i Telemark enn det en tradisjonell hotellgjest gjør. Investeringer i forbindelse med hytteutbygging er derimot ikke inkludert her.

Selv om tilreisende som overnatter på private hytter har 70 prosent lavere gjennomsnittlig døgnforbruk enn de som benytter kommersielle overnattingssteder, la hytteturistene allikevel la igjen nesten 3 ganger mer penger i Telemark enn kommersielt overnattende turister i 2019.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2019 fordelt på sesong, marked og formål. Sommersesongen definerer vi som mai-oktober, og vintersesongen som november-april. Kilde: Menon

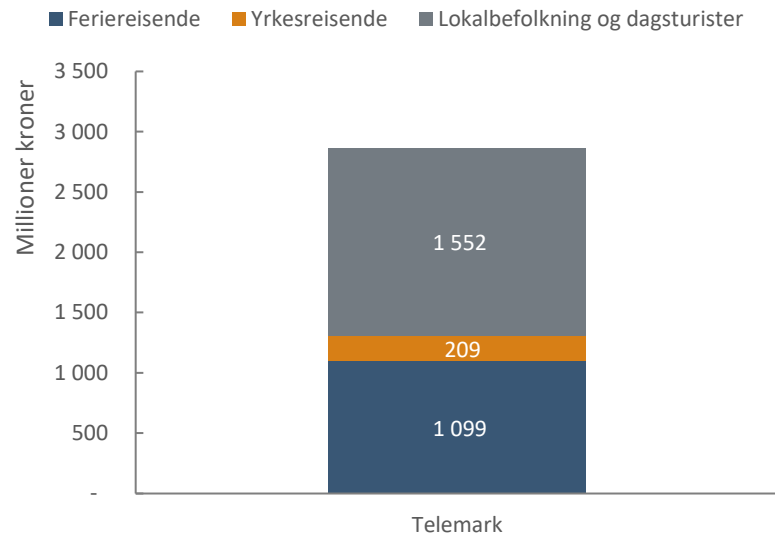

Over 50 prosent av inntektene til reiselivsnæringen kommer fra lokalbefolkningen og dagsturister

Etter å ha kartlagt omsetningen fra tilreisendes forbruk ser vi nærmere på reiselivets innholdsbransjer overnatting, servering og opplevelser. Som figuren viser er det lokalbefolkningen og dagsturistene som står for over halvparten av inntektene i reiselivsnæringen i Telemark. Av de tilreisende som overnatter i Telemark stod ferierende for nærmere 40 prosent av innholdsbransjenes inntekter. De resterende 7 prosentene kommer fra yrkesreisende.

For overnattingsbedriftene er tilreisende i form av feriereisende og yrkesreisende viktige segmenter. Når det gjelder serverings- og innholdsbransjen benyttes aktørene i langt større grad av lokalbefolkningen selv, utenom høysesongen om sommeren. Trolig utgjør dagsturister/gjennomreisende også en god del av omsetningen fra det grå feltet i figuren.

Beregnet omsetning fra feriereisende, yrkesreisende, dagsturister og lokalbefolkning i 2019 i reiselivets innholdsbransjer. Kilde: Menon

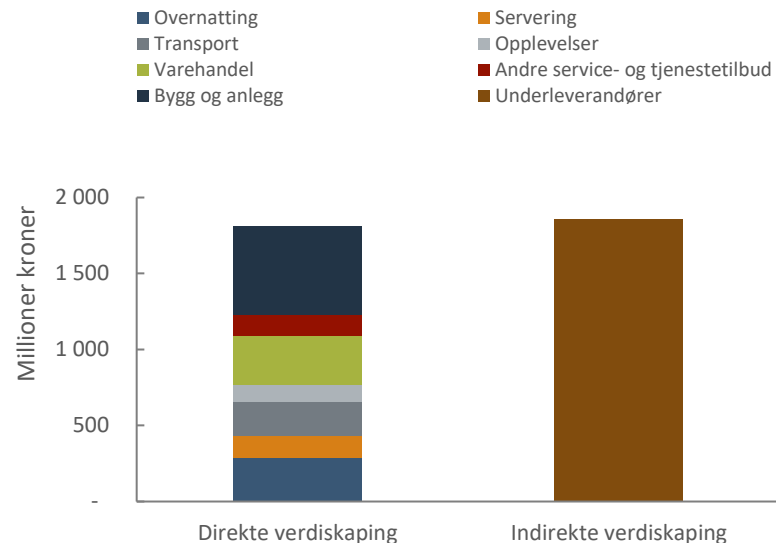
Tilreisende bidrar med 1,8 mrd. kroner i verdiskaping i næringslivet og like høy verdiskaping i verdikjeden

Tilreisendes forbruk og investeringer i 2019 la grunnlag for en verdiskaping på 1,8 mrd. kroner i næringslivet i Telemark. I dette tallet er også verdiskapingen innen bygg- og anleggsbransjen, som utbygging og vedlikehold av hyttene legger grunnlag for, inkludert.

Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultat før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Verdiskaping er dermed den omsetningen som «blir igjen» i bedriftene etter vare- og tjenestekjøp for å avlønne innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital.

I tillegg til at 1,8 mrd. kroner av verdiskapingen i næringslivet i Telemark kan knyttes til de tilreisendes forbruk og investeringer, vil reiselivsnæringen, handelsbransjen og bygg- og anleggsbransjen gjøre innkjøp hos sine underleverandører, som bidrar til rundt 1,9 mrd. kroner i verdiskaping. Verdiskapingen hos norske underleverandører er således på nivå med den direkte verdiskapingen fra de tilreisendes forbruk. Den indirekte verdiskapingen er beregnet ut i fra lokal reiselivsnærings vare- og tjenestekjøp i hele Norge, og tilfaller dermed ikke bare lokalt næringsliv. Indirekte verdiskaping er produksjonen til underleverandører gjennom hele verdikjeden.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner.

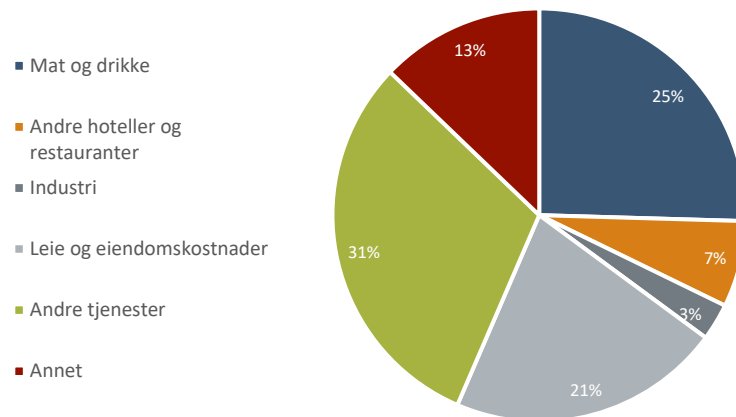

Overnattings- og serveringsbransjen kjøper lokalprodusert mat og drikke for 40 millioner kroner per år

Telemark er et område rikt på lokale mattradisjoner og kortreist mat står høyt i fokus. Særlig innen serverings- og overnattingsbransjen er det et betydelig fokus på bruk av lokale produsenter. Basert på samtaler med en rekke overnattings- og serveringsaktører, har vi kartlagt hvor stor andel av deres vareinnkjøp innen mat og drikke som kommer fra lokale produsenter i Telemark. Som det fremkommer av figuren til høyre står aktørenes innkjøp av mat og drikke for omtrent 25 prosent av de totale kjøpene av varer og tjenester fra underleverandører.

Vi opplever at serverings- og overnattingsaktørene har et tydelig ønske og en vilje til å benytte lokale produsenter av mat og drikke. Aktørene oppgir i snitt at rundt 15 prosent av produktene kommer fra lokale aktører, hvilket tilsvarer om lag 40 millioner kroner. Det er i all hovedsak prisnivået og det faktum at lokale produsenter ofte har lavere produksjonskapasitet enn de store nasjonale aktørene som begrenser bruken av den kortreiste maten.

Slik fordeler vare- og tjenestekjøpene til serverings- og overnattingsbransjen seg.
Kilde: SSB og Menon

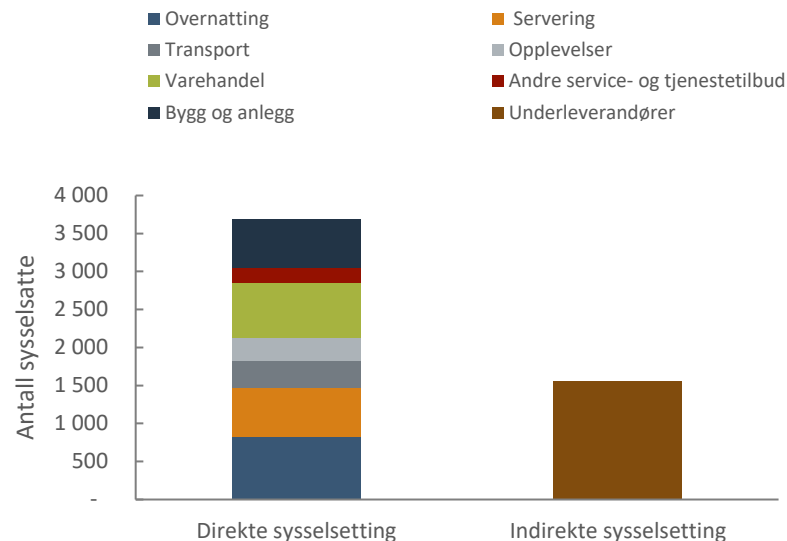

Tilreisende legger grunnlag for 3 700 arbeidsplasser i Telemark og nærmere 1 600 arbeidsplasser i verdikjeden

Reiselivsnæringen og de relaterte næringene er viktig for sysselsettingen i Telemark. I 2019 la forbruket og investeringene grunnlag for 3 700 arbeidsplasser i det reiselivsrettede næringslivet, inkludert varehandel og bygg/anlegg. Rundt 20 prosent av arbeidsplassene finner vi innen hver av bransjene: overnatting, servering, varehandel og bygg og anlegg.

Mye av etterspørselen innen overnatting, servering, opplevelser og varehandel er på kveldstid, helger eller i ferier, og særlig om sommeren når etterspørselen er høyest. En stor andel av arbeidsinnsatsen gjøres derfor av deltids- og sesongarbeidere. For mange aktører i Telemark er det vanlig praksis å bringe inn sesongarbeidskraft fra andre deler av landet eller fra utlandet og av den grunn bor ikke alle arbeiderne nødvendigvis i kommunen. Vi har videre beregnet at vare- og tjenestekjøp fra reiselivsnæringen, varehandel og bygg/anlegg tilsvarer nærmere 1 600 arbeidsplasser utover i den nasjonale verdikjeden. Forbruket legger grunnlag for flere arbeidsplasser i bedriftene som selger direkte til tilreisende enn hos underleverandørbedriftene. Dette skyldes at reiselivsbedriftene er mer arbeidsintensive enn underleverandørene; det skapes flere arbeidsplasser per omsetningskrone innen overnatting og servering enn hos for eksempel eiendomsselskap eller andre vare- og tjenesteleverandører. Mange av de indirekte sysselsatte i den nasjonale verdikjeden jobber og bor i andre deler av landet.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

Kapittel 2: Telemark
Bedriftsperspektivet
– reiselivsnæringen

Bransjene i reiselivsnæringen

Det er fem bransjer som utgjør det vi vanligvis definerer som reiselivsnæringen; overnatting, servering, opplevelser, transport og formidling. Reiselivsnæringen kan også deles inn i innholds- og tilgjengelighetsbransjer. Innholdsbransjene handler om å skape et godt reiselivsprodukt på stedet, mens tilgjengelighetsbransjene har mer en infrastrukturfunksjon ved å legge til rette for å frakte turistene dit de skal, og organisere tilbud.

Servering – omfatter typisk restauranter, kafeer, gatekjøkken og drift av barer og puber.

Overnatting – består av hoteller, pensjonater, moteller, campingplasser, vandrerhjem, ferieleiligheter, turisthytter og annen overnatting.

Opplevelser – inneholder alle aktiviteter som man kan tenke seg en turist kan benytte når denne er på reise. Dette er opplevelsesaktiviteter, fornøyles- og temaparker, alle typer museer og historiske bygninger og severdigheter, botaniske og zoologiske hager, taubaner og skiheiser.

Transport – omfatter bedrifter som frakter passasjerer med jernbane, kyst- og lufttrafikk med passasjerer, innenlandske kystruter med passasjerer, turbiltransport og rutebiltransport utenfor by og forstadsområde.

Formidling – består av aktører som reisebyråer, turistkontorer, reisearrangørvirksomhet, guider og reiseledere.

Databasen Menon benytter til å analysere reiselivsnæringen inneholder regnskapsinformasjon for alle foretak i Norge med plikt til å levere regnskap til Brønnøysundregistrene. Dette vil si at for eksempel enkeltmannsforetak under visse terskelverdier ikke er inkludert.

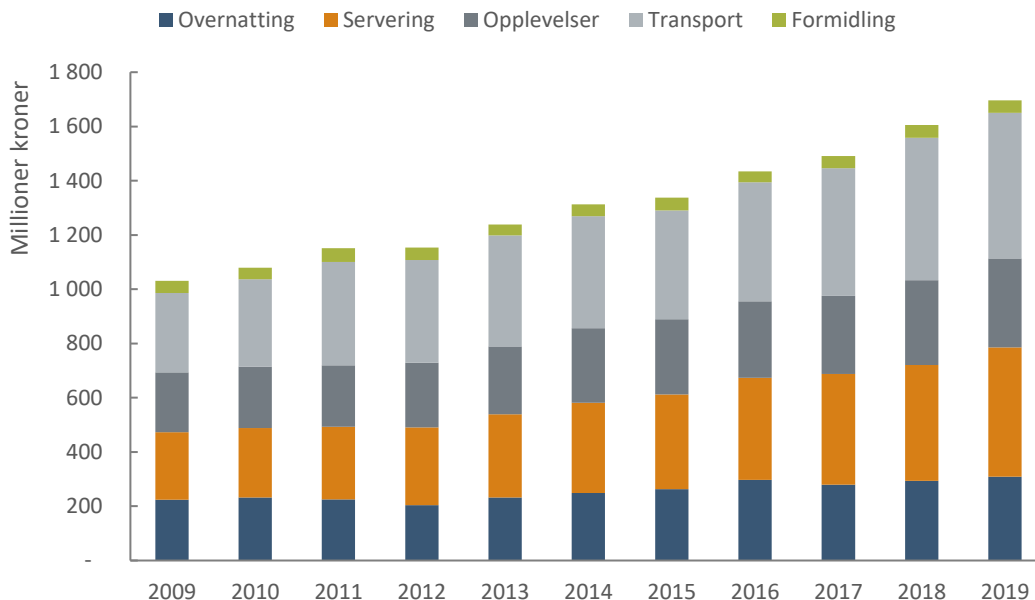
Reiselivet i Telemark har opplevd vekst i verdiskapingen siden 2009

Samlet har reiselivet i Telemark hatt en vekst i verdiskapingen på om lag 65 prosent i perioden 2009 til 2019. Denne veksten har funnet sted i alle reiselivets bransjer.

Hovedvekten av verdiskapingen generert av reiselivet i Telemark kommer fra innholdsbransjene servering og overnatting, som står for om lag 45 prosent av verdiskapingen i 2019.

Den største enkeltbransjen i Telemark i 2019 er transportbransjen. Samlet for telemarkskommunene har denne bransjen vokst med om lag 85 prosent siden 2009 og står i 2019 for omtrent 30 prosent av den totale verdiskapingen fra Telemarks reiseliv.

Utvikling i total verdiskaping, 2009-2019. Kilde: Menon

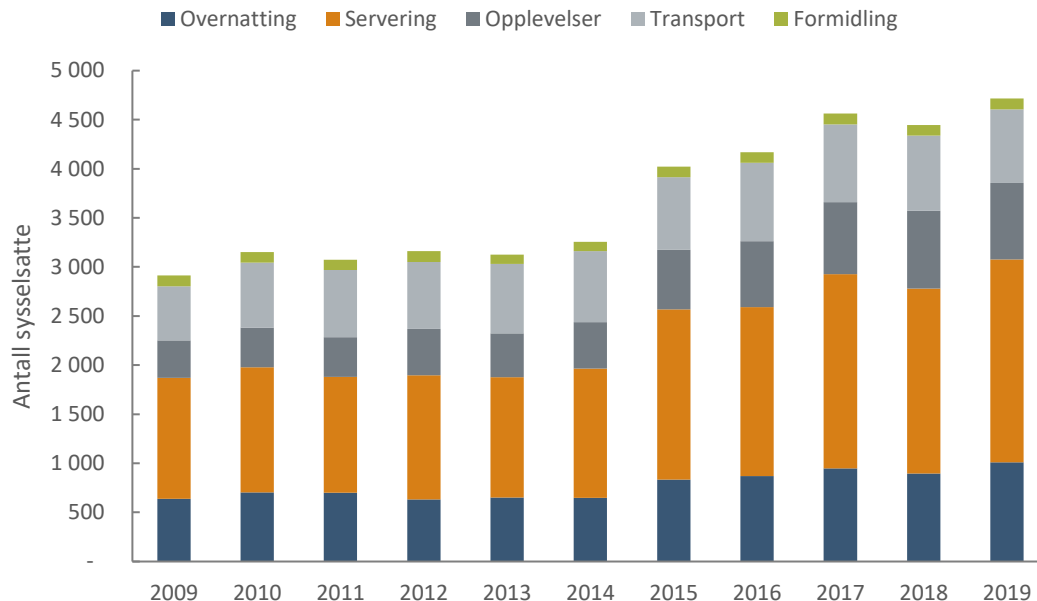
Betydelig vekst i antall ansatte i reiselivet i Telemark

Antall ansatte i reiselivet har vokst med om lag 60 prosent siden 2009. Dette er omtrent som veksten i reiselivets verdiskaping.

Serverings- og overnattingsbransjen sysselsetter samlet omtrent 65 prosent av de reiselivsansatte i Telemark i 2019.

Til sammenligning står opplevelsesbedriftene for i underkant av 20 prosent av sysselsettingen i reiselivet.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

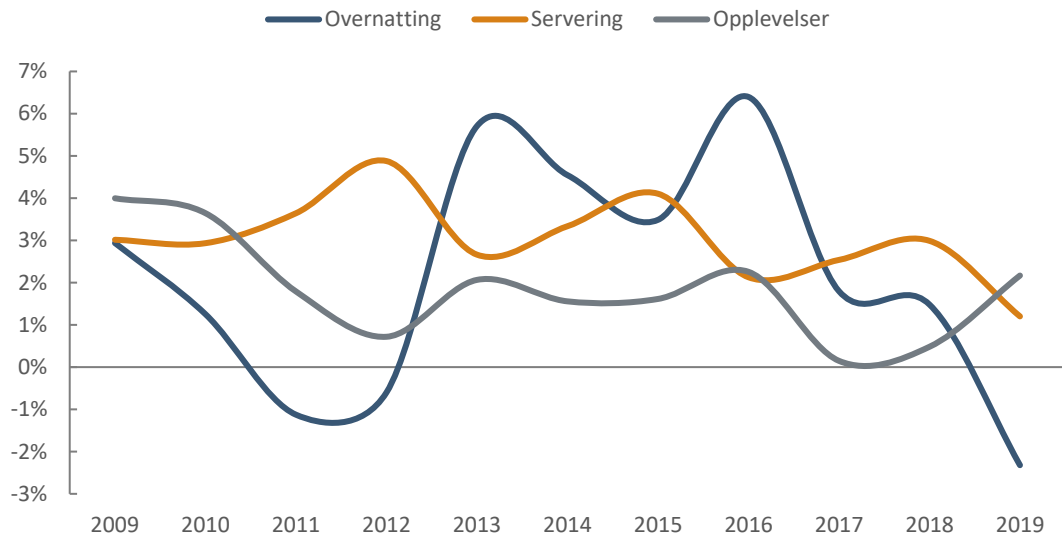

Lav lønnsomhet i innholdsbransjene i Telemark

Reiselivsnæringen består av ulike typer produksjoner bundet sammen i en felles næring gjennom komplementaritet i markedet. Innholdsbransjene overnatting, servering og opplevelser, er lite kapitalintensive i sin produksjon, men krever til gjengjeld flere arbeidstakere. Det er med andre ord naturlig at en større andel av verdiskapingen går til avlønning av arbeidstakere.

Gjennom de 10 siste årene har lønnsomheten til innholdsbransjene i Telemark, målt ved driftsmargin (driftsresultat som andel av omsetning), gått ned. Særlig innen overnattingsbransjen har lønnsomheten svingt mye fra år til år og i 2019 hadde bransjen en negativ driftsmargin. Driftsmarginen innen servering og opplevelser lå noe høyere, 2 prosent, i 2019.

Utvikling i driftsmargin – driftsresultat per krone omsatt. 2009-2019. Kilde: Menon

Tilreisendes forbruk og investeringer legger grunnlag for 7 prosent av de sysselsatte i næringslivet i Telemark

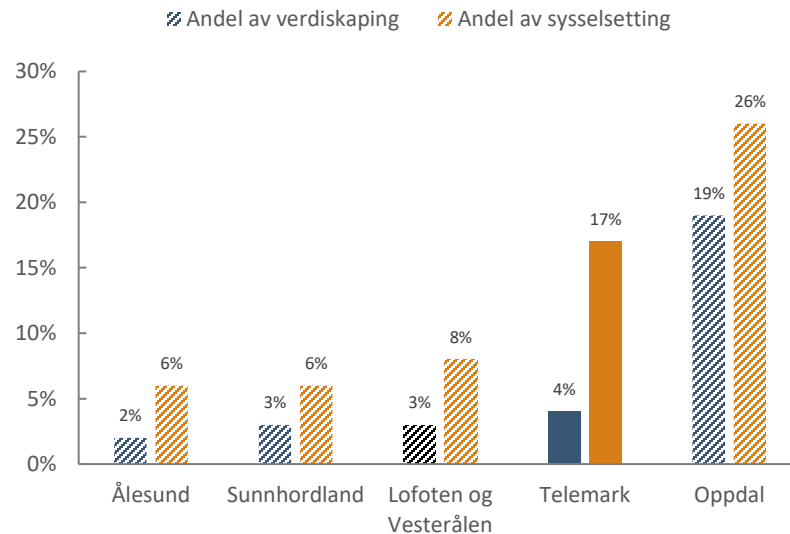
Ved å ta gjennomsnittet av den direkte verdiskaping og sysselsetting avledet av reiselivsrelatert forbruk og investeringer i de fire regionene finner vi at for Telemark utgjør dette 4 prosent av verdiskapingen og 17 prosent av sysselsettingen i næringslivet. Som vi har sett genereres en betydelig del av verdiskapingen og sysselsetting fra hytteturismen.

Videre sammenlikner vi verdiskapings- og sysselsettingsandelen i Telemark med andre destinasjoner. Som det fremkommer av figuren ligger verdiskapings- og sysselsettingsandelen langt høyere enn i Ålesund, Sunnhordland og Lofoten og Vesterålen, men noe lavere enn i Oppdal. Dette skyldes blant annet at Oppdal har satset stort på hytter og at hytteutbyggingstakten har vært ekstremt høy med i snitt 100 nye hytter bygd hvert år de siste 10 årene.

De relativt høye verdiskapings- og sysselsettingsandelene viser at reiselivet er en viktig næring i Telemark. Forskjellen mellom verdiskapings- og sysselsettingsandelen er høyere i Telemark enn ved andre destinasjoner. Dette skyldes at Telemark er en region med mye industri, som har høy verdiskaping per sysselsatt.

Beregnet direkte verdiskaping og sysselsetting fra tilreisendes forbruk og investeringer som andel av verdiskaping og sysselsetting i næringslivet i Telemark.

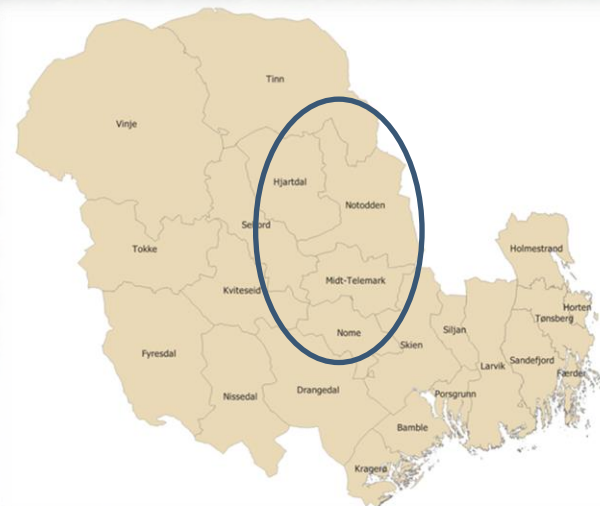
Kilde: Menon

Kapittel 2.1: Midt/Øst-Telemark:

Markedsperspektivet

– de tilreisende til Midt/Øst-Telemark

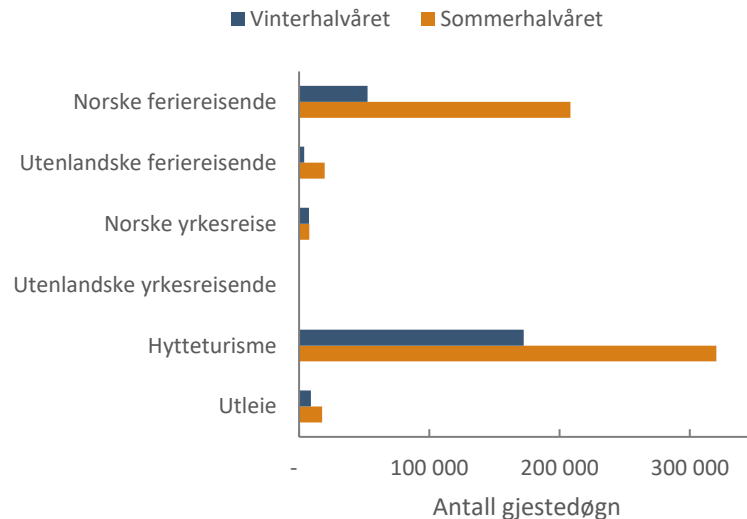
Tilreisende stod for 820 000 gjestedøgn i Midt/Øst-Telemark i 2019 – dominert av norske fritidsreisende og hytteturister

Midt/Øst-Telemark består av kommunene Hjartdal, Midt-Telemark, Notodden og Nome. Vi har sammenstilt kommersielle gjestedøgn på hotell og camping med data fra Airdna og overnattinger på private hytter i kommunen. Samlet finner vi at de tilreisende stod for 820 000 gjestedøgn i 2019.

Gjestedøgnstatistikken i regionen domineres av hytteturister, som stod for om lag 60 prosent av gjestedøgnene. Hytteturistene benytter hyttene sine mer om sommeren enn om vinteren. Vi har beregnet at hytteturistene i snitt bruker hyttene 115 gjestedøgn i året, hvilket er noe lavere enn gjennomsnittet for Telemark.

Når det gjelder de kommersielle overnattingene er norske feriereisende det klart største segmentet, etterfulgt av utenlandske feriereisende. De besøkende kommer hovedsakelig om sommeren.

Antall gjestedøgn per segment og sesong i 2019. Sommersesongen strekker seg fra mai til oktober, mens vintersesongen strekker seg fra november til april. Merk at Airbnb også inkluderer HomeAway. Kilde: Statistikknett, Airdna og Menon

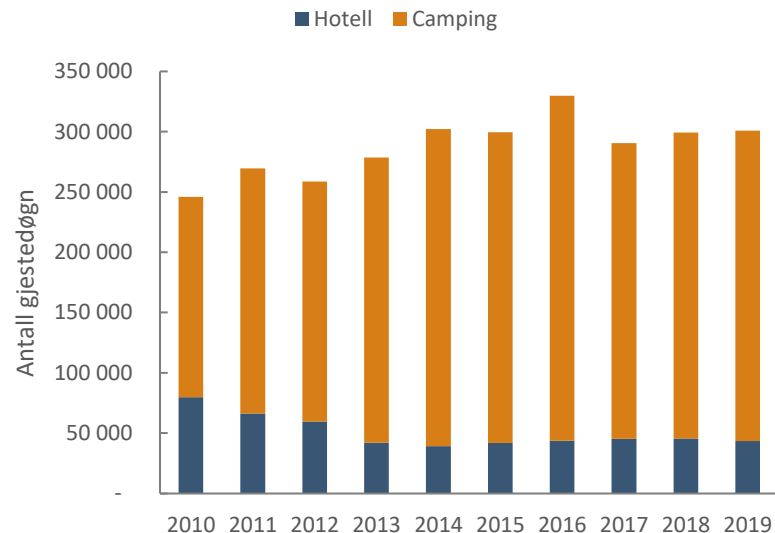

20 prosent vekst i antall kommersielle gjestedøgn – camping står for 85 prosent av overnattingene

I 2019 stod kommersielt overnattende for drøye 300 000 gjestedøgn i Midt/Øst-Telemark. Siden 2010 har det vært en vekst på over 20 prosent i antall kommersielle gjestedøgn. Som figuren viser har antall hotellgjestedøgn gått ned, mens det er campingturistene som har drevet den positive trenden. Totalt over tidsperioden fra 2010 har antall campingovernattinger har vokst med nærmere 60 prosent. Dette har bidratt til at campingovernattinger står for over 85 prosent av det kommersielle overnattingsmarkedet i Midt/Øst-Telemark. Høyden på søylene i figuren viser at antall gjestedøgn ved campingplasser i regionen er volatil. Aktører vi har vært i kontakt med peker på sommerværet som hovedårsaken til svingningene.

Turistene som besøker denne delen av Telemark er nesten utelukkende nordmenn. Over 90 prosent av de kommersielt overnattende er fra Norge. Blant de utenlandske gjestene finner vi første og fremst tyskere, nederlendere og dansker.

Antall kommersielle gjestedøgn fordelt på hotell og camping/hyttegjeng i Midt/Øst-Telemark, 2019. Kilde: Statistikknett

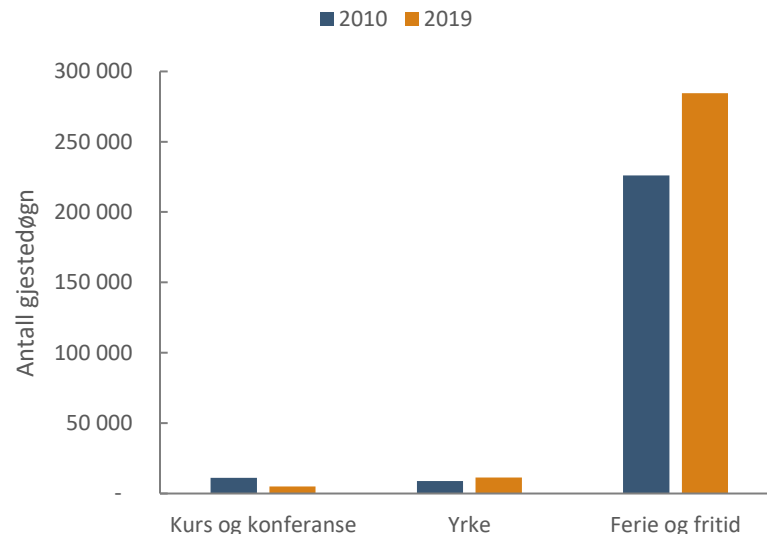

95 prosent av de tilreisende til Midt/Øst-Telemark er på ferie- eller fritidsreise

Videre har vi sett nærmere på hvilke kunder, i form av de tilreisendes formål, som gjester hotellene og campingplassene. Som figuren viser er ferie- og fritidsreisende det klart største kundesegmentet til overnattingsaktørene i Midt/Øst-Telemark. Ferie- og fritidsreisende stod for hele 95 prosent av gjestedøgnene i 2019 og det er dette segmentet veksten har kommet innen.

Hotellene og campingplassene gjester dermed svært få tilreisende som er på jobbrelaterte reiser. Dette er i seg selv ikke et problem, men utfordringen er gjerne at ferie- og fritidsreisende besøker destinasjonen på samme tid, mens jobbrelaterte reiser ofte spres utover året ettersom reisene kun avhenger av arbeidstakeres behov for gjennomføring av jobbrelaterte reiser. Vi vil derfor se på destinasjonens sesongprofil og kapasitetsutnyttelse i det videre.

Antall kommersielle gjestedøgn i 2010 og 2019 fordelt på formål. Kilde: Statistikknett

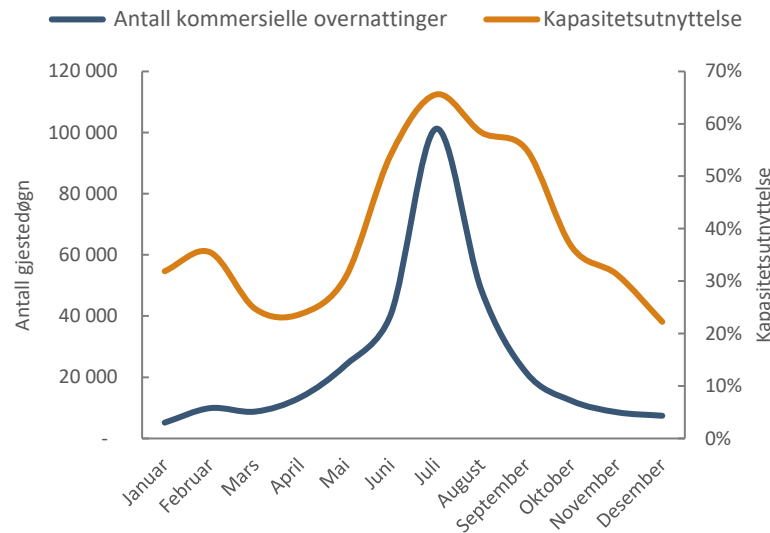

Tydelig sesongprofil: Turistene kommer hovedsakelig om sommeren

Oversikten over antall kommersielle overnattinger per måned viser at overnattingsaktørene i Midt/Øst-Telemark har en tydelig sommervridd sesongprofil. Turistene kommer hovedsakelig i juli, mens aktiviteten er lav resten av året. Det resulterer i at utnyttelsesgraden av rom ligger på opp mot 70 prosent i høysesong, men faller ned til 20-30 prosent i lavsesongen. I snitt gjennom året ligger dermed kapasitetsutnyttelsen på 40 prosent. Dette er 10 prosent høyere enn i 2010 og trenden er dermed oppadgående til tross for at nivået er relativt lavt.

Hotellenes lønnsomhet målt ved inntekt per disponibelt rom, RevPAR, har også tatt seg opp siden 2010. Midt/Øst-Telemark er den regionen med høyest vekst i RevPAR, fra 270 kroner i 2010 til 385 kroner i 2019, og ligger nå på snittet til Telemark.

Antall kommersielle gjestedøgn per måned i 2019 og kapasitetsutnyttelse av rom i 2019. Kilde: Statistikknett

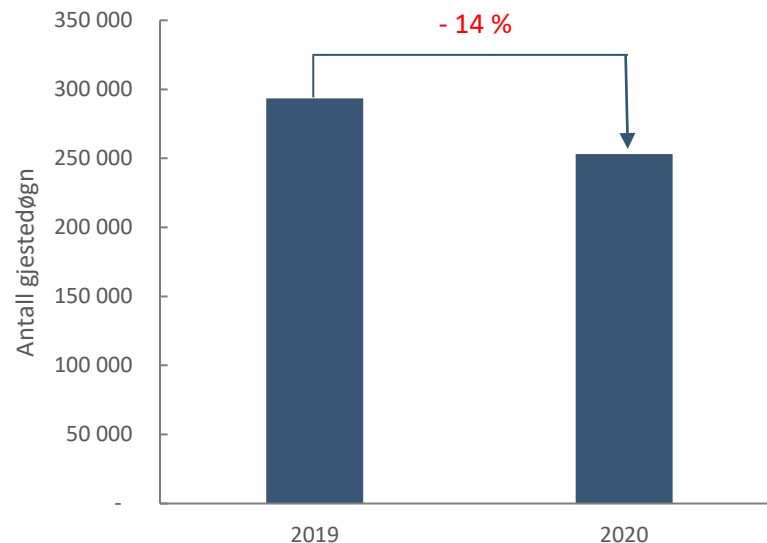

Koronapandemien har lagt store begrensninger på reiselivsnæringen – nedgang i antall gjestedøgn på 14 prosent fra 2019

Reiseliv er kanskje den næringen som har blitt hardest rammet av koronapandemien. For det første har pandemien og smittevernsrestriksjonene for å begrense smitte en direkte effekt på tilbudet av reiselivsprodukter. Dette har bidratt til at hoteller, restauranter og aktivitetstilbud i stor utstrekning har stengt ned over lengre perioder, samt at flytransport i inn- og utland er svært begrenset. For det andre er det en direkte effekt på etterspørselen etter reiselivsprodukter. For det tredje er det en indirekte effekt gjennom sentrale drivere for utviklingen av næringen, slik som økonomisk vekst, digitalisering, lokal bærekraft og klima.

Hvor hardt ulike destinasjoner har blitt rammet av COVID-19 gjennom 2020 avhenger i all hovedsak av to forhold: kundesegmenter og sesongprofil. Som vi har sett er over 90 prosent av de besøkende i Midt/Øst-Telemark fra Norge og et klart flertall besøker destinasjonen om sommeren i et ferie/fritidsøyemed. Dette har bidratt til at overnattingsaktørene i Telemark gjennom 2020 kun har hatt en mindre nedgang, på 14 prosent, i antall kommersielle gjestedøgn. På landsbasis har nedgangen vært på nærmere 35 prosent.

Antall beregnede kommersielle gjestedøgn fra januar til november i 2019 og 2020.
Kilde: SSB

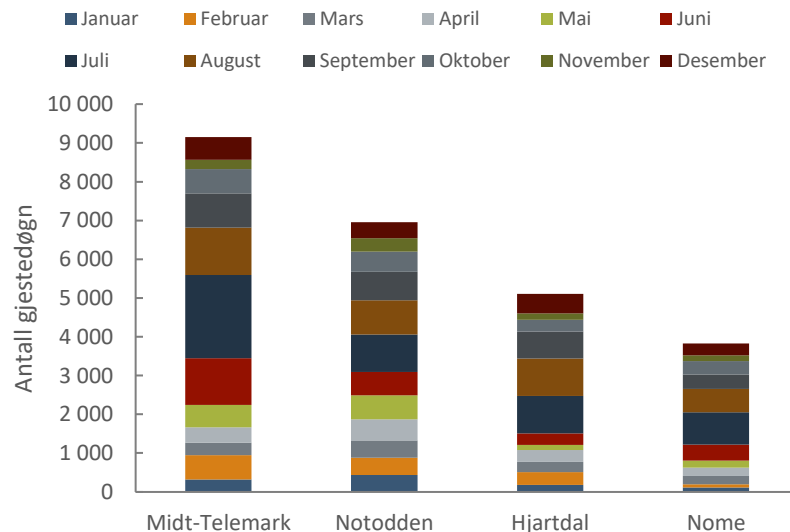

Utleie: Fleste gjestedøgn i Midt-Telemark på sommerstid

Veksten i utleie via nettbaserte markedsplattformer som Airbnb, Homeaway ol. hvor brukere kan tilby, søke etter, bestille og benytte utleieenheter, har vært svært høy i Norge de siste årene og det samme gjelder for Midt/Øst-Telemark. Siden 2016 har antall gjestedøgn tilbragt i utleieenheter i regionen vokst med 500 prosent, fordelt på sommer- og vinterhalvåret. Antall overnattinger har dermed vokst fra 4 000 i 2016 til 25 000 i 2019. Utleie stod for 3 prosent av de samlede gjestedøgnene i regionen. Til tross for at utleiemarkedet er lite sammenliknet med totalt antall gjestedøgn, utgjorde overnattingene omtrent 10 prosent av de kommersielle gjestedøgnene.

Andelen utleie relativt til kommersielle gjestedøgn er lavere i Midt/Øst-Telemark enn i andre regioner. Hele 70 prosent av utleien finner sted om sommerhalvåret. Midt-Telemark er den kommunen med flest overnattinger gjennom utleie, og dette kan trolig knyttes til den store familieattraksjonen Bø Sommerland som er lokalisert i kommunen.

Beregnet antall gjestedøgn ved utleie gjennom markedsplattformer i Midt/Øst-Telemark. Kilde Airdna

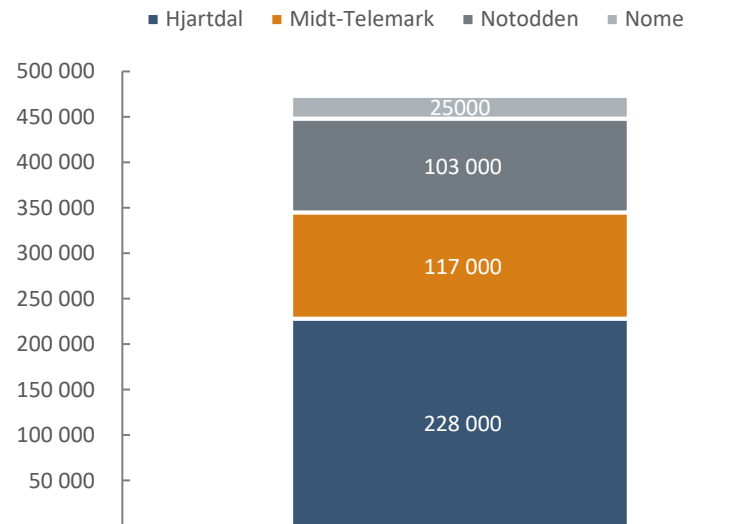
Hjartdal er den største hyttekommunen i Midt/Øst-Telemark med nærmere 280 000 gjestedøgn

Siden 2000 har antall hytter i Midt/Øst-Telemark økt fra omtrent 4 400 til 5 500 i 2020, en vekst på 25 prosent. Av de 1 100 nye hyttene er 850 av dem bygget i Hjartdal.

Vi har beregnet antall gjestedøgn fra tilreisende hytteturister i 2019, definert som hytteturister med bosted utenfor den kommunen hytten er lokalisert ved. Ettersom det ikke er gjennomført undersøkelser av bruken til hytteeierne i denne regionen har vi basert oss på andre hytteundersøkelser gjennomført i Telemark og en rekke andre undersøkelser gjennomført ved liknende destinasjoner utenfor Telemark. Vi legger til grunn at hyttene i snitt blir brukt 38 dager årlig og at det er om lag 3 besøkende per hytte. Dette tilsier at hytteturistene står for 115 gjestedøgn i Midt/Øst-Telemark hvert år.

Figuren viser antall beregnede gjestedøgn ved private hytter i de fire kommunene Midt/Øst-Telemark. Som det fremkommer av figuren er hytteturismen størst i Hjartdal, 280 000 gjestedøgn, og minst i Nome, 25 000 gjestedøgn. Til sammen tilbragte hytteturistene nærmere 475 000 gjestedøgn i Midt/Øst-Telemark i 2019.

Antall beregnede gjestedøgn på hytter i Midt/Øst-Telemark i 2019. Kilde: SSB og Menon

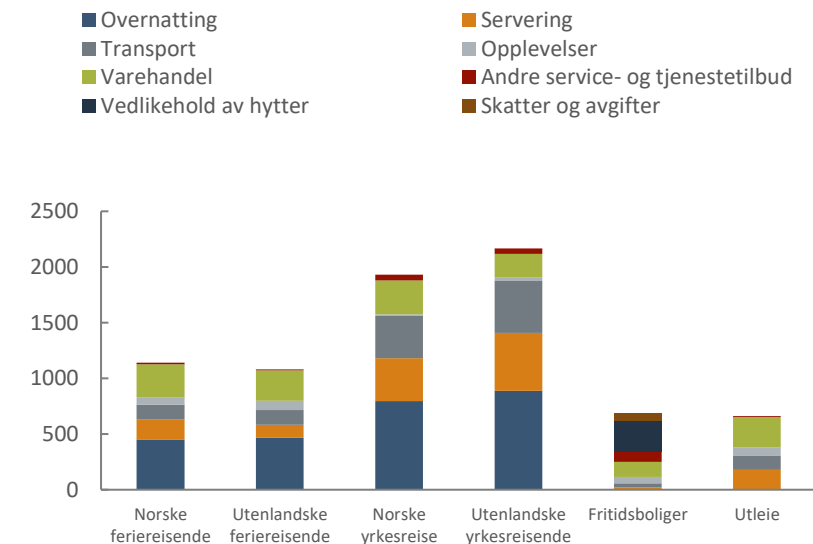

Utenlandske yrkesreisende har det høyeste døgnforbruket, mens turistene på private hytter og utleie har det laveste

I det videre ser vi nærmere på de tilreisendes forbruk i Midt/Øst-Telemark og tilhørende ringvirkninger i regionen. Beregningene baserer seg på Innovasjons Norges Turistundersøkelse, hvor et stort antall reisende på forskjellige destinasjoner blant annet svarer på hvor mye penger de har brukt. Det er usikkerhet forbundet med tallene. En mulige feilkilde er at forbrukstallene er selvrapporterte, men det knyttes også usikkerhet til hvorvidt intervjuobjektene utgjør et representativt utvalg, til tross for at intervjuene er gjennomført både ved attraksjoner, overnattingssteder, flyplasser, havner osv.

Det beregnede døgnforbruket for ulike segmenter viser at utenlandske og norske yrkesreisende bruker klart mest, i gjennomsnitt 2 050 kroner. Hovedsakelig skyldes dette et høyere forbruk på overnatting, servering og transport. Feriereisende og bruker rundt 1 100 kroner i døgnet. Hytteturistene bruker i utgangspunktet langt mindre, med sine 340 kroner. Inkluderer vi vedlikehold og oppgradering av hyttene, samt utgifter til skatter og avgifter øker derimot tallet med 350 kroner. Hytteturistenes døgnforbruk ender da opp på 690 kroner.

Gjennomsnittlig døgnforbruk fordelt på forbrukskategorier. Kilde: Innovasjon Norges Turistundersøkelsen 2019 og TØ1 (2008).

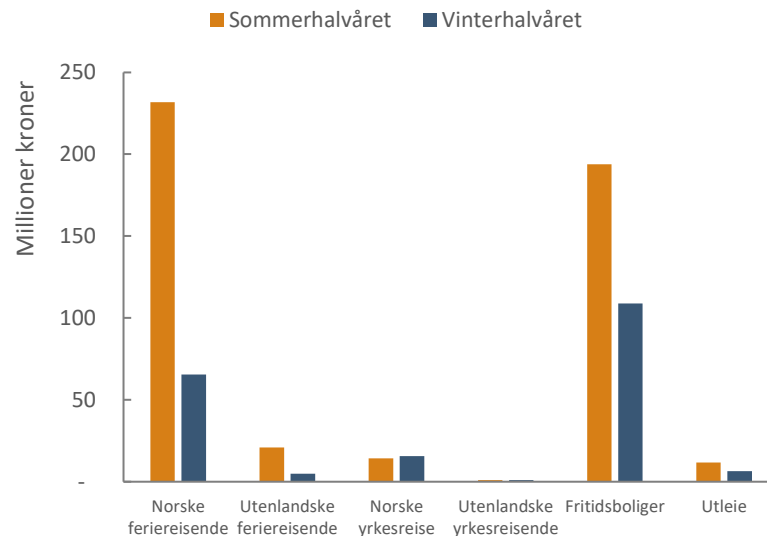

Tilreisende la igjen 675 millioner kroner i de reiselivsrelaterte næringene i 2019

Vi beregner at tilreisende til Midt/Øst-Telemark la igjen rundt 675 millioner kroner i regionen i 2019, hvorav hytteturistene og norske feriereisende stod til sammen for rundt 90 prosent av omsetningen. Inntektene er klart høyest i sommerhalvåret.

Totalt genererer hytteturismen over 300 millioner kroner i omsetning i næringslivet i Midt/Øst-Telemark. I disse beregningene siden har vi inkludert hytteturistenes årlige forbruk innen de reiselivsrelaterte næringene, hvor kostnader til oppgradering og vedlikehold av hytter innen bygg- og anleggsbransjen er med. Dette fordi hytteturismen genererer inntekter til andre deler av næringslivet i Telemark enn det en tradisjonell hotellgjest gjør. Investeringer i forbindelse med hytteutbygging er derimot ikke inkludert her.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2019 fordelt på sesong, marked og formål. Sommersesongen definerer vi som mai-oktober, og vintersesongen som november-april. Kilde: Menon

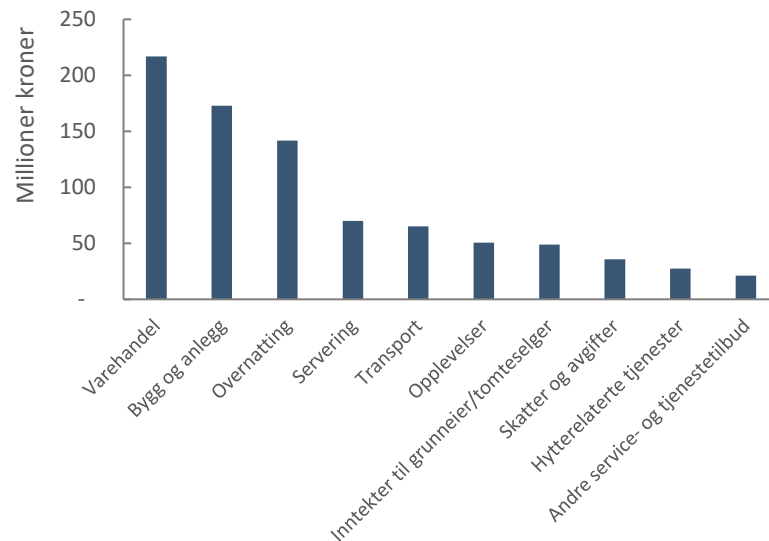
Høyest inntekter innen varehandel og bygg- og anleggsbransjen

Videre har vi beregnet den totale lokale omsetningen på tvers av ulike næringer og mottakere. Fordelingen viser tydelig at Midt/Øst-Telemark har en høy andel hytteturister. Vi beregner at tilreisende la igjen mest penger innen varehandel. Videre beregner vi at 20 prosent av det totale forbruket og investeringene fra de tilreisende tilfaller bygg- og anleggsbransjen. Omsetningen i denne bransjen er knyttet til oppgradering og vedlikehold, samt selve hyttebyggingen i 2019.

Beregningene av regionens inntekter fra hyttebygging baserer seg på ulike antakelser. Vi har intervjuet en rekke utbyggere, grunneiere og eiendomsmeglere i Midt/Øst-Telemark for å innhente den nødvendige informasjonen for å tilpasse antakelsene de lokale forholdene i regionen. Vi har dermed lagt til grunn at en hyttetomt i snitt koster 800 000 kroner, at grunnarbeidene hovedsakelig utføres av lokale aktører og at det i snitt blir benyttet 75 prosent lokale aktører i byggarbeidene knyttet til oppføring og innredning av hyttene.

Med unntak av bygg og anlegg og varehandel, er også overnatting en bransjer de tilreisende legger igjen mye penger innen. Vi beregner at tilreisende til sammen bruker og 140 millioner kroner innen overnatting.

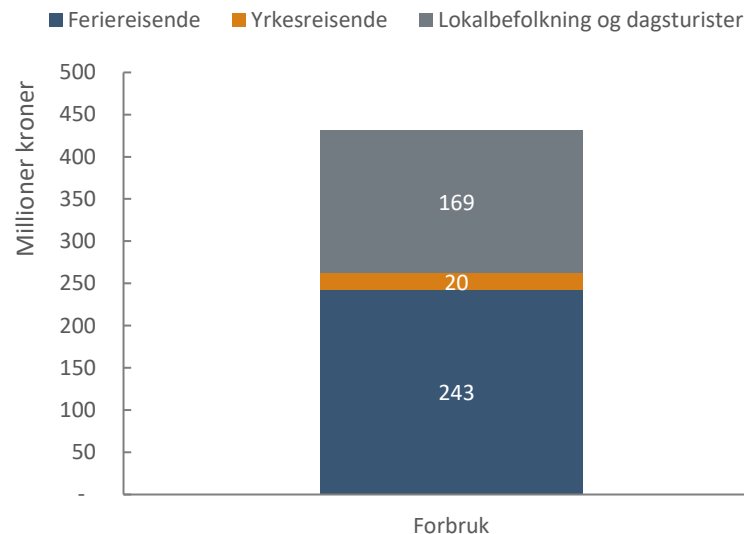
Beregnet total omsetning fra de tilreisende per bransje/aktør i 2019. Millioner kroner. Kilde: Menon

Nesten 60 prosent av inntektene til reiselivsnæringen kommer fra feriereisende

Etter å ha kartlagt omsetningen fra tilreisende ser vi nærmere på reiselivets innholdsbransjer overnatting, servering og opplevelser. Som figuren viser er feriereisende den viktigste inntektskilden til reiselivsnæringen. Feriereisende står for nærmere 60 prosent av inntektene til aktørene i innholdsbransjen i Midt/Øst-Telemark. Lokalbefolkningen og dagsturistene er også viktige markedssegmenter, særlig innen servering og opplevelser, da de står for nesten 40 prosent av inntektene.

Beregnet omsetning fra feriereisende, yrkesreisende, dagsturister og lokalbefolkning i 2019 i reiselivets innholdsbransjer. Kilde: Menon

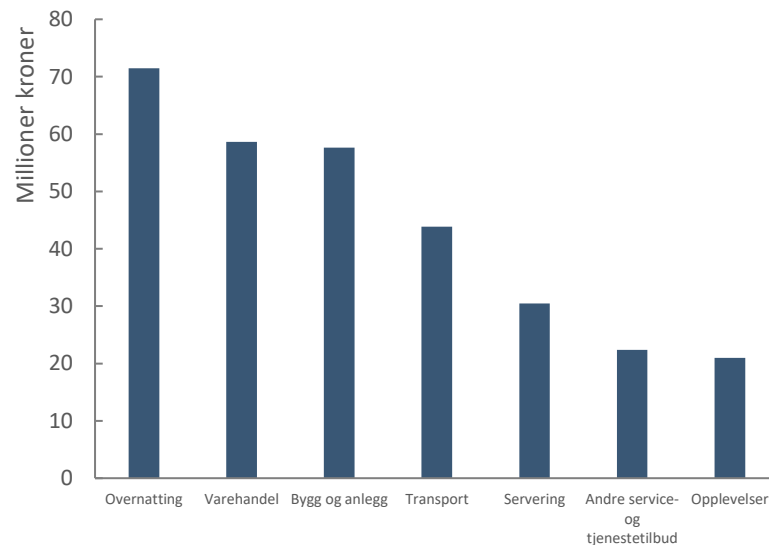
Tilreisende bidrar til 305 mill. kroner i verdiskaping i næringslivet

Tilreisendes forbruk i 2019 la grunnlag for en verdiskaping på drøyt 250 millioner kroner i det reiselivsrettede næringslivet i Midt/Øst-Telemark. Inkluderer vi også verdiskapingen innen bygg- og anleggsbransjen som utbygging og vedlikehold av hytter legger grunnlag for, øker beløpet til 305 millioner kroner.

Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultat før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Verdiskaping er dermed den omsetningen som «blir igjen» i bedriftene etter vare- og tjenestekjøp for å avlønne innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital.

Verdiskapingen fra tilreisendes forbruk fordeler seg mellom de ulike bransjene slik figuren til høyre viser. Verdiene skapt innen overnatting er høyest og utgjør 70 millioner kroner, tett etterfulgt av varehandel og bygg og anlegg på 60 millioner kroner hver seg.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019. Millioner kroner. Kilde: Menon

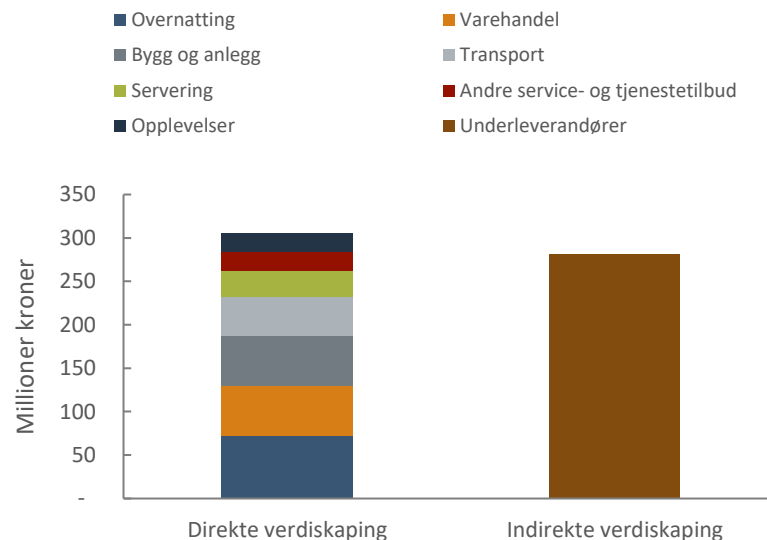

Og over 280 mill. kroner i verdiskaping i verdikjeden

I tillegg til at 305 millioner kroner av verdiskapingen i næringslivet i Midt/Øst-Telemark kan knyttes til de tilreisendes forbruk og investeringer, vil reiselivsnæringen, handelsbransjen og bygg- og anleggsbransjen gjøre innkjøp hos sine underleverandører, som bidrar til rundt 280 millioner kroner i verdiskaping. Verdiskapingen hos norske underleverandører er således på nivå med den direkte verdiskapingen fra de tilreisendes forbruk. Den indirekte verdiskapingen er beregnet ut i fra lokal reiselivsnærings vare- og tjenestekjøp i Norge, og tilfaller dermed ikke bare lokalt næringsliv. Indirekte verdiskaping er produksjonen til underleverandører gjennom hele verdikjeden.

Eiendom og forretningsmessig tjenesteyting er eksempler på viktige underleverandørnæringer. Eiendomsselskaper har en særlig viktig rolle som leverandør til overnattingsbransjen. Mange hoteller, både kjedehotell og selvstendige, har leieutgifter som varierer med omsetning, slik at økte inntekter gir stabile resultater i driftsselskap, mens eiendomsselskapet opplever økte inntekter. Sett på denne måten kan verdiskaping og lønnsomhet være undervurdert for overnattingsbransjen.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

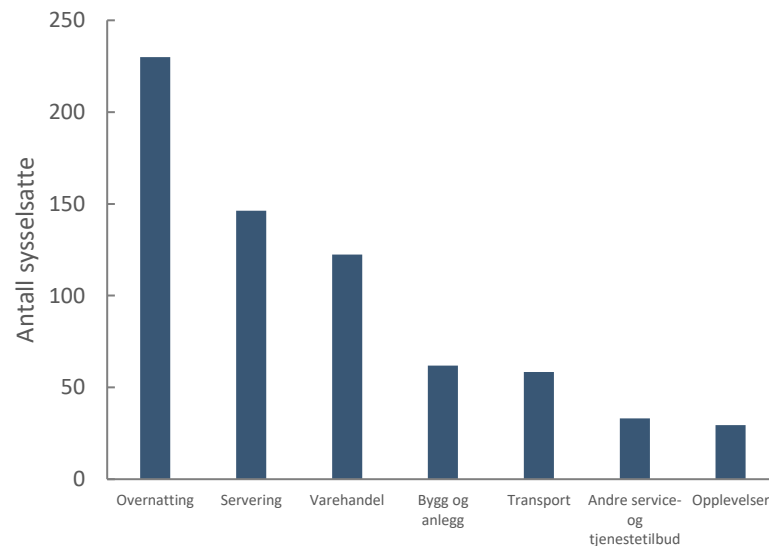

Forbruket og investeringene legger grunnlag for 93 arbeidsplasser i regionen

Turismen er viktig for å opprettholde sysselsettingen i næringslivet. I 2019 la forbruket og investeringene grunnlag for over 680 arbeidsplasser i det reiselivsrettede næringslivet, inkludert varehandel og bygg/anlegg. En tredjedel av arbeidsplassene finner vi innen overnatting, som er en svært arbeidsintensiv bransje. Videre følger serveringsbransjen med 150 sysselsatte og varehandel med 120 sysselsatte.

Mye av etterspørselen innen overnatting, servering, opplevelser og varehandel er på kveldstid, helger eller i ferier, og en stor andel av arbeidsinnsatsen gjøres av deltids- og sesongarbeidere. For mange aktører i Telemark er det vanlig praksis å bringe inn sesongarbeidskraft fra andre deler av landet eller fra utlandet. Av den grunn bor ikke alle arbeiderne nødvendigvis i regionen. Dette gjelder også innen bygg- og anleggsbransjen.

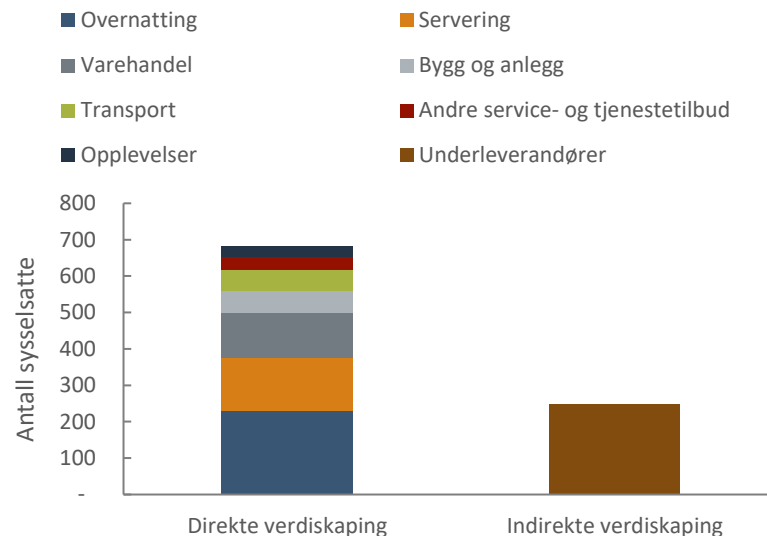
Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019.
Kilde: Menon

Og 250 arbeidsplasser utover i verdikjeden

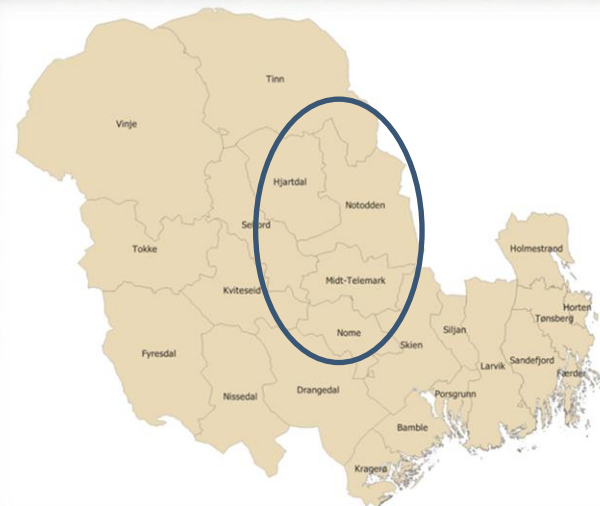
Vi har videre beregnet at vare- og tjenestekjøp fra reiselivsnæringen, varehandel og bygg/anlegg tilsvarer 250 arbeidsplasser utover i den nasjonale verdikjeden. Forbruk legger grunnlag for flere arbeidsplasser i bedriftene som selger direkte til tilreisende enn hos underleverandørbedriftene. Dette skyldes at reiselivsbedriftene er mer arbeidsintensive enn underleverandørene; det skapes flere arbeidsplasser per omsetningskrone innen overnatting og servering enn hos for eksempel eiendomsselskap eller andre vare- og tjenesteleverandører. Mange av de indirekte sysselsatte i den nasjonale verdikjeden jobber og bor i andre deler av landet.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

Kapittel 2.1: Midt/Øst-Telemark:

Bedriftsperspektivet - reiselivsnæringen

Midt-Telemark: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Bø Hotell AS
- Norsjø Ferieland AS
- Beverøya Camping AS

Overnatting

- Senterkroa og Aarnes Kafeteria (Aarnesgruppen AS)
- Pizza Fjosest AS
- The Bull Inn AS

Servering

- Bø Sommarland AS
- Gullbring Kulturanlegg AS
- Lifjell Skisenter AS

Opplevelser

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Transport

- Visit Bø AS

Formidling

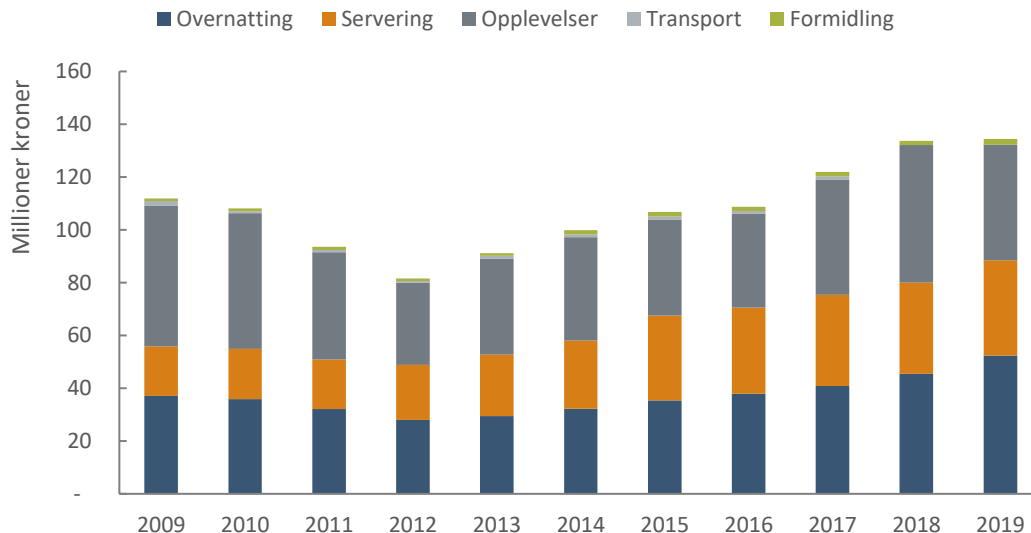
Midt-Telemark: Viktige opplevelsesaktører i kommunen

Reiselivet i Midt-Telemark har vokst med omtrent 20 prosent siden 2009 målt i verdiskaping. Denne veksten har kommet etter en liten nedgangsperiode som i stor grad var drevet av opplevelsesbransjen frem til omtrent 2012.

En betydelig andel av verdiskapingen i Midt-Telemark kommer fra opplevelsesbransjen. Her finner vi blant annet Bø Sommarland som er en viktig aktør for reiselivet i hele regionen.

Serverings- og overnattingsbedriftene sto i 2019 for omtrent to tredeler av verdiskapingen i reiselivet i Midt-Telemark i 2019. Her finner vi en rekke campingplasser, hotell, veikroer og restauranter.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

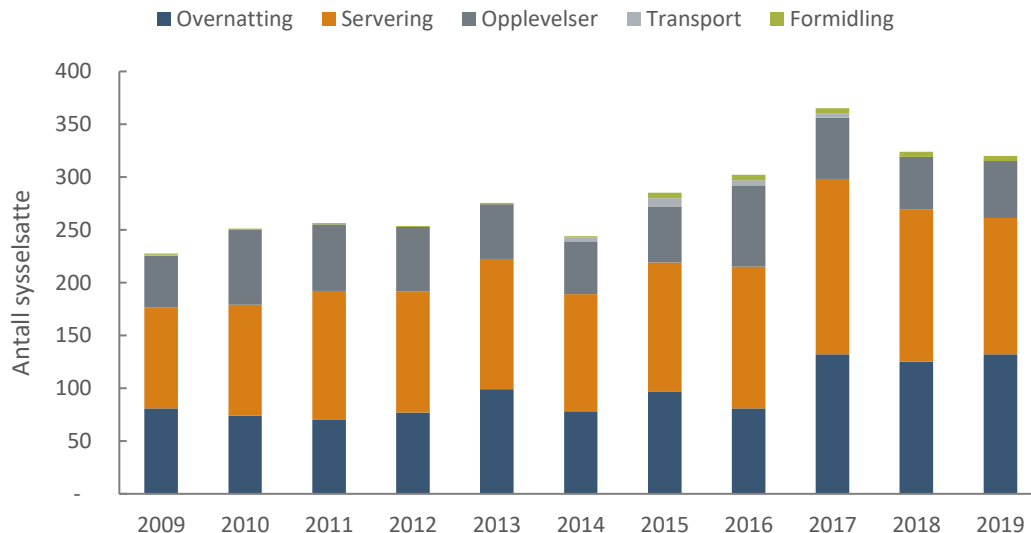
Midt-Telemark: Økning i antall ansatte i reiselivet siden 2009, særlig innen servering og overnatting

Siden 2009 har reiselivet i Midt-Telemark økt sysselsettingen med om lag 40 prosent.

Denne veksten kommer hovedsakelig fra overnattings- og serveringsbransjen. Disse står til sammen for nesten 80 prosent av sysselsettingen i Midt-Telemarks reiselivsbransje i 2019.

Opplevelsesnæringen sysselsetter omtrent 20 prosent av de som arbeider i reiselivet.

Utvikling i antall sysselsatte, 2009-2019. Kilde: Menon

Nome: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

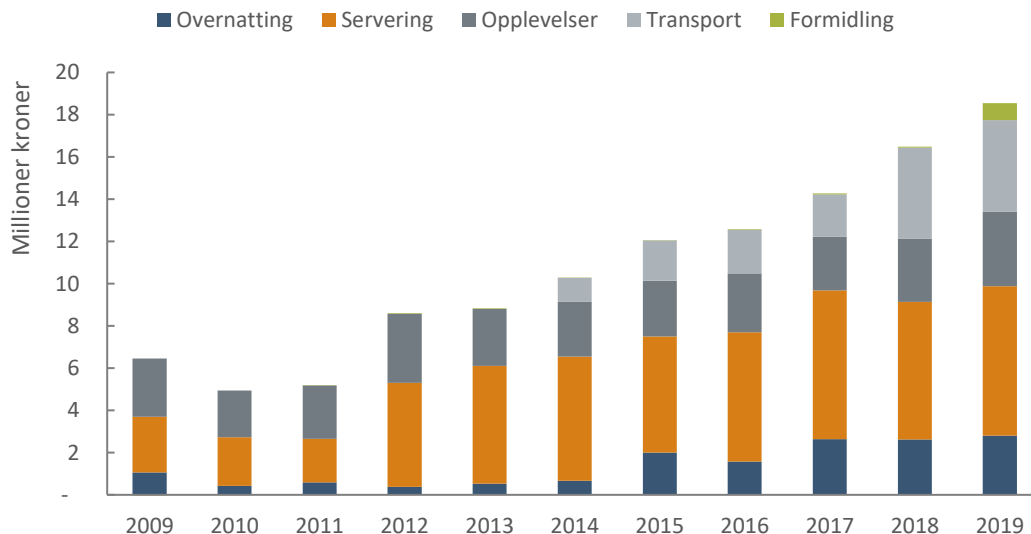

Nome: Overordnet vekst siden 2009, størst innen servering og overnatting

Reiselivet i Nome har i lang tid hatt en betydelig andel av sin verdiskaping fra opplevelsesbransjen. Over tid har imidlertid andre reiselivsbransjer som overnatting og servering vokst betydelig.

I 2019 står opplevelsesbransjen for omtrent 20 prosent av den samlede verdiskapingen i reiselivet, omtrent 53 prosent står den øvrige innholdsbransjen for og de resterende 25 prosentene kommer fra transportnæringen.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

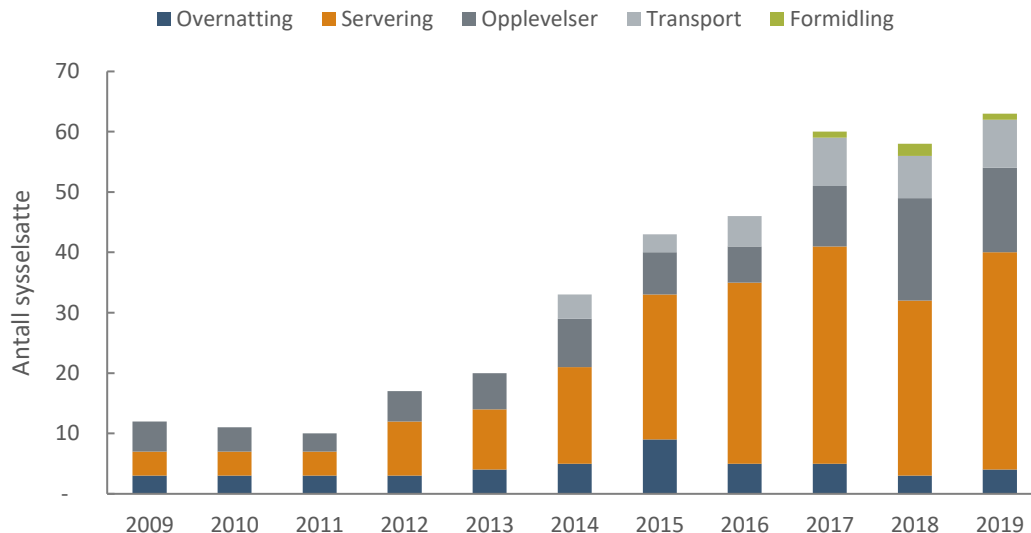

Nome: Innholdsbransjen ansetter en overvekt av de som arbeider i reiselivet i Nome

Overordnet har veksten i sysselsatte vært rundt 5 ganger nivået for regnskapspliktige foretak i 2009, noe som kommer både av nyetableringer og vekst i eksisterende foretak.

Av de sysselsatte i reiselivet arbeider omtrent 85 prosent av disse i innholdsbransjene servering, overnatting og opplevelser. Servering utgjør en klar hovedvekt med omtrent 60 prosent av sysselsettingen.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Notodden: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Notodden Hotell (Vision Hotel 1 AS)
- Brattrein Hotell AS
- Notodden Camping AS

Overnatting

- Eyde Bar & Restaurant AS
- Bk Notodden AS
- Tuven Kafe Og Catering AS

Servering

- Stiftelsen Notodden Blues Festival
- Norsk Industriarbeidermuseum
- Spillorama Notodden AS

Opplevelser

- Vy Buss AS
- Sky Management AS
- Notodden Lufthavn AS

Transport

- KiP AS (Kjent i Provence)
- Telemark Travel AS

Formidling

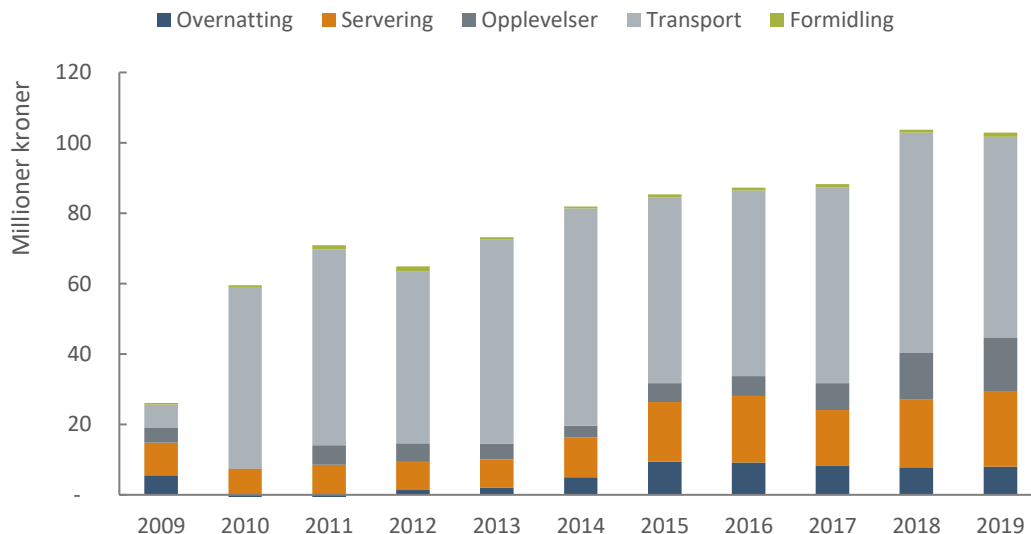

Notodden: Betydelig andel av reiselivets verdiskaping kommer fra transportsektor i kommunen

Overordnet har innholdsbransjene i Notodden kommune vokst med over 130 prosent siden 2009. Den største veksten har vært i opplevelsesnæringen, hvor vi blant annet finner bluesfestivalen. Totalt utgjør disse bedriftene rundt 45 prosent av den samlede verdiskapingen i 2019.

De resterende 55 prosentene står transportbransjen for som har opplevd en betydelig vekst i perioden. Her finner vi selskaper som VY Gruppen AS.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

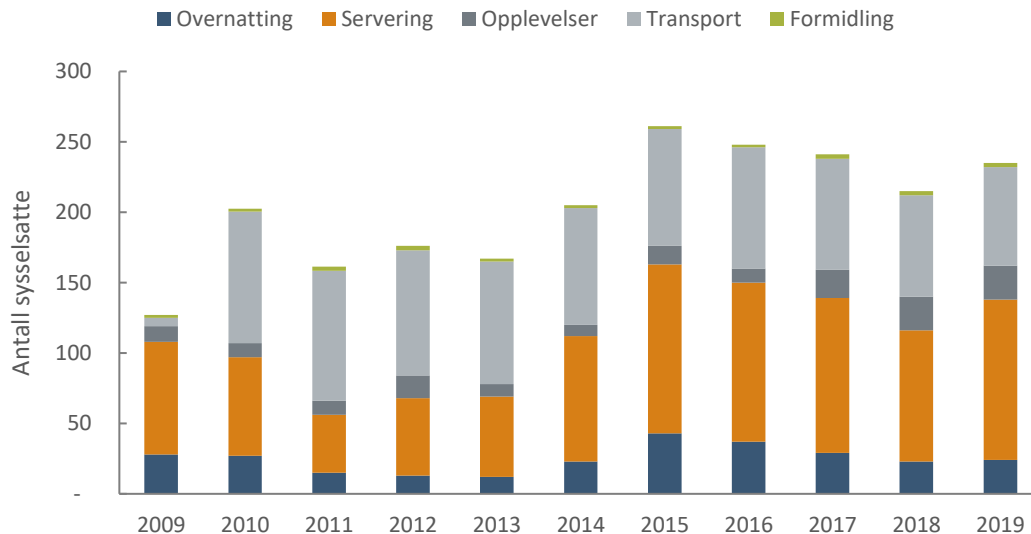
Notodden: Flest ansatte innen servering og transport

Veksten i antall ansatte innen reiselivet i Notodden har vært på om lag 85 prosent de siste 10 årene. Blant de største driverne er serveringsbransjen.

Omtrent 70 prosent er i 2019 ansatt i innholdsbransjene, hvor de fleste jobber innen servering.

Transportsektoren sysselsetter i 2019 omtrent 30 prosent av de ansatte i Notoddens reiselivsnæring.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Hjartdal: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Tuddal Høyfjellshotel AS

- Bøen Camping AS

- Omnesfossen Eiendom AS
(tidl. Fossen Motell AS)

Overnatting

- Ingen regnskapspliktige selskaper i 2019

Servering

- Culture Center Tuddal Norway (CCTN) AS

- Stiftelsen Mølla-Ny Bruk

- Bondal Bygdetun

Opplevelser

- Vy Buss AS

Transport

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Formidling

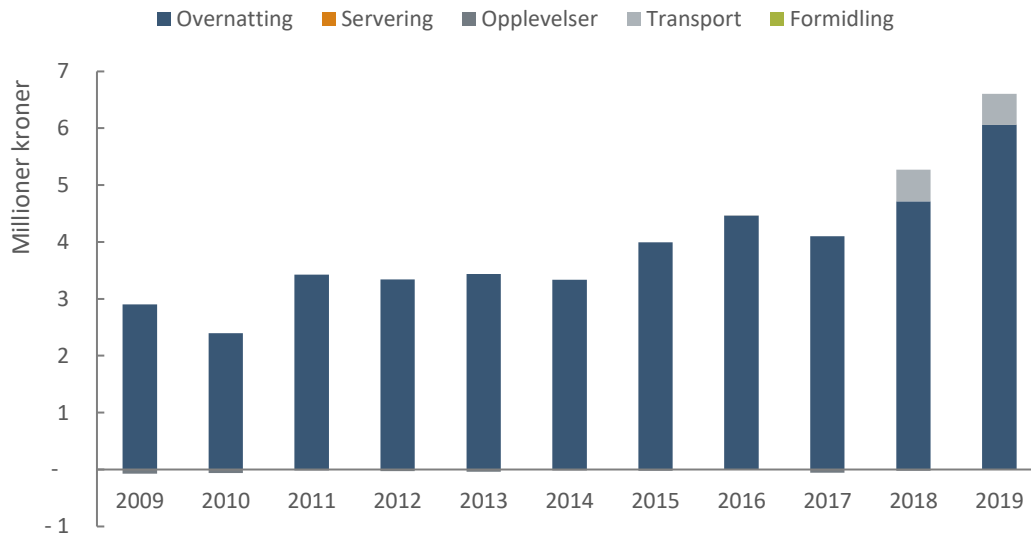

Hjartdal: Verdiskapingen i kommunens reiseliv kommer fra overnattingsbransjen

Verdiskapingen i Hjartdal har siden 2009 hovedsakelig blitt generert av overnattingsbedriftene. Veksten har siden 2009 vært på om lag 130 prosent totalt. I 2019 sto overnattingsbedriftene for over 90 prosent av verdiskapingen.

Blant overnattingsstedene finer vi blant annet Tuddal Høyfjellshotell og Bøen Camping.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

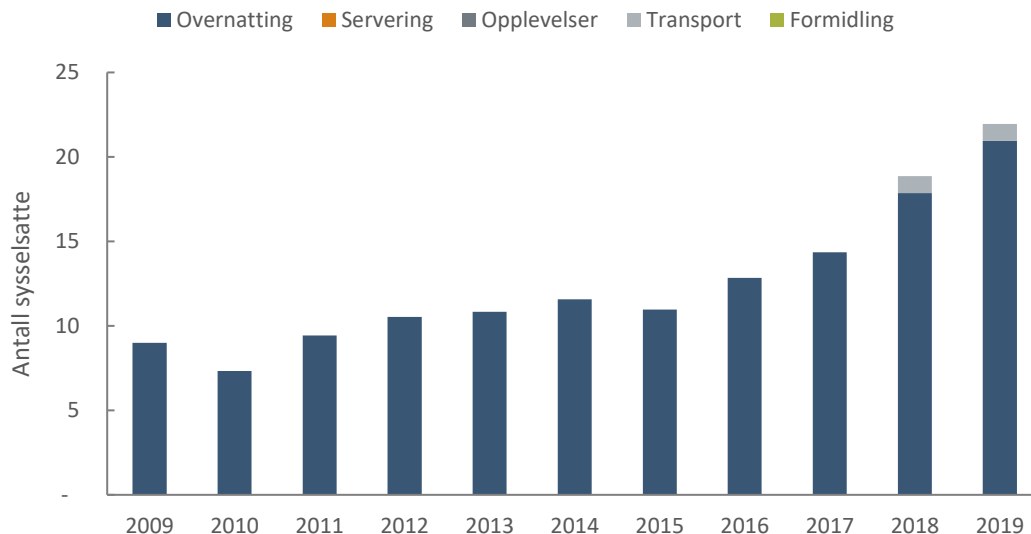

Hjartdal: Overnattingsbransjen ansetter over 90 prosent av de sysselsatte i reiselivet

Antall sysselsatte i reiselivet har vokst omtrent på nivå med utviklingen i verdiskapingen siden 2009.

I 2019 står overnattingsbedriftene for 95 prosent av sysselsettingen i reiselivet i Hjartdal.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

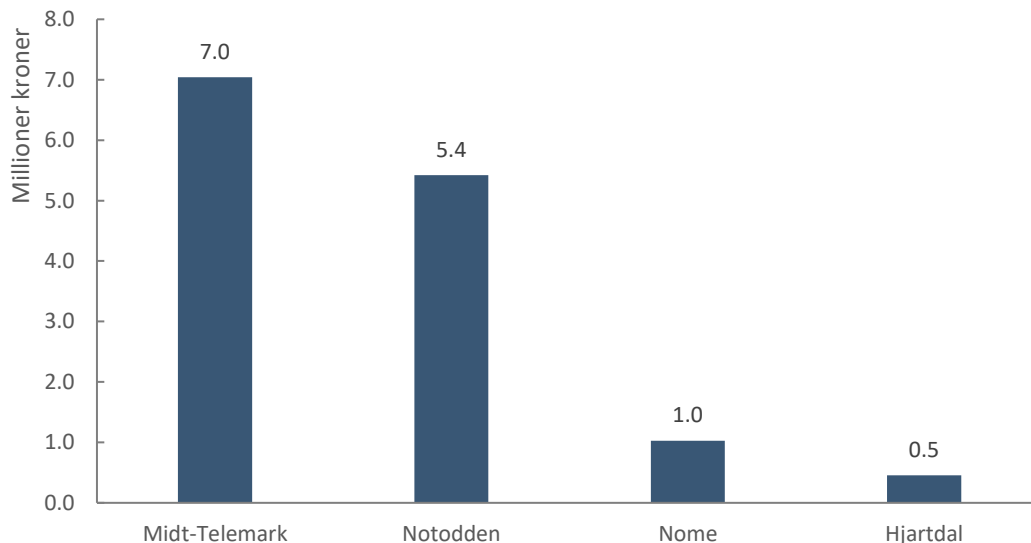

Kommunene i Midt/Øst-Telemark hadde 13,9 millioner kroner i skatteinntekter fra reiselivsansatte i 2019

Kommunene i Midt/Øst-Telemark genererte samlet 13,9 millioner kroner i kommunale personskatteinntekter i 2019. 7 millioner kroner tilfalt Midt-Telemark, 5,4 millioner kroner tilfalt Notodden, 1 million kroner tilfalt Nome og en halv million kroner tilfalt Hjartdal.

Alle kommunene i Midt/Øst-Telemark hadde netto utpendling av reiselivsansatte. Som en følge av utpendlingen var skatteinntektene til hver av kommunene fra reiselivsansatte høyere enn beregningene tilsier. I Midt-Telemark var skatteinntektene 3 prosent høyere, mens de var 11 prosent høyere i Notodden. Nome og Hjartdal kommune hadde imidlertid 50 prosent høyere skatteinntekter hver seg.

Beregnete kommunale inntekter for Midt-Telemark, Notodden, Nome og Hjartdal kommune fra personskatt for reiselivsnæringen i 2019. Kilde: Menon

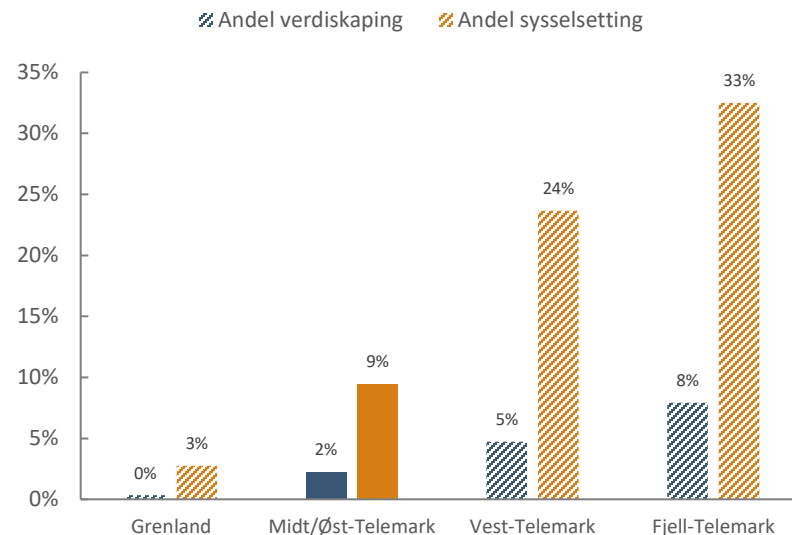

Tilreisendes forbruk og investeringer står for 9 prosent av sysselsettingen i næringslivet i Midt/Øst-Telemark

Direkte verdiskaping og sysselsetting avledet av reiselivsrelatert forbruk og investeringer utgjør 2 prosent av verdiskapingen og 9 prosent av sysselsettingen i næringslivet i Midt/Øst-Telemark. Som vi har sett genereres en betydelig del av verdiskapingen og sysselsetting fra hytteturismen og de norske feriereisende.

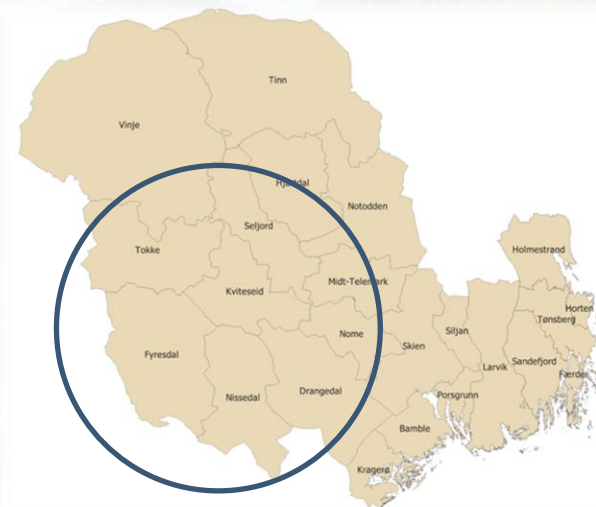
Videre sammenlikner vi verdiskapings- og sysselsettingsandelen i Midt/Øst-Telemark med de andre regionene i Telemark. Som det fremkommer av figuren ligger verdiskapings- og sysselsettingsandelen høyere enn i Grenland, men betydelig lavere enn i både Vest-Telemark og Fjell-Telemark.

Beregnet direkte verdiskaping og sysselsetting fra tilreisendes forbruk og investeringer som andel av verdiskaping og sysselsetting i næringslivet i de fire regionene i Telemark. Kilde: Menon

Kapittel 2.2: Vest-Telemark

Markedsperspektivet
– de tilreisende til Vest-Telemark

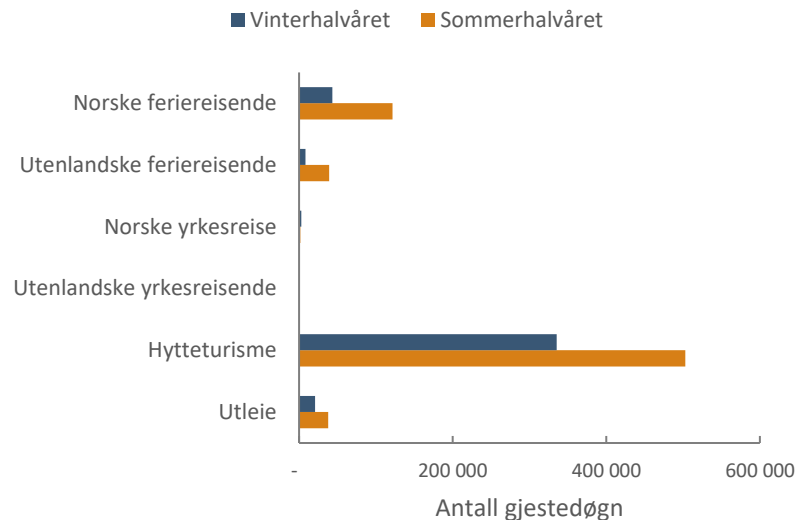
Tilreisende stod for 1,1 millioner gjestedøgn i Vest-Telemark i 2019 – hytteturister dominerer

Vest-Telemark består av de seks kommunene Nissedal, Seljord, Fyresdal, Drangedal, Tokke og Kviteseid. Kommunene tiltrekker seg en rekke tilreisende hvert år. Vi har sammenstilt kommersielle gjestedøgn på hotell og camping med data fra Airdna og overnattinger på private hytter i kommunen. Samlet finner vi at de tilreisende stod for 1,1 millioner gjestedøgn i 2019.

Gjestedøgnstatistikken i regionen domineres tydelig av hytteturister, som stod for om lag 75 prosent av gjestedøgnene. Hytteturistene benytter hyttene sine noe mer om sommeren enn om vinteren. Vi har beregnet at hytteturistene i snitt bruker hyttene 120 gjestedøgn i året, hvilket er noe lavere enn gjennomsnittet for Telemark.

Når det gjelder de kommersielle overnattingene er norske feriereisende det klart største segmentet, etterfulgt av utenlandske feriereisende. De besøkende på hotell og camping kommer hovedsakelig om sommeren.

Antall gjestedøgn per segment og sesong i 2019. Sommersesongen strekker seg fra mai til oktober, mens vintersesongen strekker seg fra november til april. Merk at Airbnb også inkluderer HomeAway. Kilde: Menon, Statistikknett og Airdna.

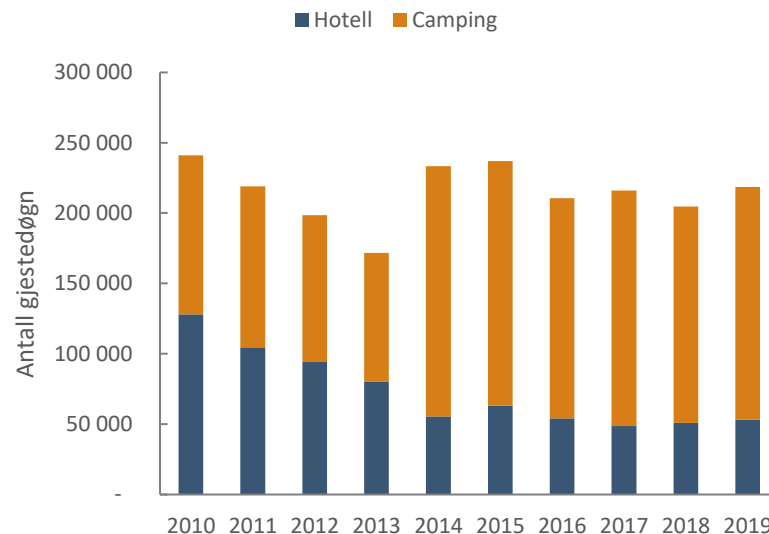

Nesten 50 prosent vekst i antall campingovernattinger siden 2010 – camping står for 75 prosent av de kommersielle gjestedøgnene

I 2019 stod kommersielt overnattende for i underkant av 220 000 gjestedøgn i Vest-Telemark. Siden 2010 har det vært en samlet nedgang på 10 prosent kommersielle gjestedøgn. Som figuren viser har sammensetningen av hotell/camping endret seg over de ni årene fra 2010 til 2019. Etterspørselen etter hotell sank betydelig fra 2010 til 2014, med en nedgang på 75 000 gjestedøgn. Siden den gang har hotellenes gjestedøgnstall ligget relativt stabilt på dette nivået. Camping har imidlertid blitt en langt mer etterspurt overnattingsform i Vest-Telemark. Siden 2010 har gjestedøgn på campingplasser økt med nesten 50 prosent. Camping står dermed for over 75 prosent av det kommersielle overnattingsmarkedet i regionen.

Turistene som besøker denne delen av Telemark er i all hovedsak nordmenn. Nærmere 80 prosent av de kommersielt overnattende er fra Norge. Blant de utenlandske gjestene finner vi første og fremst dansker, tyskere og nederlendere.

Utvikling i antall kommersielle overnattinger fordelt på hotell og camping, 2010-2019. Kilde: Statistikknett

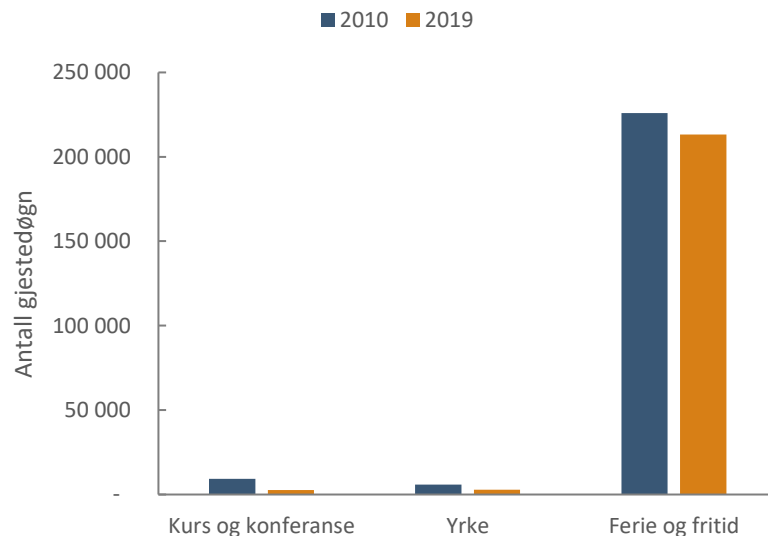

Feriereisende dominerer de kommersielle gjestedøgnene – utgjør nesten 100 prosent

Videre har vi sett nærmere på hvilke kunder, i form av de tilreisendes formål, som gjester hotellene og campingplassene. Som figuren viser er ferie- og fritidsreisende det klart største kundesegmentet til overnattingsaktørene i Vest-Telemark. Ferie- og fritidsreisende stod for nesten 100 prosent av gjestedøgnene i 2019 og det er dette segmentet nedgangen i overnattingene har kommet innen.

Hotellene og campingplassene gjester dermed svært få tilreisende som er på jobbrelaterte reiser. Dette er i seg selv ikke et problem, men utfordringen er gjerne at ferie- og fritidsreisende besøker destinasjonen på samme tid, mens jobbrelaterte reiser ofte spres utover året ettersom reisene kun avhenger av arbeidstakeres behov for gjennomføring av jobbrelaterte reiser. Vi vil derfor se på destinasjonens sesongprofil og kapasitetsutnyttelse i det videre.

Antall kommersielle gjestedøgn per formål i 2010 og 2019. Kilde: Statistikknett

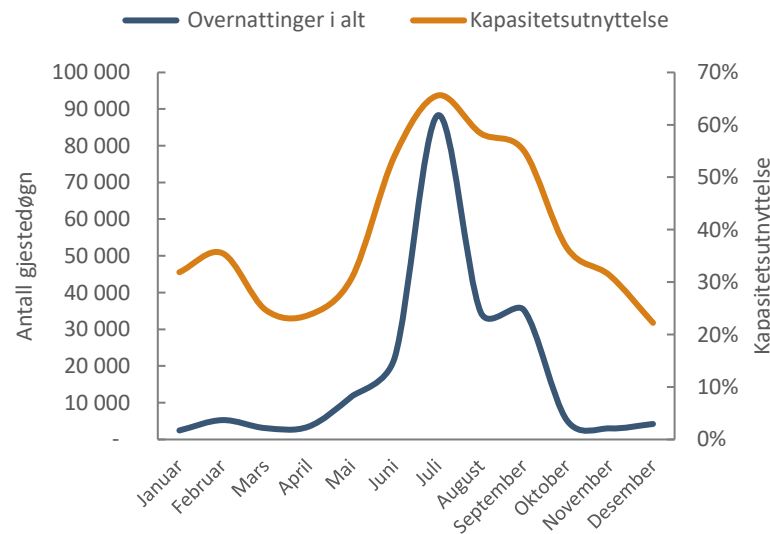

Tydelig sesongprofil: Turistene kommer hovedsakelig om sommeren

Oversikten over antall kommersielle overnattinger per måned viser at overnattingsaktørene i Vest-Telemark har en tydelig sommerridd sesongprofil. Turistene kommer hovedsakelig om sommeren med en mindre topp på høsten. Aktivitetsnivået resten av året er derimot svært lavt. Det resulterer i at utnyttelsesgraden av rom ligger på opp mot 70 prosent i høysesong, men faller ned til 20-30 prosent i lavsesongen. I snitt gjennom året ligger dermed kapasitetsutnyttelsen på 40 prosent. Dette er 8 prosent høyere enn i 2010 og trenden er dermed oppadgående.

Hotellenes lønnsomhet målt ved inntekt per disponibelt rom, RevPAR, har også tatt seg opp siden 2010. Hotellene i Vest-Telemark hadde en relativt lav lønnsomhet i 2010, med 300 kroner i inntekt per disponibelt rom, men har hatt en oppadgående trend. I 2019 hadde RevPAR økt til 425 kroner og ligger nå høyere enn snittet i Telemark.

Antall kommersielle gjestedøgn per måned i 2019 og kapasitetsutnyttelse av rom i 2019. Kilde: Statistikknett

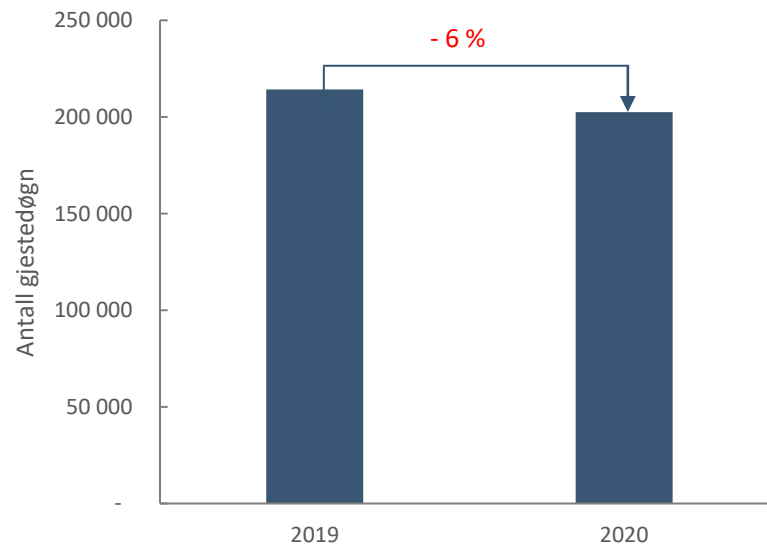

Koronapandemien har lagt store begrensninger på reiselivsnæringen – nedgang i antall gjestedøgn på 6 prosent fra 2019

Reiseliv er kanskje den næringen som har blitt hardest rammet av koronapandemien. For det første har pandemien og smittevernsrestriksjonene for å begrense smitte en direkte effekt på tilbudet av reiselivsprodukter. Dette har bidratt til at hoteller, restauranter og aktivitetstilbud i stor utstrekning har stengt ned over lengre perioder, samt at flytransport i inn- og utland er svært begrenset. For det andre er det en direkte effekt på etterspørselen etter reiselivsprodukter. For det tredje er det en indirekte effekt gjennom sentrale drivere for utviklingen av næringen, slik som økonomisk vekst, digitalisering, lokal bærekraft og klima.

Hvor hardt ulike destinasjoner har blitt rammet av COVID-19 gjennom 2020 avhenger i all hovedsak av to forhold: kundesegmenter og sesongprofil. Som vi har sett er nesten 80 prosent av de besøkende i Vest-Telemark fra Norge og nesten alle besøker destinasjonen om sommeren i et ferie/fritidsøyemed. Dette har bidratt til at overnattingsaktørene i Telemark gjennom 2020 kun har hatt en mindre nedgang, på 6 prosent, i antall kommersielle gjestedøgn. På landsbasis har nedgangen vært på nærmere 35 prosent.

Antall beregnede kommersielle gjestedøgn fra januar til november i 2019 og 2020.
Kilde: SSB

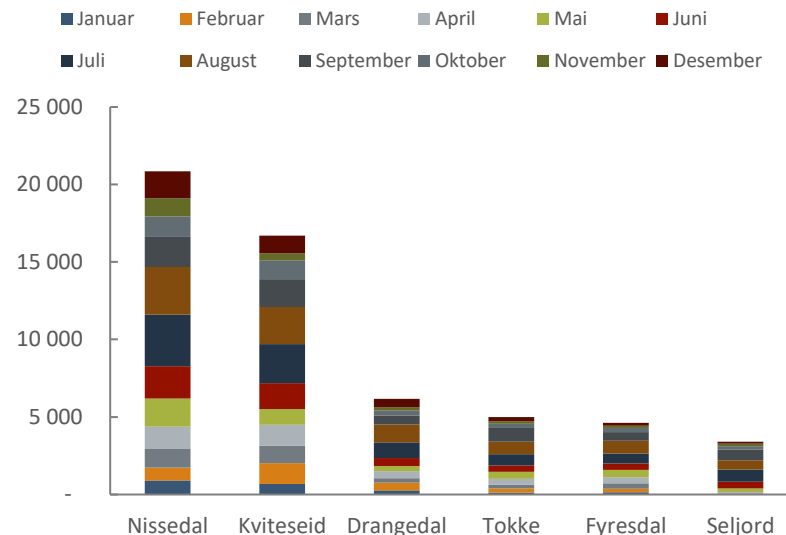

Utleie: Klart flest gjestedøgn i Nissedal og Kviteseid om sommeren

Veksten i utleie via nettbaserte markedsplattformer som Airbnb, Homeaway ol. hvor brukere kan tilby, søke etter, bestille og benytte utleieenheter, har vært svært høy i Norge de siste årene og det samme gjelder for Vest-Telemark. Siden 2016 har antall gjestedøgn tilbragt i utleieenheter i regionen vokst med 2 600 prosent, fordelt på sommer- og vinterhalvåret. Antall overnattinger har dermed vokst fra 2 000 i 2016 til 57 00 i 2019. Utleie stod for 5 prosent av de samlede gjestedøgnene i regionen. Til tross for at utleiemarkedet er lite sammenliknet med totalt antall gjestedøgn, utgjorde overnattingene omtrent 30 prosent av de kommersielle gjestedøgnene.

Den høye andelen utleie relativt til kommersielle gjestedøgn indikerer at turister anser hytter/boliger som en attraktiv overnattingsform. Rundt 65 prosent av utleien finner sted om sommeren, mens de resterende 35 prosentene finner sted om vinteren. Nissedal og Kviteseid er de to kommunene med flest overnattinger gjennom utleie.

Beregnet antall gjestedøgn ved utleie gjennom markedsplattformer i Vest-Telemark. Kilde Airdna

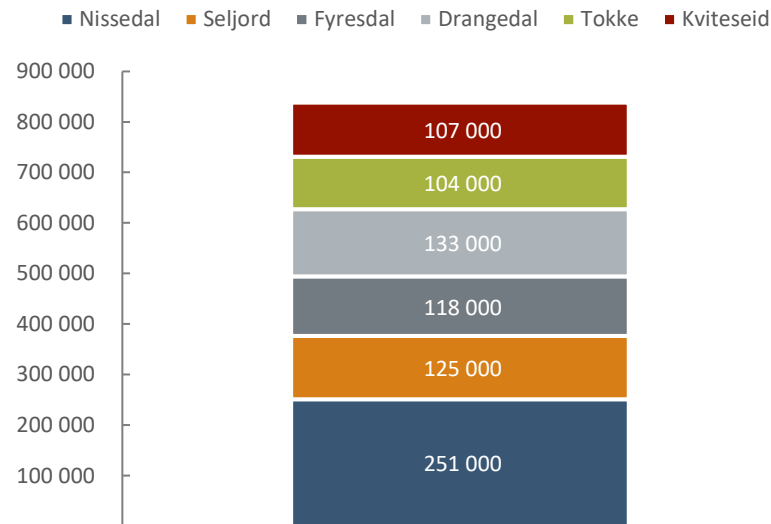
Nissedal er den største hyttekommunen i Vest-Telemark med over 275 000 gjestedøgn

Siden 2000 har antall hytter i Vest-Telemark økt fra omtrent 5 500 til 8 600 i 2020, en vekst på 55 prosent. Av de 3 100 nye hyttene er nærmere 1 400 av dem bygget i Nissedal.

Vi har beregnet antall gjestedøgn fra tilreisende hytteturister i 2019, definert som hytteturister med bosted utenfor den kommunen hytten er lokalisert. Ettersom det ikke er gjennomført undersøkelser av bruken til hytteeierne i denne regionen har vi basert oss på andre hytteundersøkelser gjennomført i Telemark og en rekke andre undersøkelser gjennomført ved liknende destinasjoner utenfor Telemark. Vi legger til grunn at hyttene i snitt blir brukt 40 dager årlig og at det er om lag 3 besøkende per hytte. Dette tilsier at hytteturistene står for 120 gjestedøgn i Vest-Telemark hvert år.

Figuren viser antall beregnede gjestedøgn ved private hytter i de seks kommunene Vest-Telemark. Som det fremkommer av figuren er hytteturismen størst i Nissedal, 251 000 gjestedøgn, og fordeler seg relativt jevnt mellom de andre kommunene, mellom 107 000 og 133 000 gjestedøgn. Til sammen tilbragte hytteturistene nærmere 840 000 gjestedøgn i Vest-Telemark i 2019.

Antall gjestedøgn ved private hytter i Vest-Telemark, med bosted utenfor kommunen. Kilde: Menon og SSB.

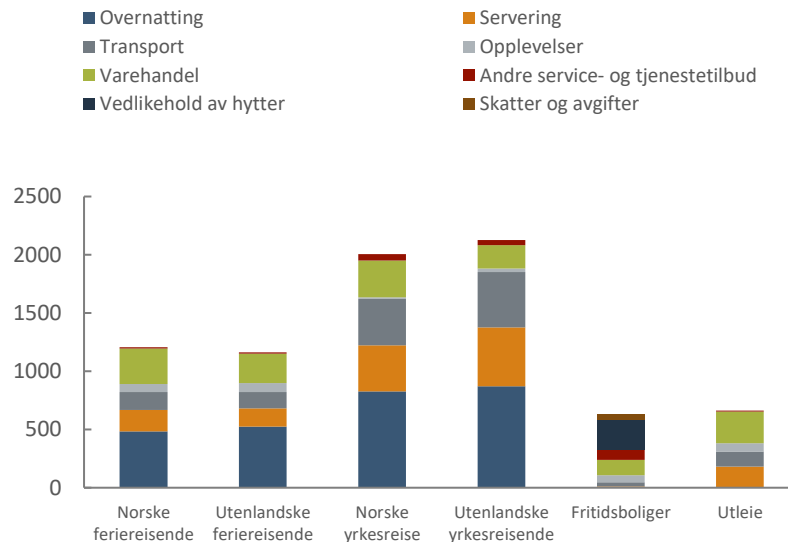

Utenlandske yrkesreisende har det høyeste døgnforbruket, mens turistene på private hytter og utleie har det laveste

I det videre ser vi nærmere på de tilreisendes forbruk i Vest-Telemark og tilhørende ringvirkninger i regionen. Beregningene baserer seg på Innovasjons Norges Turistundersøkelse, hvor et stort antall reisende på forskjellige destinasjoner blant annet svarer på hvor mye penger de har brukt. Det er usikkerhet forbundet med tallene. En mulige feilkilde er at forbrukstallene er selvrappporterte, men det knyttes også usikkerhet til hvorvidt intervjuobjektene utgjør et representativt utvalg, til tross for at intervjuene er gjennomført både ved attraksjoner, overnattingssteder, flyplasser, havner osv.

Det beregnede døgnforbruket for ulike segmenter viser at utenlandske og norske yrkesreisende bruker klart mest, i gjennomsnitt 2 050 kroner. Hovedsakelig skyldes dette et høyere forbruk på overnatting, servering og transport. Feriereisende og bruker rundt 1 100 kroner i døgnnet. Hytteturistene bruker i utgangspunktet langt mindre, med sine 340 kroner. Inkluderer vi vedlikehold og oppgradering av hyttene, samt utgifter til skatter og avgifter øker derimot tallet med 350 kroner. Hytteturistenes døgnforbruk ender da opp på 690 kroner.

Gjennomsnittlig døgnforbruk fordelt på forbrukskategorier. Kilde: Innovasjon Norges Turistundersøkelsen 2019 og TØI (2008).

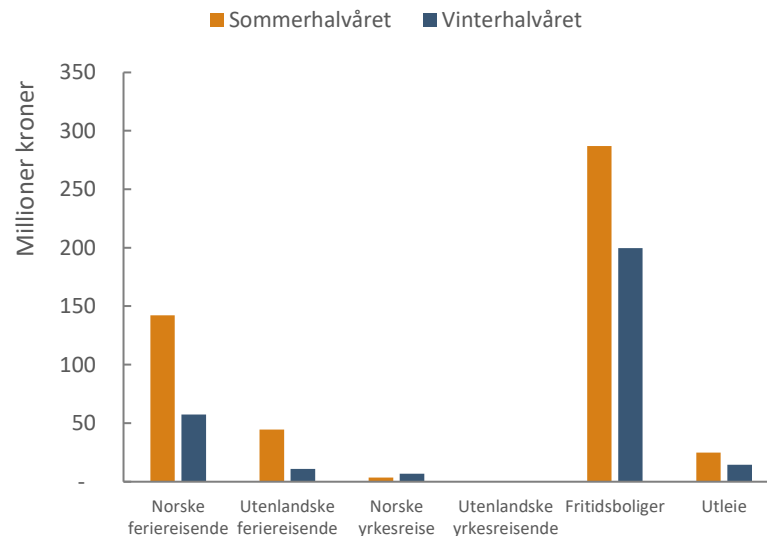

Tilreisende la igjen i underkant av 800 millioner kroner i de reiselivsrelaterte næringene i 2019

Vi beregner at tilreisende til Vest-Telemark la igjen rundt 800 millioner kroner i regionen i 2019, hvorav hytteturistene og norske feriereisende stod til sammen for rundt 60 prosent av omsetningen. Inntektene er høyest i sommerhalvåret.

Totalt genererer feriereisende 255 millioner kroner, mens hytteturismen generer over 490 millioner kroner i omsetning i næringslivet i Vest-Telemark. I disse beregningene har vi inkludert hytteturistenes årlige forbruk innen de reiselivsrelaterte næringene, hvor kostnader til oppgradering og vedlikehold av hytter innen bygg- og anleggsbransjen er med. Dette fordi hytteturismen genererer inntekter til andre deler av næringslivet i Telemark enn det en tradisjonell hotellgjest gjør. Investeringer i forbindelse med hytteutbygging er derimot ikke inkludert her.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2019 fordelt på sesong, marked og formål. Sommersesongen definerer vi som mai-oktober, og vintersesongen som november-april. Kilde: Menon

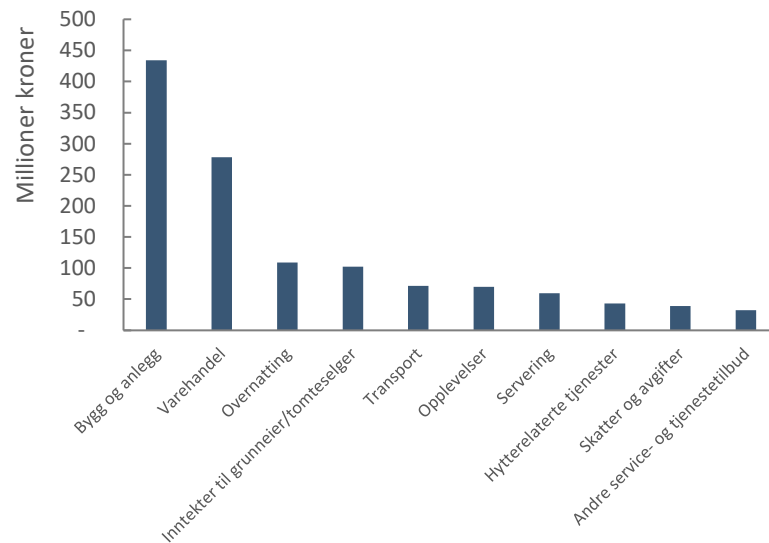
Klart høyest inntekter innen bygg- og anleggsbransjen

Videre har vi beregnet den totale lokale omsetningen på tvers av ulike næringer og mottakere. Fordelingen viser tydelig at Vest-Telemark har en høy andel hytteturister. Vi beregner at 35 prosent av det totale forbruket og investeringene fra de tilreisende tilfaller bygg- og anleggsbransjen. Omsetningen i denne bransjen er knyttet til oppgradering og vedlikehold, samt selve hyttebyggingen.

Beregningene av regionens inntekter fra hyttebygging baserer seg på ulike antakelser. Vi har intervjuet en rekke utbyggere, grunneiere og eiendomsmeglere i Vest-Telemark for å innhente den nødvendige informasjonen for å tilpasse antakelsene de lokale forholdene i regionen. Vi har dermed lagt til grunn at en hyttetomt i snitt koster 650 000 kroner, at grunnarbeidene hovedsakelig utføres av lokale aktører og at det i snitt blir benyttet 70 prosent lokale aktører i byggarbeidene knyttet til oppføring og innredning av hyttene.

Varehandel tjener også gode penger på tilreisende. Våre beregninger tilsier at tilreisende legger igjen 280 millioner kroner i bransjen. Merk at det kun er to av kommunene i Vest-Telemark som har eiendomsskatt på fritidsboliger: Drangedal og Nissedal.

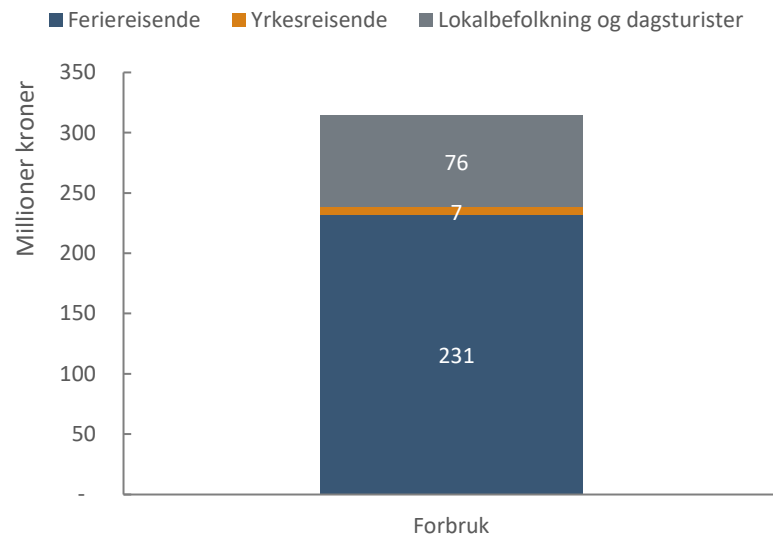
Beregnet total omsetning fra de tilreisende per bransje/aktør i 2019. Millioner kroner. Kilde: Menon

Nærmere 75 prosent av inntektene til reiselivsnæringen kommer fra feriereisende

Etter å ha kartlagt omsetningen fra tilreisendes forbruk ser vi nærmere på reiselivets innholdsbransjer overnatting, servering og opplevelser. Som figuren viser er feriereisende den viktigste inntektskilden til reiselivsnæringen. Feriereisende står for nærmere 75 prosent av inntektene til aktørene i innholdsbransjen i Vest-Telemark. Lokalbefolkningen og dagsturistene er også viktige markedssegmenter, særlig innen servering og opplevelser, da de står for nesten 25 prosent av inntektene.

Beregnet omsetning fra feriereisende, yrkesreisende, dagsturister og lokalbefolkning i 2019 i reiselivets innholdsbransjer. Kilde: Menon

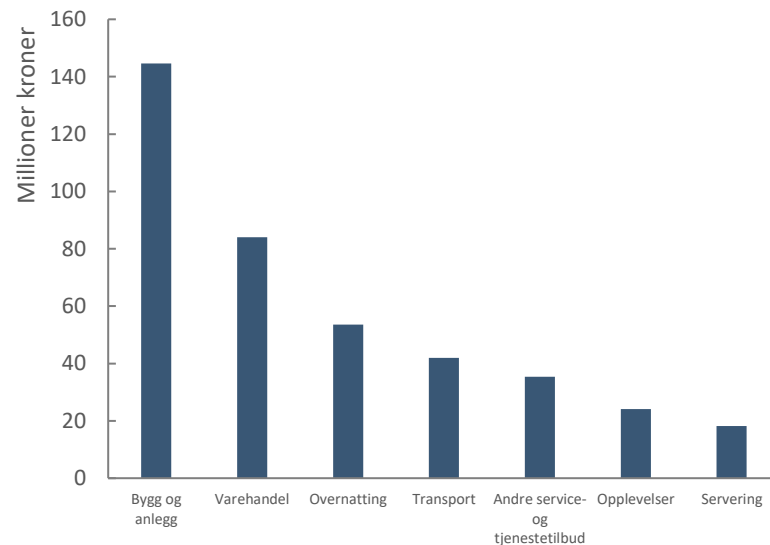
Tilreisende bidrar til 400 mill. kroner i verdiskaping i næringslivet

Tilreisendes forbruk i 2019 la grunnlag for en verdiskaping på drøyt 260 millioner kroner i det reiselivsrettede næringslivet i Vest-Telemark. Inkluderer vi også verdiskapingen innen bygg- og anleggsbransjen som utbygging og vedlikehold av hytter legger grunnlag for, øker beløpet til 400 millioner kroner.

Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultat før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Verdiskaping er dermed den omsetningen som «blir igjen» i bedriftene etter vare- og tjenestekjøp for å avlønne innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital.

Verdiskapingen fra tilreisendes forbruk og investeringer fordeler seg mellom de ulike bransjene slik figuren til høyre viser. Verdiene skapt innen bygg og anlegg er høyest og utgjør 140 millioner kroner. Dernest følger varehandel med 85 millioner kroner i verdiskaping og overnatting med 55 millioner kroner skapte verdier.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019. Millioner kroner. Kilde: Menon

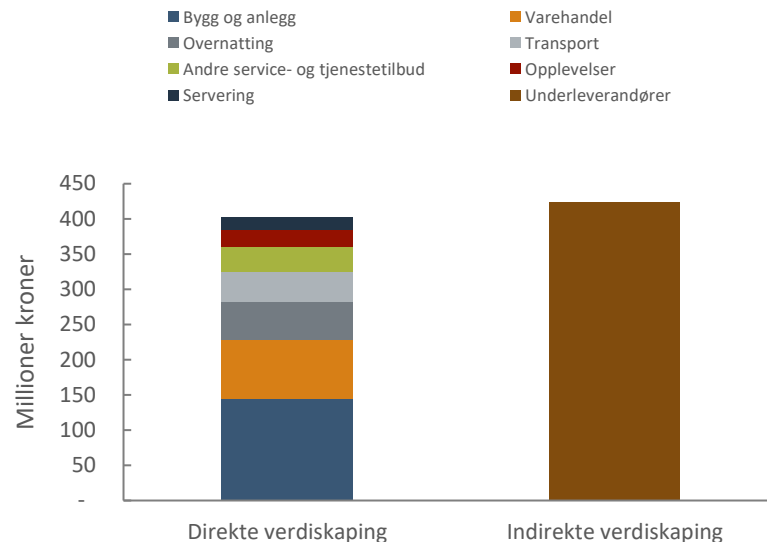

Og 425 mill. kroner i verdiskaping utover i verdikjeden

I tillegg til at 400 millioner kroner av verdiskapingen i næringslivet i Vest-Telemark kan knyttes til de tilreisendes forbruk og investeringer, vil reiselivsnæringen, handelsbransjen og bygg- og anleggsbransjen gjøre innkjøp hos sine underleverandører, som bidrar til rundt 425 millioner kroner i verdiskaping. Verdiskapingen hos norske underleverandører er således på nivå med den direkte verdiskapingen fra de tilreisendes forbruk. Den indirekte verdiskapingen er beregnet ut i fra lokal reiselivsnærings vare- og tjenestekjøp i Norge, og tilfaller dermed ikke bare lokalt næringsliv. Indirekte verdiskaping er produksjonen til underleverandører gjennom hele verdikjeden.

Eiendom og forretningsmessig tjenesteyting er eksempler på viktige underleverandørnæringer. Eiendomsselskaper har en særlig viktig rolle som leverandør til overnattingsbransjen. Mange hoteller, både kjedehotell og selvstendige, har leieutgifter som varierer med omsetning, slik at økte inntekter gir stabile resultater i driftsselskap, mens eiendomsselskapet opplever økte inntekter. Sett på denne måten kan verdiskaping og lønnsomhet være undervurdert for overnattingsbransjen.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

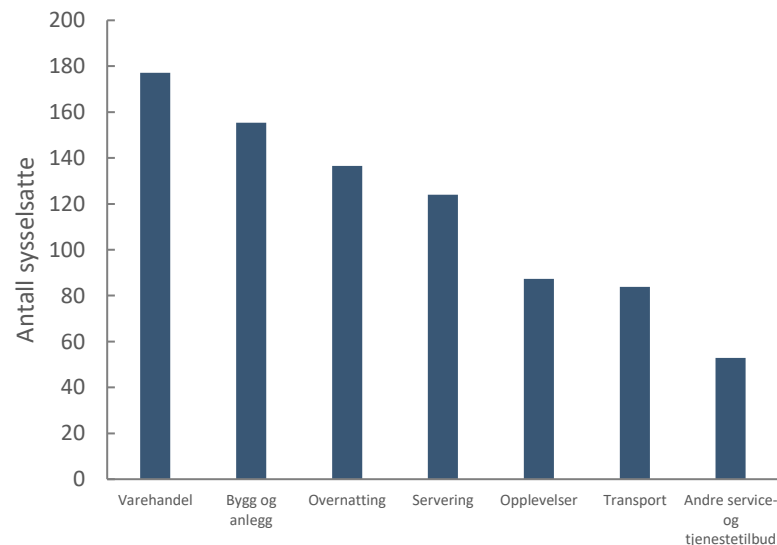

Forbruket og investeringene legger grunnlag for 820 arbeidsplasser i regionen

Turismen er viktig for å opprettholde sysselsettingen i næringslivet. I 2019 la forbruket grunnlag for over 820 arbeidsplasser i det reiselivsrettede næringslivet, inkludert varehandel og bygg/anlegg. Om lag 40 prosent av arbeidsplassene finner vi innen varehandel og bygg/anlegg. Dernest følger overnatting, som er en svært arbeidsintensiv bransje, med 140 sysselsatte.

Mye av etterspørselen innen overnatting, servering, opplevelser og varehandel er på kveldstid, helger eller i ferier, og en stor andel av arbeidsinnsatsen gjøres av deltids- og sesongarbeidere. For mange aktører i Telemark er det vanlig praksis å bringe inn sesongarbeidskraft fra andre deler av landet eller fra utlandet. Av den grunn bor ikke alle arbeiderne nødvendigvis i regionen. Dette gjelder også innen bygg- og anleggsbransjen.

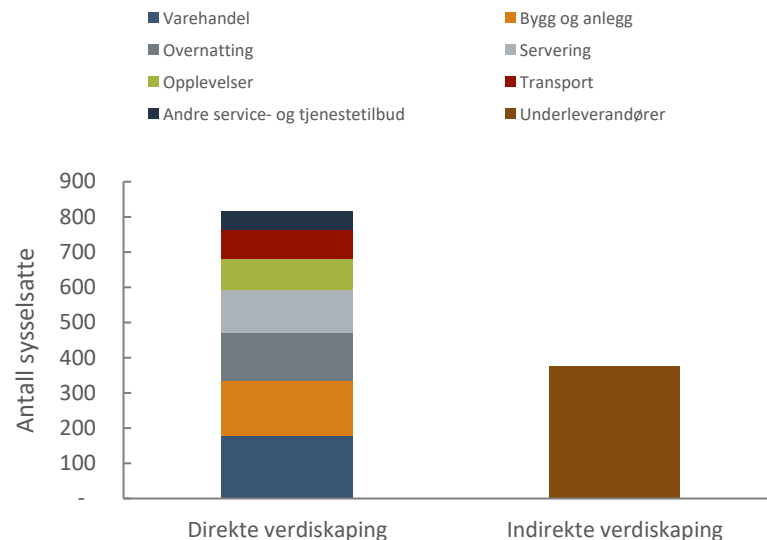
Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019.
Kilde: Menon

Og 375 arbeidsplasser utover i verdikjeden

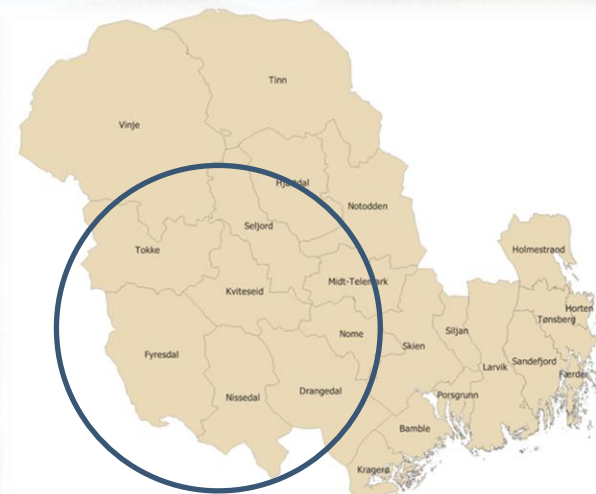
Vi har videre beregnet at vare- og tjenestekjøp fra reiselivsnæringen, varehandel og bygg/anlegg tilsvarer nærmere 375 arbeidsplasser utover i den nasjonale verdikjeden. Forbruk legger grunnlag for flere arbeidsplasser i bedriftene som selger direkte til tilreisende enn hos underleverandørbedriftene. Dette skyldes at reiselivsbedriftene er mer arbeidsintensive enn underleverandørene; det skapes flere arbeidsplasser per omsetningskrone innen overnatting og servering enn hos for eksempel eiendomsselskap eller andre vare- og tjenesteleverandører. Mange av de indirekte sysselsatte i den nasjonale verdikjeden jobber og bor i andre deler av landet.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

Kapittel 2.2: Vest-Telemark

Bedriftsperspektivet - reiselivsnæringen

Kviteseid: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Straand Hotel AS
- Kilen Feriesenter AS
- Villa Glede AS

Overnatting

- Hvidesøe Kafé Og Hage AS
- Ponytails Corner AS

Servering

- Vrådal Panorama AS
- Vrådal Villmark & Fritid AS
- Norsk Skieventyr AS

Opplevelser

- Telemark Bilruter AS

Transport

- Vrådal Booking AS

Formidling

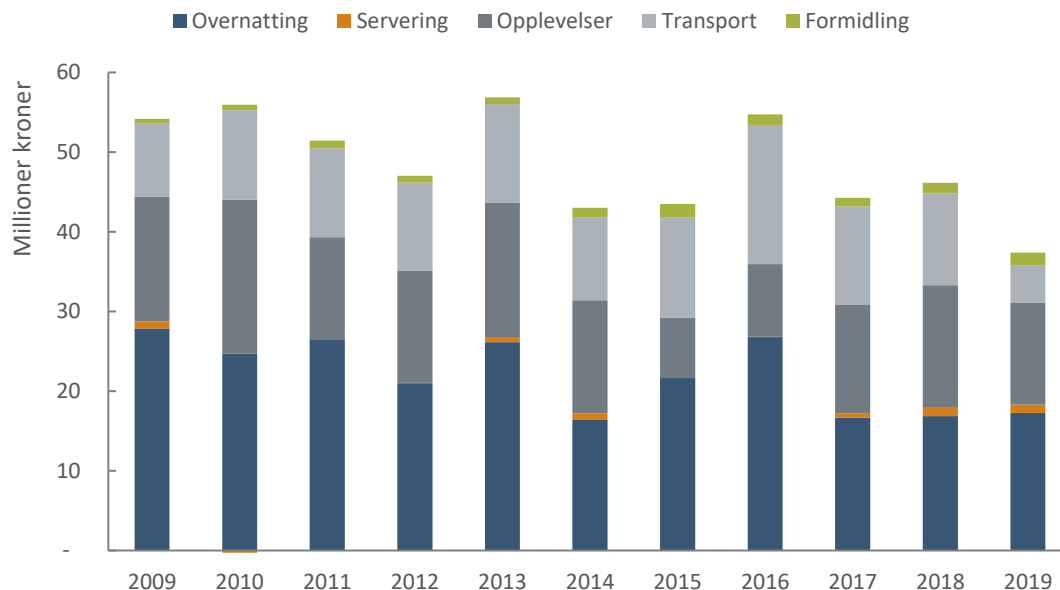

Kviteseid: Dominert av opplevelsesbedrifter og overnattingssteder, nedgang siden 2009

Verdiskapingen i Kviteseid er dominert av overnattingsbedrifter og opplevelsesaktører. Disse står for omtrent 80 prosent av all verdiskapingen i kommunen.

Det er samlet sett vært en nedgang i reiselivets verdiskaping i kommunen siden 2009 på om lag 30 prosent. Blant annet Morgedal hotell driver de aggregerte tallene. Også andre aktører innen overnatting har fallende verdiskaping etter 2016.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

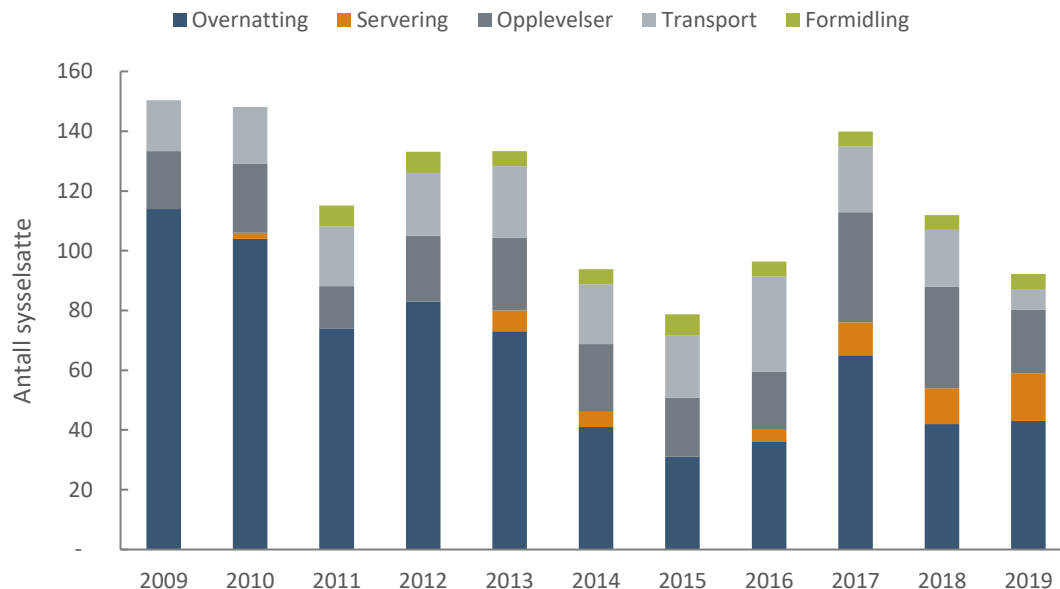

Kviteseid: Flere ansatte innen servering enn tidligere, flest ansatt innen overnatting og opplevelser

Omtrent 50 prosent av de ansatte i reiselivet i Kviteseid arbeider i overnattingsbransjen. Blant de større aktørene har vi Straand Hotell.

I 2019 ansetter opplevelsesnæringen nær 1 av 4 ansatt i reiselivet i Kviteseid. Tilsvarende tall for serveringsbransjen er i underkant av 20 prosent.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Fyresdal: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Skræi AS

- Fyresdal Bed And Breakfast Limited

- Åsberg Gard AS

Overnatting

- Meieriet Cafe Pub Pizza AS

Servering

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Opplevelser

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Transport

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Formidling

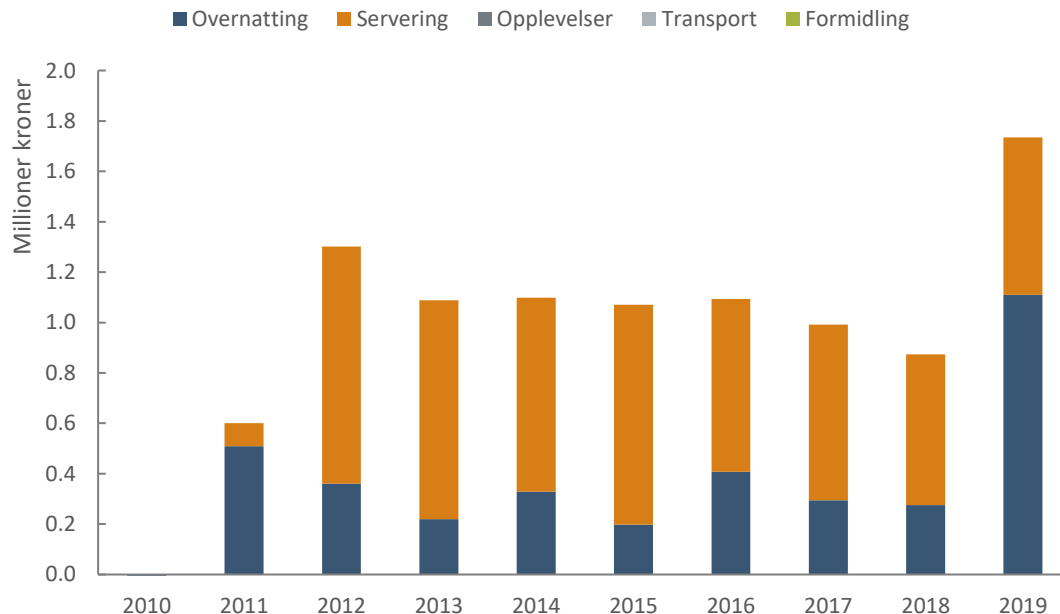
Fyresdal: Reiselivsnæringen i Fyresdal består av innholdsbransjene servering og overnatting

Veksten har vært betydelig sett siden 2011 for både serveringsstedene og overnattingsaktørene. I 2019 sto overnattingsaktørene for 64 prosent av verdiskapingen og serveringsstedet for 36 prosent.

I 2019 har Fyresdal et serveringssted som heter Meieriet Cafe Pub Pizza AS.

Økningen i 2019 blant overnattingsbedriftene er i stor grad drevet av Skræi AS som blant annet leier ut hytter i området.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

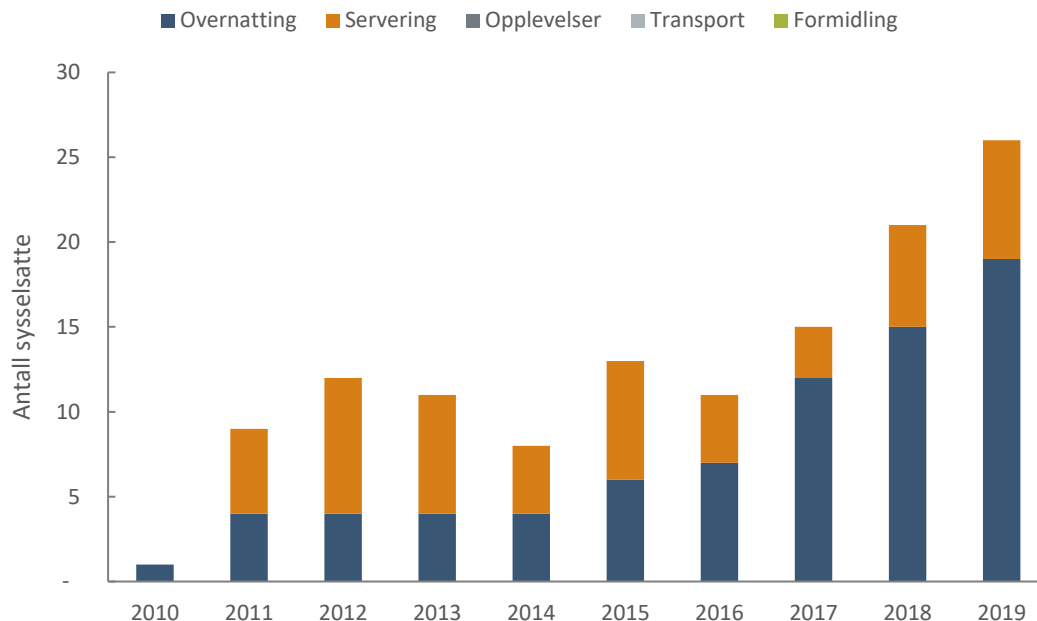

Fyresdal: Betydelig vekst blant regnskapspliktige bedrifter i innholdsbransjen

Antall ansatte har vokst med nær 4 ganger 2011-nivåer for overnattingsbransjen i kommunen. Serveringsstedene har økt sysselsettingen med nær 40 prosent i samme periode.

Totalt ansetter overnattingsbedriftene om lag 70 prosent og serveringsstedet 30 prosent av de sysselsatte i reiselivet i 2019.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Tokke: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Hotel Dalen
- Dalen Bed & Breakfast AS
- Buøy Camping AS

Overnatting

- Høydalsmo Kro AS
- Tokke Eigendom AS
- Kafè Hallbjønn AS

Servering

- Stiftinga Vest-Telemark Museum
- Telemarkskanalen Skipsselskap AS
- Hallbjønn Høyfjellssenter AS

Opplevelser

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Transport

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Formidling

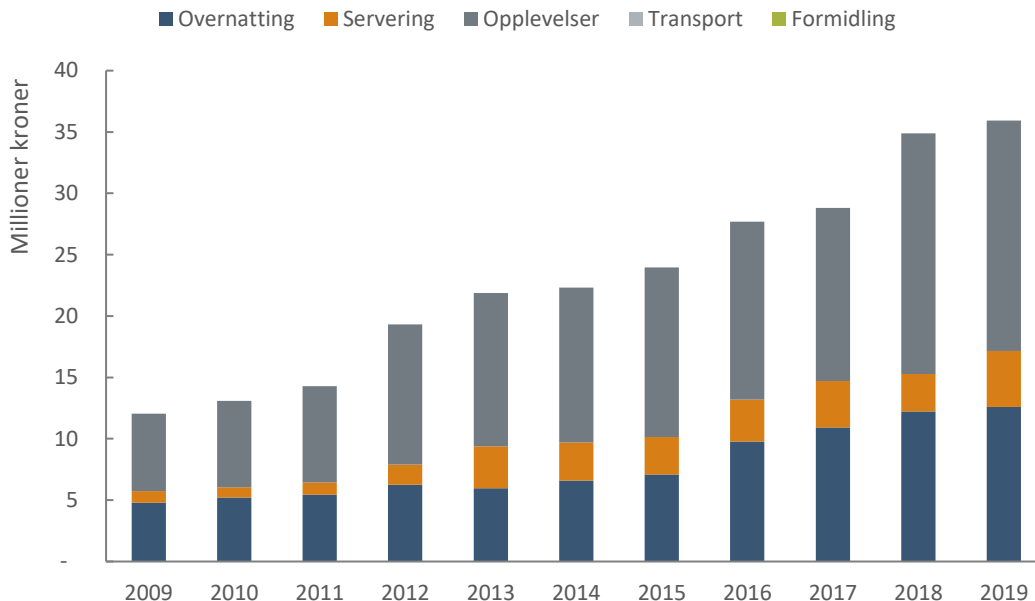
Tokke: Betydelig vekst over tid, en kommune med mye kulturhistorie

Verdiskapingen i Tokke har vokst betydelig siden 2009, med om lag 3 ganger sin opprinnelige størrelse. Det finnes bare regnskapspliktige bedrifter innen innholdsbransjen i kommunen.

I 2019 sto opplevelsesbransjen for over halvparten av verdiskapingen i kommunen. Overnattingsbransjen sto samtidig for 35 prosent og serveringsstedene sto for om lag 15 prosent av den samlede verdiskapingen i reiselivet i Tokke.

Blant de store aktørene i området er mye av aktiviteten basert på kulturhistorien til kommunen, dette gjelder blant annet Dalen Hotell og skipsselskapet.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

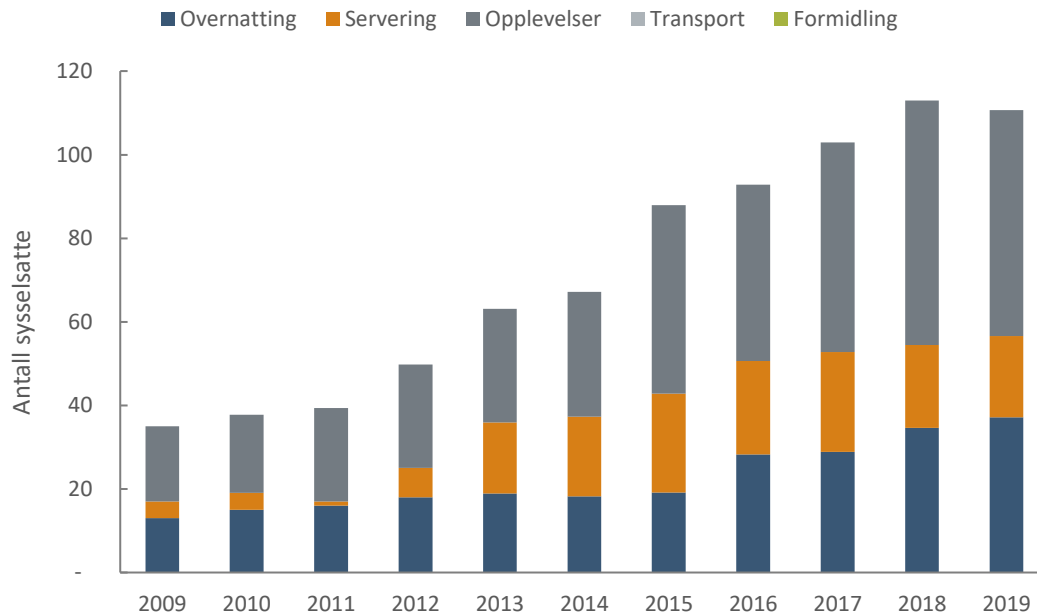
Tokke: Sterk vekst i sysselsettingen i innholdsbransjene

Veksten i antall sysselsatte har vært betydelig innenfor samtlige innholdsbransjer siden 2009. Størst har veksten vært for serveringsstedene, her finner vi i 2019 aktører som Høydalsmo kro.

I 2019 omtrent halvparten av de sysselsatte i reiselivet i Tokke ansatt i opplevelsesbransjen, 34 prosent innen overnatting og 18 prosent innen servering.

Blant de viktige aktørene i opplevelsesbransjen er Vest-Telemark Museum.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Drangedal: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

•Gautefall Sentralen AS

Overnatting

•Lokalet AS

Servering

- Gautefall Skisenter AS
- Vestmarfestivalen AS
- Hardhaus - Band AS

Opplevelser

- Drangedal Bilruter AS
- Vy Buss AS

Transport

•Tele-Tur AS

Formidling

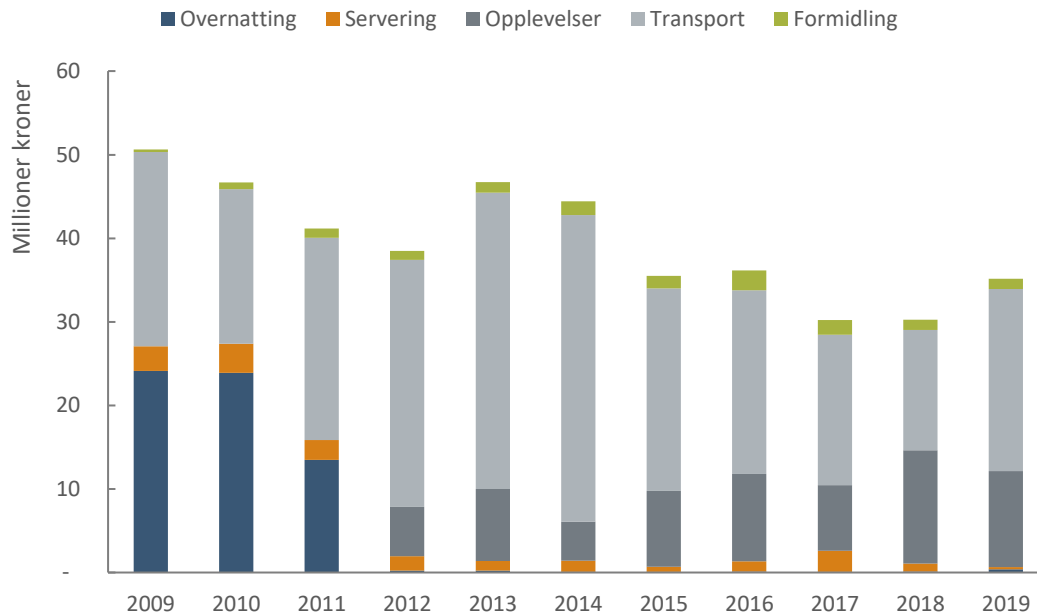
Drangedal: Stor transportsektor og vekst i opplevelser de siste årene

Drangedal har siden 2009 opplevd en nedgang i reiselivsbransjen.

Destinasjon Gautefall forsvinner fra regnskapstallene i 2011, og forklarer dermed fallet i overnattingsbransjen. Det er imidlertid slik at aktører som Gautefall Skisenter også tilbyr overnatting, men ligger i gruppen opplevelser.

Transportsektoren i kommunen utgjorde i 2019 omtrent 60 prosent av verdiskapingen i kommunen. Her finner vi blant annet Drangedal Bilruter. Opplevelser sto for omtrent 33 prosent av verdiskapingen samme år.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

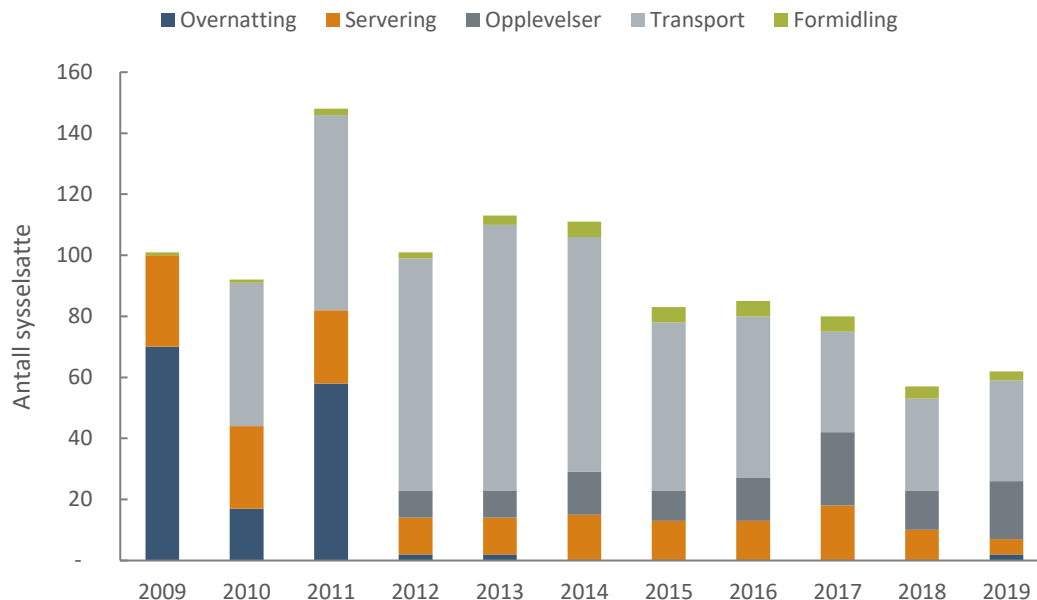

Drangedal: Transport og opplevelser sysselsetter flest i reiselivet i Drangedal

Det har også vært en nedgang i antall ansatte i regnskapspliktige foretak i reiselivsnæringen i Drangedal. Overordnet har dette fallet vært på nær 40 prosent siden 2009.

I dag ansetter transportbransjen nær 55 prosent av de som arbeider i reiselivet og opplevelsesnæringen rundt 30 prosent.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Nissedal: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Canvas Hotell AS
- Pedersen Hytteutleie AS

Overnatting

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Servering

- Treungenfestival AS
- Woodhouse Event AS

Opplevelser

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Transport

- Treungen Sport & Fritid AS

Formidling

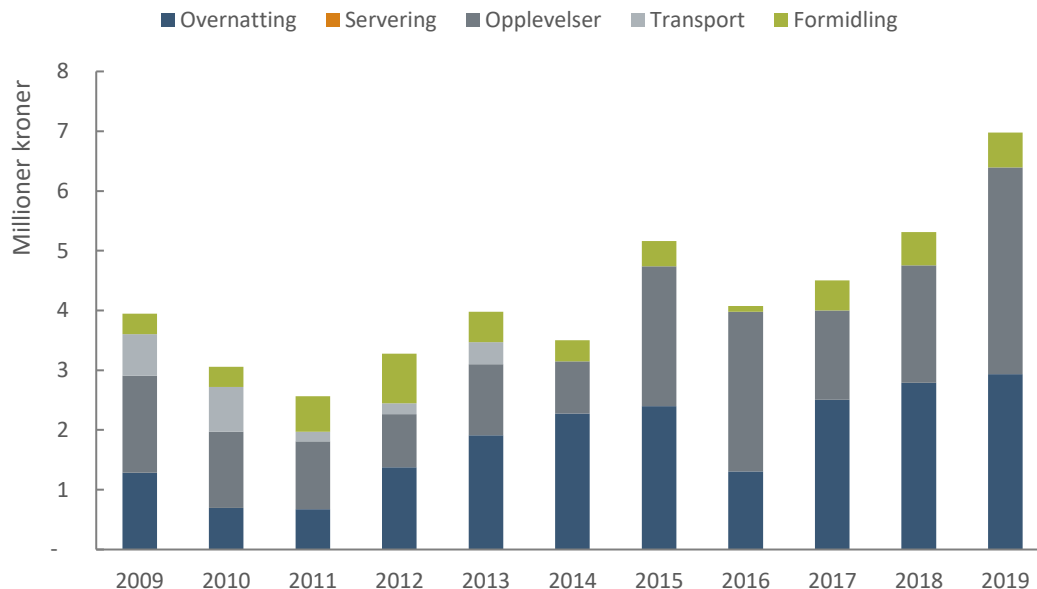
Nissedal: Reiselivet i Nissedal er dominert av opplevelses- og overnattingsaktører

Totalt har reiselivet i Nissedal vokst med nær 80 prosent siden 2009 målt i verdiskaping.

De største aktørene finner vi i opplevelses- og overnattingsbransjen. De står for henholdsvis 50 og 40 prosent av verdiskapingen i kommunen i 2019.

Blant disse finner vi aktører som Canvas Hotell og Treungenfestivalen.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

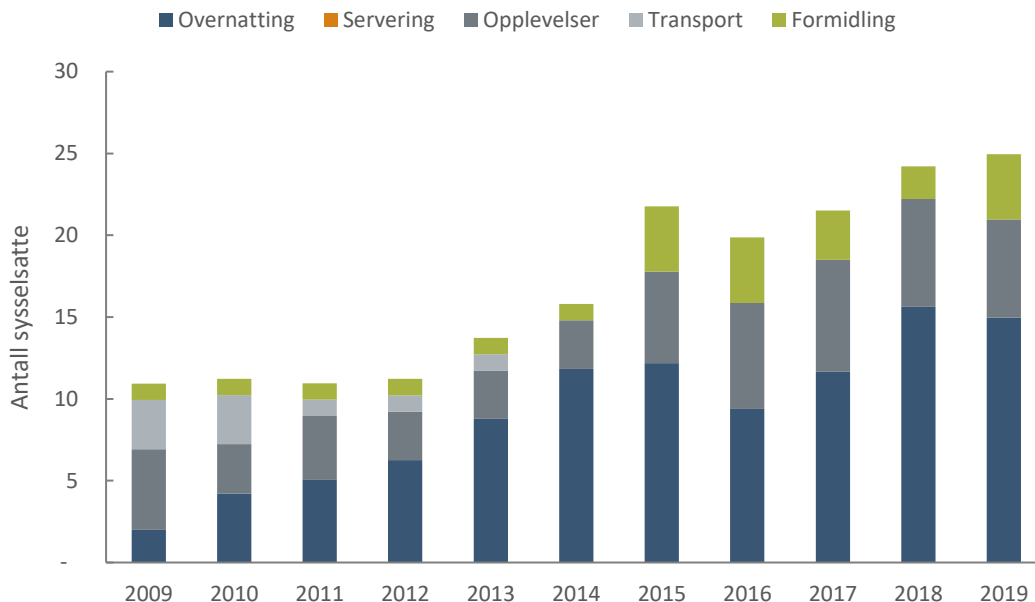

Nissedal: Stor vekst for overnattingsaktørene siden 2009

Samlet har antall ansatte i reiselivet i Nissedal omtrent doblet seg siden 2009. Veksten har vært størst for overnattingsbasen.

I 2019 sysselsatte overnattingsbransjen i Nissedal om lag 60 prosent av alle de ansatte i reiselivet, tilsvarende tall for opplevelsesbransjen var nær 25 prosent.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Seljord: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Seljord Hotell AS
- Nutheim Gjestgiveri AS
- Seljord Ferieland AS

Overnatting

- Sjøormen Kro (Aarnesgruppen AS)
- Aasmundsens Bakeri Telemarksbakern Eff. AS
- Nordbygdi Pub- Og Bardrift AS

Servering

- Dyrsku'n Arrangement AS
- Countryfestivalen Seljord AS
- Seljordfestivalen AS

Opplevelser

- Telemark Bilruter AS
- Telemark Ekspressnusstrafikk AS
- Lauvstad Bilutleie AS

Transport

- Møtestad Seljord AS

Formidling

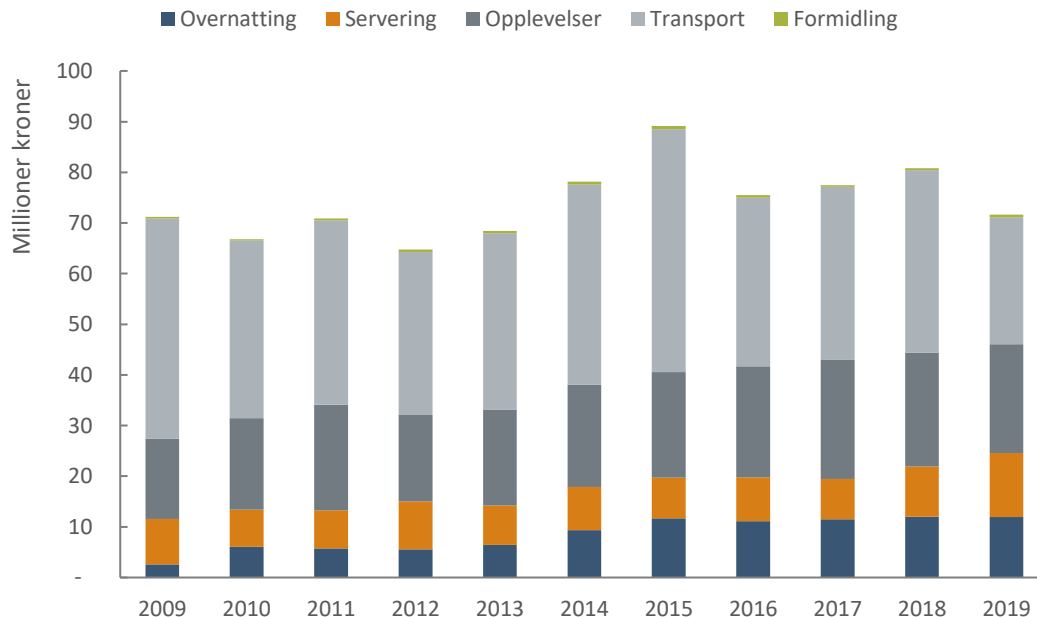

Seljord: Verdiskapingen ligger på omtrent samme nivå som i 2009

Verdiskapingen i reiselivet i Seljord ligger i dag på omtrent samme nivå som i 2009. Det har likevel vært vekst i flere av undergruppene. For eksempel har overnattingsbransjen vokst betydelig og utgjør i dag nesten 20 prosent av verdiskapingen i kommunen.

Opplevelsesbransjen i regionen utgjør i dag 30 prosent av den samlede verdiskapingen i reiselivet i kommunen, serveringsbransjen utgjør nær 20 prosent. Blant disse finner vi blant annet Sjøormen Kro og Dysrku'n Arrangementet.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

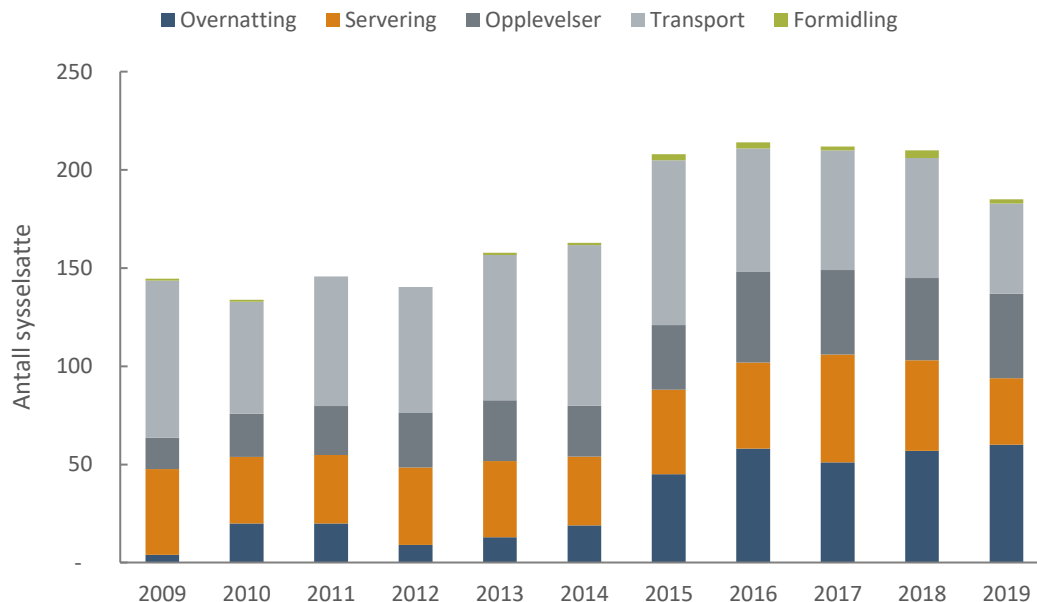

Seljord: Økning i antall ansatte, spesielt innen overnatting

Antall ansatte har økt med om lag 30 prosent sammenlignet med 2009. Det er hovedsakelig blant regnskapspliktige overnattingsbedrifter at veksten har vært størst, men også opplevelser har hatt en betydelig økning i antall ansatte.

I 2019 står innholdsbransjene for over 70 prosent av de sysselsatte i reiselivet i Seljord. De resterende arbeider hovedsakelig i transportbransjen, hvor vi blant annet finner bedriften Telemark Bilruter.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Kommunene i Vest-Telemark hadde 12,1 millioner kroner i skatteinntekter fra reiselivsansatte i 2019

Kommunene i Vest-Telemark genererte samlet 12,1 millioner kroner i kommunale personskatteinntekter i 2019. Skatteinntektene var høyest i Seljord, med 4,3 millioner kroner. Dernext følger Drangedal, 3,1 millioner kroner, Kviteseid, 2,3 millioner kroner og Tokke med 2 millioner kroner. Kommunenes personskatteinntekter var lavere i Nissedal og Fyresdal, med henholdsvis 300 000 og 100 000 kroner. Det er store variasjoner mellom kommunenes netto inn/utpendling.

Seljord: Har netto innpendling av reiselivsansatte, hvor 13 prosent av skatteinntektene tilfaller nabokommuner.

Drangedal: Har netto utpendling av reiselivsansatte. Av den grunn er skatteinntektene til Drangedal kommune 40 prosent høyere, totalt 4,4 millioner kroner.

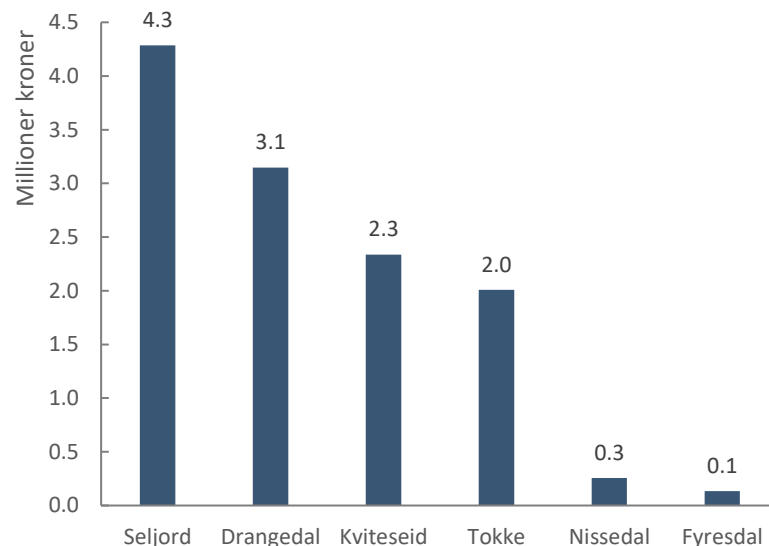
Kviteseid: Har netto innpendling av reiselivsansatte, hvor 1 prosent av skatteinntektene tilfaller nabokommuner.

Tokke: Har netto innpendling av reiselivsansatte, hvor 23 prosent av skatteinntektene tilfaller nabokommuner.

Nissedal: Har netto utpendling av reiselivsansatte. Av den grunn er skatteinntektene til Nissedal kommune 45 prosent høyere, totalt 400 000 kroner.

Fyresdal: Har netto utpendling av reiselivsansatte. Av den grunn er skatteinntektene til Fyresdal kommune 30 prosent høyere, totalt 200 000 kroner.

Beregnete kommunale inntekter for Seljord, Drangedal, Kviteseid, Tokke, Nissedal og Fyresdal kommune fra personskatt for reiselivsnæringen i 2019. Kilde: Menon

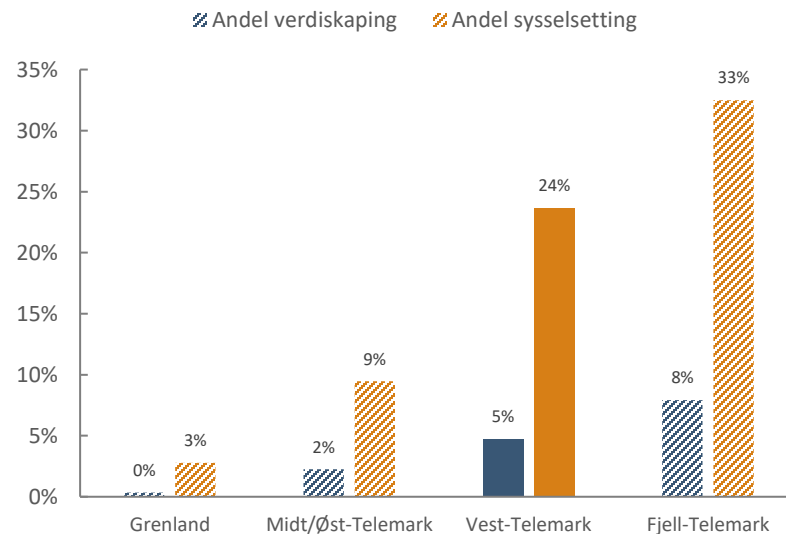

Tilreisendes forbruk og investeringer står for 24 prosent av sysselsettingen i næringslivet i Vest-Telemark

Direkte verdiskaping og sysselsetting avledet av reiselivsrelatert forbruk og investeringer utgjør 5 prosent av verdiskapingen og 24 prosent av sysselsettingen i næringslivet i Vest-Telemark. Som vi har sett genereres en betydelig del av verdiskapingen og sysselsetting fra hytteturismen og de norske feriereisende.

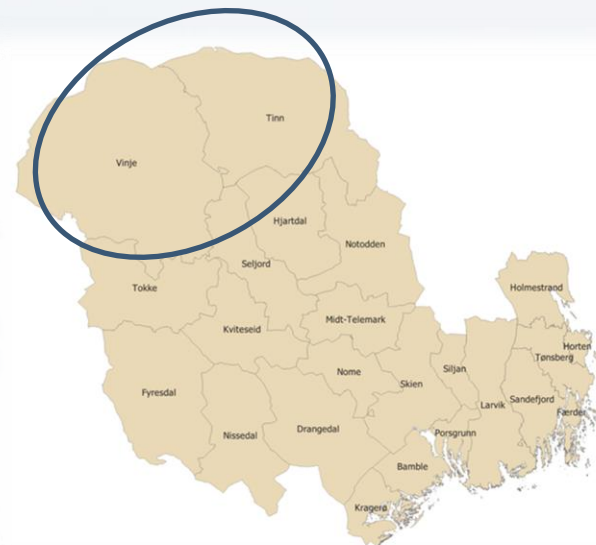
Videre sammenlikner vi verdiskapings- og sysselsettingsandelen i Vest-Telemark med de andre regionene i Telemark. Som det fremkommer av figuren ligger verdiskapings- og sysselsettingsandelen høyere enn i Grenland og i Midt/Øst-Telemark, men lavere enn i Fjell-Telemark.

Beregnet direkte verdiskaping og sysselsetting fra tilreisendes forbruk og investeringer som andel av verdiskaping og sysselsetting i næringslivet i de fire regionene i Telemark. Kilde: Menon

Kapittel 2.3: Fjell-Telemark

Markedsperspektivet – de tilreisende til Fjell-Telemark

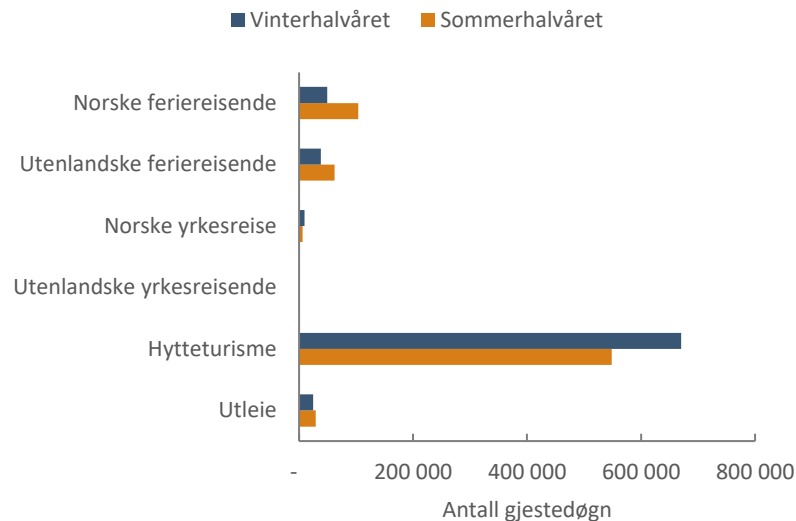
Tilreisende stod for 1,5 millioner gjestedøgn i Fjell-Telemark i 2019 – hytteturister dominerer

Fjell-Telemark består av kommunene Tinn og Vinje. Kommunene tiltrekker seg en rekke tilreisende hvert år. Vi har sammenstilt kommersielle gjestedøgn på hotell og camping med data fra Airdna og overnattinger på private hytter i kommunen. Samlet finner vi at de tilreisende stod for 1,5 millioner gjestedøgn i 2019.

Gjestedøgnstatistikken i regionen domineres av hytteturister, som stod for om lag 80 prosent av gjestedøgnene. Hytteturistene benytter hyttene sine noe mer om vinteren enn om sommeren. Vi har beregnet at hytteturistene i snitt bruker hyttene 165 gjestedøgn i året, hvilket er vesentlig høyere enn gjennomsnittet for Telemark.

Når det gjelder de kommersielle overnattingene er norske feriereisende det klart største segmentet, etterfulgt av utenlandske feriereisende. De besøkende kommer hovedsakelig om sommeren.

Antall gjestedøgn per segment og sesong i 2019. Sommersesongen strekker seg fra mai til oktober, mens vintersesongen strekker seg fra november til april. Merk at Airbnb også inkluderer HomeAway. Kilde: Statistikknett, Airdna og Menon

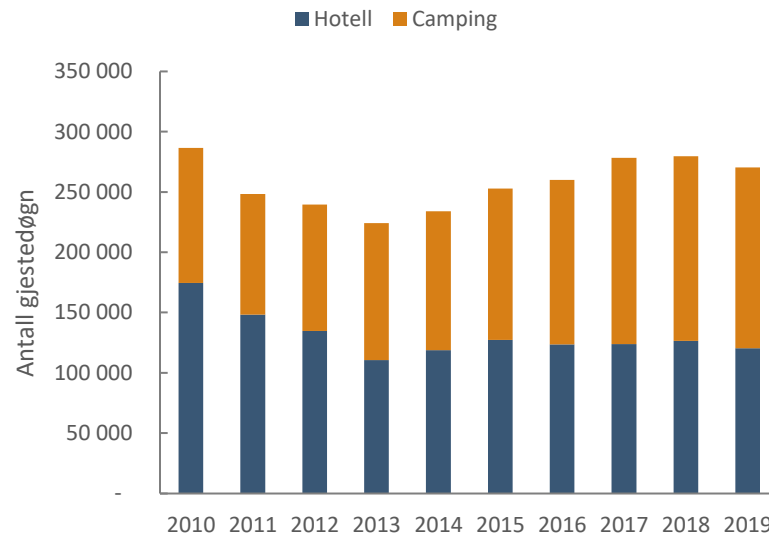

15 prosent vekst i antall kommersielle gjestedøgn siden 2014 – camping står for 55 prosent av overnattingene

I 2019 stod kommersielt overnattende for drøye 270 000 gjestedøgn i Fjell-Telemark. I perioden 2010 til 2014 var det en nedgang i etterspørselen etter kommersielle hotellovernattinger i regionen og antall gjestedøgn falt med 20 prosent. Siden 2014 har imidlertid etterspørselen tatt seg opp igjen, ikke innen hotell, men camping. Dette har medført en vekst i perioden fra 2014 på 15 prosent. Samlet har riktignok antall gjestedøgn falt med 6 prosent siden 2010. Andelen campingovernattinger har dermed økt fra 40 prosent av de kommersielle gjestedøgnene til 55 prosent.

Fjell-Telemark er den regionen i Telemark med høyest innslag av utenlandske gjester. Over 40 prosent av gjestene kommer fra utlandet. Danmark er den nasjonen flest utenlandske gjester kommer fra. Danskene står for 15 prosent av gjestedøgnene. Den høye andelen dansker har trolig sammenheng med det langsiktige arbeidet utført av Color Line.

Antall kommersielle gjestedøgn fordelt på hotell og camping/hyttegjeng i Fjell-Telemark, 2019. Kilde: Statistikknett

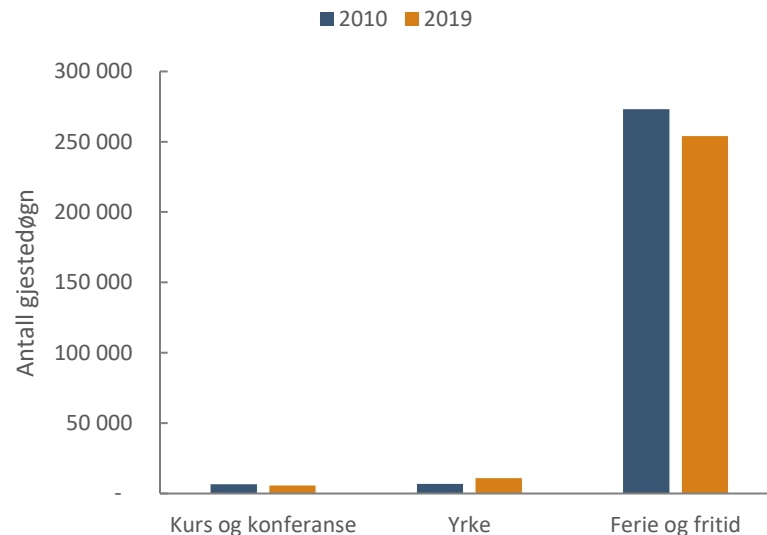

95 prosent av de tilreisende til Fjell-Telemark er på ferie- eller fritidsreise

Videre har vi sett nærmere på hvilke kunder, i form av de tilreisendes formål, som gjester hotellene og campingplassene. Som figuren viser er ferie- og fritidsreisende nesten det eneste kundesegmentet til overnattingsaktørene i Fjell-Telemark. Ferie- og fritidsreisende stod for hele 95 prosent av gjestedøgnene i 2019 og det er dette segmentet fallet i overnattinger har kommet innen.

Hotellene og campingplassene gjester dermed svært få tilreisende som er på jobbrelaterte reiser. Dette er i seg selv ikke et problem, men utfordringen er gjerne at ferie- og fritidsreisende besøker destinasjonen på samme tid, mens jobbrelaterte reiser ofte spres utover året ettersom reisene kun avhenger av arbeidstakeres behov for gjennomføring av jobbrelaterte reiser. Vi vil derfor se på destinasjonens sesongprofil og kapasitetsutnyttelse i det videre.

Antall kommersielle gjestedøgn i 2010 og 2019 fordelt på formål. Kilde: Statistikknett

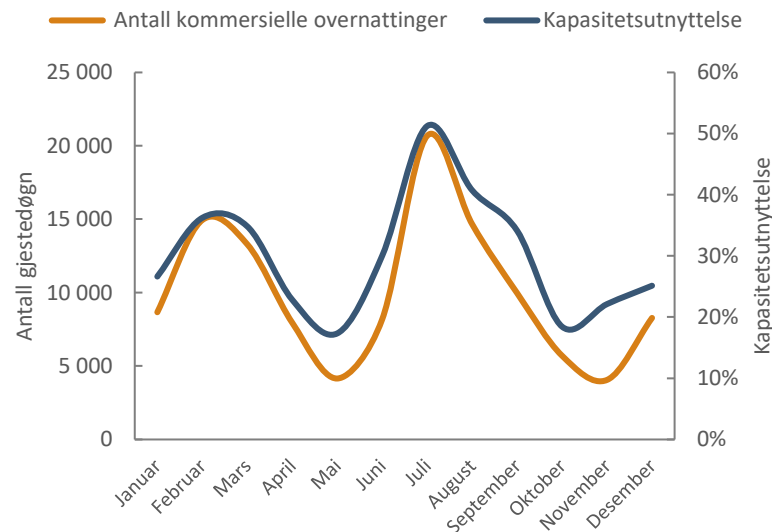
Sesongprofil: Høysesong om både vinteren og sommeren

Oversikten over antall kommersielle overnattinger per måned viser at overnattingsaktørene i Fjell-Telemark tiltrekker seg aller flest gjester på sommeren, men at aktivitetsnivået også er betydelig om vinteren, særlig i februar og mars. Med andre ord har destinasjonen høysesong både om sommeren og vinteren. Om sommeren er aktivitetsnivået høyest og kapasitetsutnyttelsen ligger på omtrent 50 prosent, mens utnyttelsesgraden synker til 35 prosent om vinteren. Aktivitetsnivået er imidlertid svært lavt på våren og sent på høsten. Da er kapasitetsutnyttelsen ned mot 20 prosent.

Sett året under ett har hotellene i Fjell-Telemark en gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse på 35 prosent. Destinasjonen har den laveste utnyttelsesgraden av regionene i Telemark og er det eneste området med avtakende kapasitetsutnyttelse, som er redusert med 5 prosent fra 2010 til 2019.

Hotellenes lønnsomhet målt ved inntekt per disponibelt rom, RevPAR, er lavest blant regionene i Telemark med drøye 300 kroner. Hotellenes lønnsomhet har dermed stått på stedet hvil siden 2010 og RevPAR er drøyt 85 kroner lavere enn snittet i Telemark i 2019.

Antall kommersielle gjestedøgn per måned i 2019 og kapasitetsutnyttelse av rom i 2019. Kilde: Statistikknett

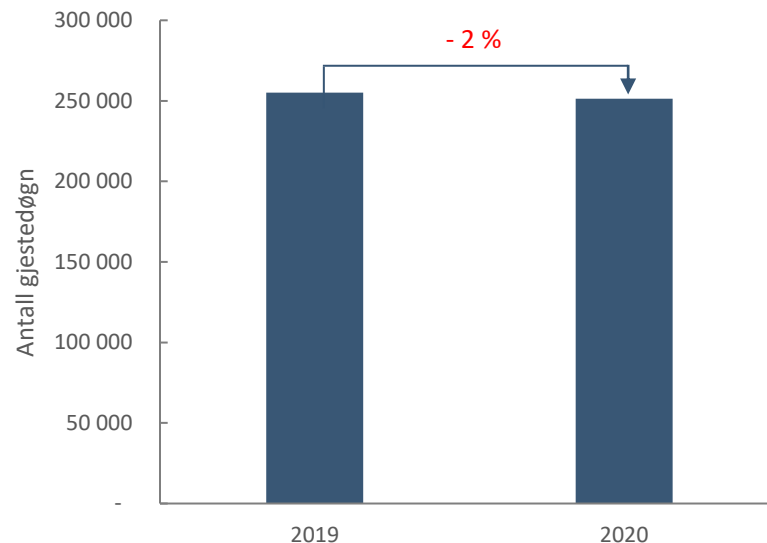

Koronapandemien har lagt store begrensninger på reiselivsnæringen – nedgang i antall gjestedøgn på 2 prosent fra 2019

Reiseliv er kanskje den næringen som har blitt hardest rammet av koronapandemien. For det første har pandemien og smittevernsrestriksjonene for å begrense smitte en direkte effekt på tilbudet av reiselivsprodukter. Dette har bidratt til at hoteller, restauranter og aktivitetstilbud i stor utstrekning har stengt ned over lengre perioder, samt at flytransport i inn- og utland er svært begrenset. For det andre er det en direkte effekt på etterspørselen etter reiselivsprodukter. For det tredje er det en indirekte effekt gjennom sentrale drivere for utviklingen av næringen, slik som økonomisk vekst, digitalisering, lokale bærekraft og klima.

Hvor hardt ulike destinasjoner har blitt rammet av COVID-19 gjennom 2020 avhenger i all hovedsak av to forhold: kundesegmenter og sesongprofil. Som vi har sett er over 60 prosent av de besøkende i Fjell-Telemark fra Norge og et klart flertall besøker destinasjonen om sommeren i et ferie/fritidsøyemed. Selv om destinasjonen har en høyere utenlandsandel enn andre regioner i Telemark har norske turister på norgesferie bidratt til at antall gjestedøgn endte på tilnærmet samme nivå som i 2019. På landsbasis har nedgangen vært på nærmere 35 prosent.

Antall beregnede kommersielle gjestedøgn fra januar til november i 2019 og 2020.
Kilde: SSB

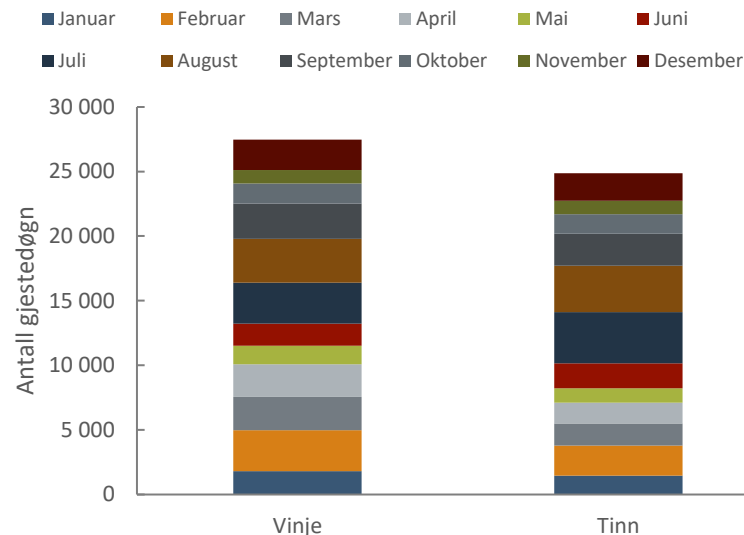

Utleie: Nesten like mange gjestedøgn i Tinn og Vinje som er relativt spredt utover året

Veksten i utleie via nettbaserte markedsplattformer som Airbnb, Homeaway ol. hvor brukere kan tilby, søke etter, bestille og benytte utleieenheter, har vært svært høy i Norge de siste årene og det samme gjelder for Fjell-Telemark. Siden 2016 har antall gjestedøgn tilbragt i utleieenheter i regionen vokst med 1 500 prosent, fordelt på sommer- og vinterhalvåret. Antall overnattinger har dermed vokst fra 3 300 i 2016 til 52 300 i 2019. Utleie stod for 5 prosent av de samlede gjestedøgnene i regionen. Til tross for at utleiemarkedet er lite sammenliknet med totalt antall gjestedøgn, utgjorde overnattingene nesten 30 prosent av de kommersielle gjestedøgnene.

Den høye andelen utleie relativt til kommersielle gjestedøgn indikerer at turister anser hytter/boliger som en attraktiv overnattingsform. Rundt 55 prosent av utleien finner sted om sommeren, mens de resterende 45 prosentene finner sted om vinteren.

Beregnet antall gjestedøgn ved utleie gjennom markedsplattformer i Fjell-Telemark. Kilde Airdna

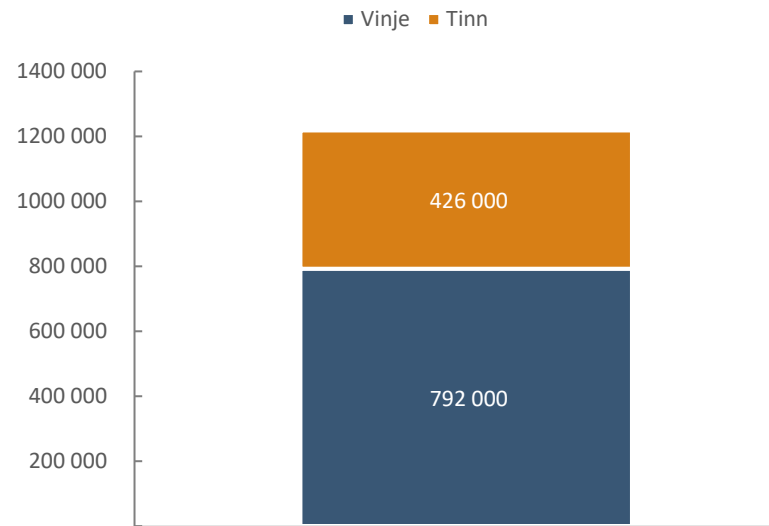
Hytteturister stod for 1,2 millioner gjestedøgn i Fjell-Telemark i 2019

Siden 2000 har antall hytter i Fjell-Telemark økt fra omtrent 3 000 til 6 700 i 2020, som er mer enn en dobling. Utbyggingstakten har vært særlig høy i Vinje kommune. Av de 3 700 nye hyttene er 65 prosent av dem bygget i denne kommunen.

Vi har beregnet antall gjestedøgn fra tilreisende hytteturister i 2019, definert som hytteturister med bosted utenfor den kommunen hytten er lokalisert ved. For Tinn kommune har vi hovedsakelig basert oss på en fritidsundersøkelse gjennomført i 2020. Når det gjelder Vinje har vi benyttet undersøkelsen fra Tinn og andre hytteundersøkelser fra liknende områder. Vi legger til grunn at hyttene i snitt blir brukt 55 dager årlig og at det er om lag 3 besøkende per hytte. Dette tilsier at hytteturistene står for om lag 165 gjestedøgn i Fjell-Telemark hvert år.

Figuren viser antall beregnede gjestedøgn ved private hytter i de to kommunene Fjell-Telemark. Som det fremkommer av figuren er hytteturismen størst i Vinje, med 792 000 gjestedøgn, nesten dobbelt så mange gjestedøgn som i Tinn. Til sammen tilbragte hytteturistene i overkant av 1,2 millioner gjestedøgn i Fjell-Telemark i 2019.

Antall beregnede gjestedøgn på hytter i Fjell-Telemark med bosted utenfor kommunen, 2019. Kilde: SSB og Menon

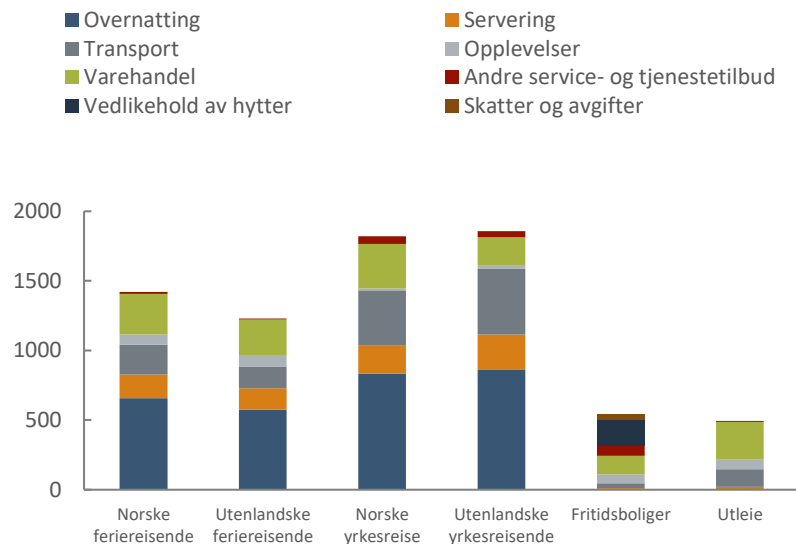

Utenlandske yrkesreisende har det høyeste døgnforbruket, mens turistene på private hytter og utleie har det laveste

I det videre ser vi nærmere på de tilreisendes forbruk i Fjell-Telemark og tilhørende ringvirkninger i regionen. Beregningene baserer seg på Innovasjons Norges Turistundersøkelse, hvor et stort antall reisende på forskjellige destinasjoner blant annet svarer på hvor mye penger de har brukt. Det er usikkerhet forbundet med tallene. En mulige feilkilde er at forbrukstillene er selvrappporterte, men det knyttes også usikkerhet til hvorvidt intervjuobjektene utgjør et representativt utvalg, til tross for at intervjuene er gjennomført både ved attraksjoner, overnattingssteder, flyplasser, havner osv.

Det beregnede døgnforbruket for ulike segmenter viser at utenlandske og norske yrkesreisende bruker klart mest, i gjennomsnitt 2 050 kroner. Hovedsakelig skyldes dette et høyere forbruk på overnatting, servering og transport. Feriereisende og bruker rundt 1 100 kroner i døgnet. Hytteturistene bruker i utgangspunktet langt mindre, med sine 340 kroner. Inkluderer vi vedlikehold og oppgradering av hyttene, samt utgifter til skatter og avgifter øker derimot tallet med 350 kroner. Hytteturistenes døgnforbruk ender da opp på 690 kroner.

Gjennomsnittlig døgnforbruk fordelt på forbrukskategorier. Kilde: Innovasjon Norges Turistundersøkelsen 2019 og TØ1 (2008).

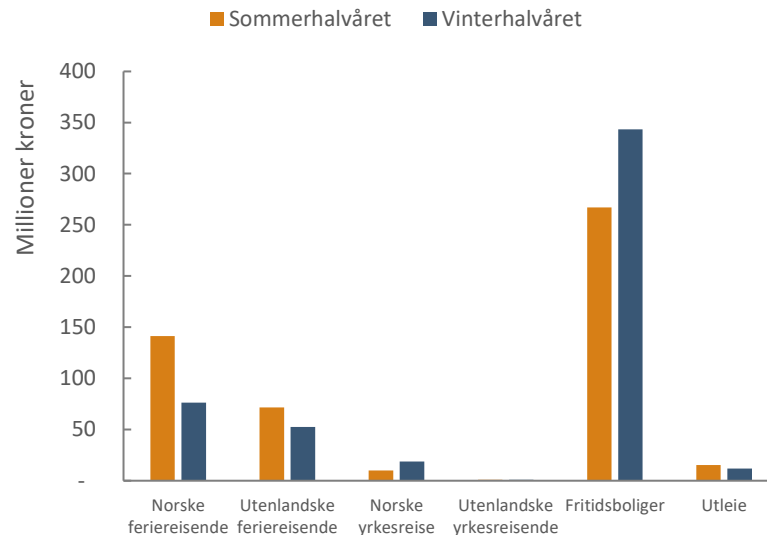

Tilreisende la igjen 1 mrd. kroner i de reiselivsrelaterte næringene i 2019

Vi beregner at tilreisende til Fjell-Telemark la igjen rundt 1 mrd. kroner i regionen i 2019, hvorav hytteturistene og norske feriereisende stod til sammen for om lag 97 prosent av omsetningen. Inntektene fordeler seg relativt likt mellom sommer- og vinterhalvåret.

Totalt genererer hytteturismen over 610 millioner kroner i omsetning i næringslivet i Fjell-Telemark. I disse beregningene har vi inkludert hytteturistenes årlige forbruk innen de reiselivsrelaterte næringene, hvor kostnader til oppgradering og vedlikehold av hytter innen bygg- og anleggsbransjen er med. Dette fordi hytteturismen genererer inntekter til andre deler av næringslivet i Telemark enn det en tradisjonell hotellgjest gjør. Investeringer i forbindelse med hytteutbygging er derimot ikke inkludert her.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2019 fordelt på sesong, marked og formål. Sommersesongen definerer vi som mai-oktober, og vintersesongen som november-april. Kilde: Menon

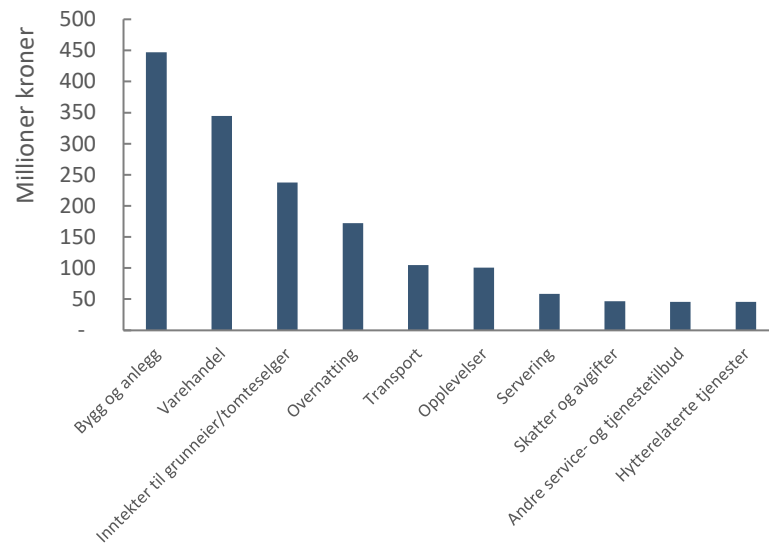

Høyest inntekter innen bygg- og anleggsbransjen og varehandel

Videre har vi beregnet den totale lokale omsetningen på tvers av ulike næringer og mottakere. Fordelingen viser tydelig at Fjell-Telemark har en høy andel hytteturister. Vi beregner at nesten 30 prosent av det totale forbruket og investeringene fra de tilreisende tilfaller bygg- og anleggsbransjen. Omsetningen i denne bransjen er knyttet til oppgradering og vedlikehold, samt selve hyttebyggingen.

Beregningene av regionens inntekter fra hyttebygging baserer seg på ulike antakelser. Vi har intervjuet en rekke utbyggere, grunneiere og eiendomsmeglere i Fjell-Telemark for å innhente den nødvendige informasjonen for å tilpasse antakelsene de lokale forholdene i regionen. Vi har dermed lagt til grunn at en hyttetomt i snitt koster 1,05 millioner kroner. Videre har vi funnet at grunnarbeidene til hyttene hovedsakelig gjøres av lokale, men at det er ikke-lokale aktører som hovedsakelig bygger selve hyttene. Vi har derfor lagt til grunn at i underkant av 30 prosent av byggearbeidene knyttet til oppføring og innredning av hyttene gjøres av lokale. Selv om lokalandelen er relativt lav er omsetningen til bygg og anlegg størst. Dette på grunn av den svært høye utbyttingsaktiviteten i området. Fjell-Telemark er den regionen med flest nye hytter årlig, med nærmere 240 utbygginger.

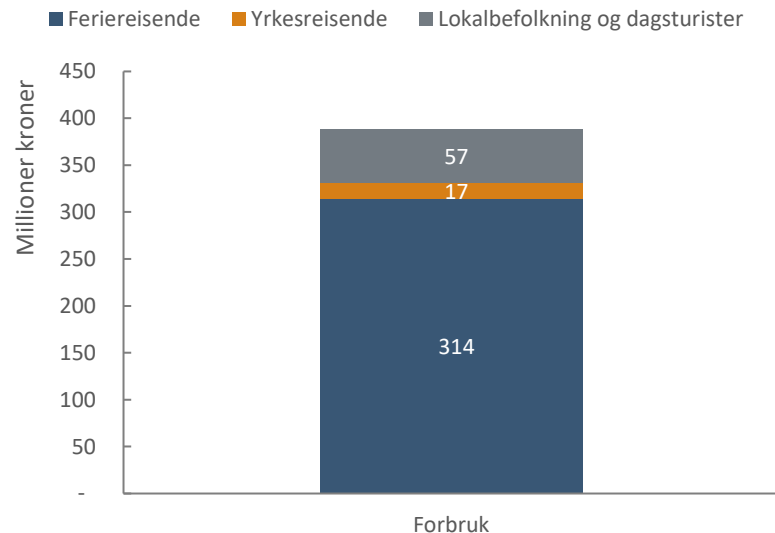
Beregnet total omsetning fra de tilreisende per bransje/aktør i 2019. Millioner kroner. Kilde: Menon

Over 80 prosent av inntektene til reiselivsnæringen kommer fra feriereisende

Etter å ha kartlagt omsetningen fra tilreisendes forbruk ser vi nærmere på reiselivets innholdsbransjer overnatting, servering og opplevelser. Som figuren viser er feriereisende den viktigste inntektskilden til reiselivsnæringen. Feriereisende står for over 80 prosent av inntektene til aktørene i innholdsbransjen i Fjell-Telemark. Med unntak av turister er lokalbefolkningen og dagsturistene er også sentrale markedssegmenter, særlig innen servering og opplevelser, da de står for nesten 15 prosent av inntektene.

Beregnet omsetning fra feriereisende, yrkesreisende, dagsturister og lokalbefolkning i 2019 i reiselivets innholdsbransjer. Kilde: Menon

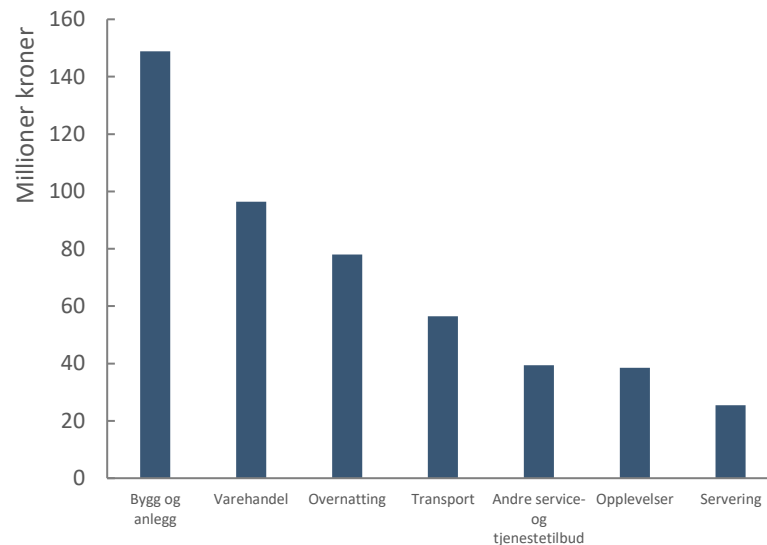
Tilreisende bidrar til 485 mill. kroner i verdiskaping i næringslivet

Tilreisendes forbruk i 2019 la grunnlag for en verdiskaping på drøyt 335 millioner kroner i det reiselivsrettede næringslivet i Fjell-Telemark. Inkluderer vi også verdiskapingen innen bygg- og anleggsbransjen som utbygging og vedlikehold av hytter legger grunnlag for, øker beløpet til 485 millioner kroner.

Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultat før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Verdiskaping er dermed den omsetningen som «blir igjen» i bedriftene etter vare- og tjenestekjøp for å avlønne innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital.

Verdiskapingen fra tilreisendes forbruk og investeringer fordeler seg mellom de ulike bransjene slik figuren til høyre viser. Verdiene skapt innen bygg og anlegg er høyest og utgjør 150 millioner kroner. Dernest følger varehandel og overnatting med hhv. 95 millioner kroner og 80 millioner kroner i skapte verdier.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019. Millioner kroner. Kilde: Menon

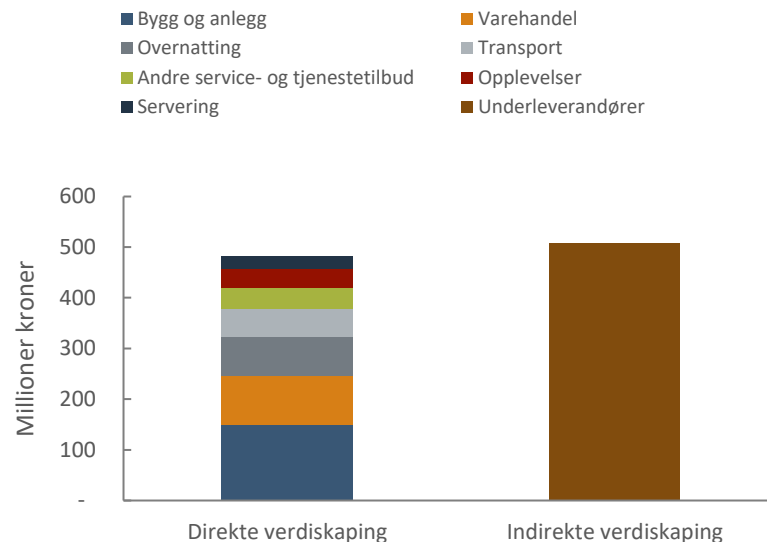

Og over 505 mill. kroner i verdiskaping utover i verdikjeden

I tillegg til at 485 millioner kroner av verdiskapingen i næringslivet i Fjell-Telemark kan knyttes til de tilreisendes forbruk og investeringer, vil reiselivsnæringen, handelsbransjen og bygg- og anleggsbransjen gjøre innkjøp hos sine underleverandører, som bidrar til rundt 505 millioner kroner i verdiskaping. Verdiskapingen hos norske underleverandører er således på nivå med den direkte verdiskapingen fra de tilreisendes forbruk. Den indirekte verdiskapingen er beregnet ut i fra lokal reiselivsnærings vare- og tjenestekjøp i Norge, og tilfaller dermed ikke bare lokalt næringsliv. Indirekte verdiskaping er produksjonen til underleverandører gjennom hele verdikjeden.

Eiendom og forretningsmessig tjenesteyting er eksempler på viktige underleverandørnæringer. Eiendomsselskaper har en særlig viktig rolle som leverandør til overnattingsbransjen. Mange hoteller, både kjedehotell og selvstendige, har leieutgifter som varierer med omsetning, slik at økte inntekter gir stabile resultater i driftsselskap, mens eiendomsselskapet opplever økte inntekter. Sett på denne måten kan verdiskaping og lønnsomhet være undervurdert for overnattingsbransjen.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

Forbruket og investeringene legger grunnlag for 970 arbeidsplasser i regionen

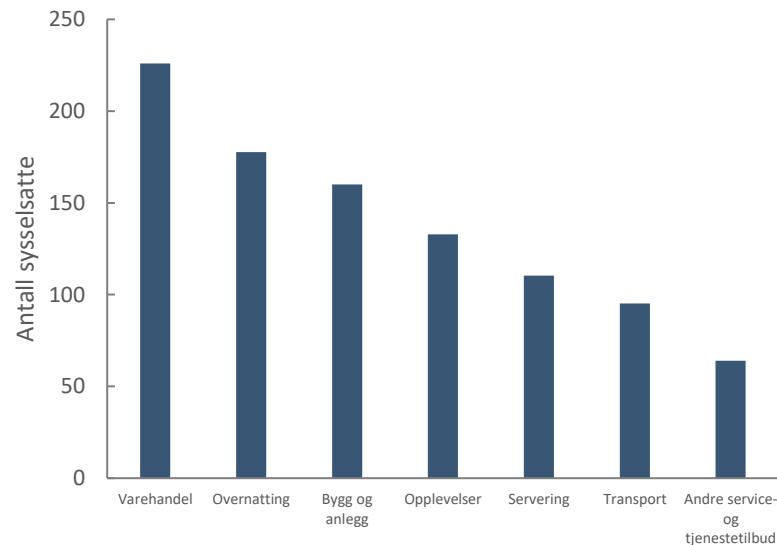
Turismen er viktig for å opprettholde sysselsettingen i næringslivet. I 2019 la forbruket og investeringene grunnlag for nærmere 970 arbeidsplasser i det reiselivsrettede næringslivet, inkludert varehandel og bygg/anlegg fra bygging av nye hytter.

Høyest sysselsetting avledet av de tilreisendes forbruk og investeringer finner i varehandel, som er en svært arbeidsintensiv bransje. Dette utgjør 225 sysselsatte. Videre følger en annen arbeidsintensiv bransje, overnatting, med 180 sysselsatte.

Mye av etterspørselen innen overnatting, servering, opplevelser og varehandel er på kveldstid, helger eller i ferier, og en stor andel av arbeidsinnsatsen gjøres av deltids- og sesongarbeidere. For mange aktører i Telemark er det vanlig praksis å bringe inn sesongarbeidskraft fra andre deler av landet eller fra utlandet. Av den grunn bor ikke alle arbeiderne nødvendigvis i regionen. Dette gjelder også innen bygg- og anleggsbransjen.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019.

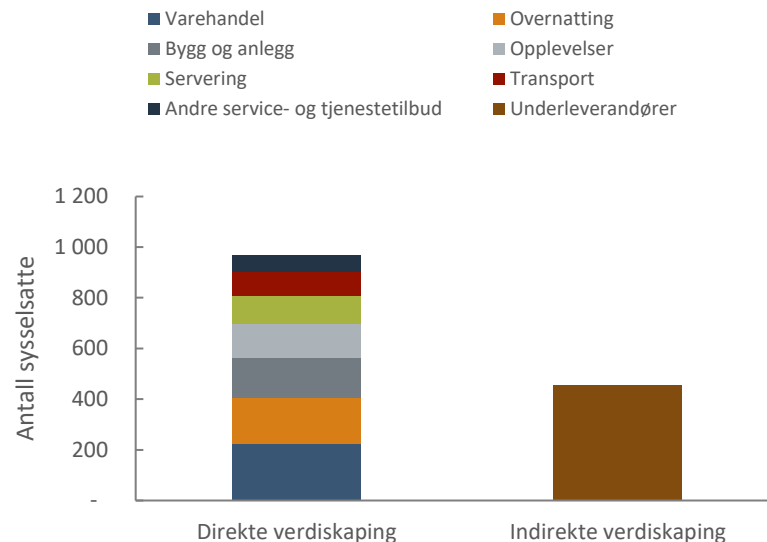
Kilde: Menon

Og nærmere 460 arbeidsplasser utover i verdikjeden

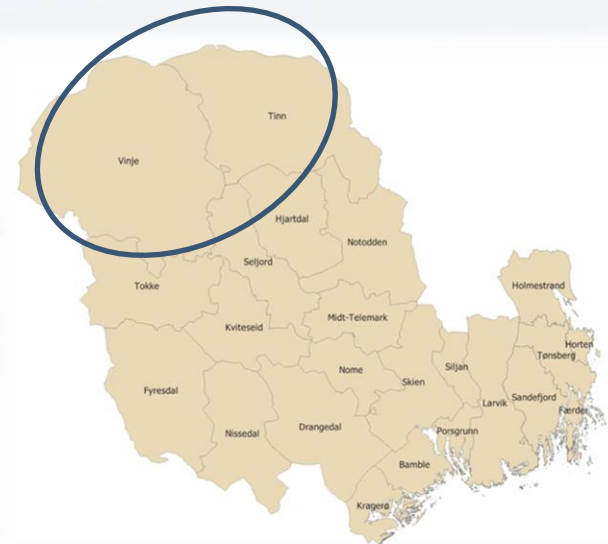
Vi har videre beregnet at vare- og tjenestekjøp fra reiselivsnæringen, varehandel og bygg/anlegg tilsvarer 250 arbeidsplasser utover i den nasjonale verdikjeden. Forbruk legger grunnlag for flere arbeidsplasser i bedriftene som selger direkte til tilreisende enn hos underleverandørbedriftene. Dette skyldes at reiselivsbedriftene er mer arbeidsintensive enn underleverandørene; det skapes flere arbeidsplasser per omsetningskrone innen overnatting og servering enn hos for eksempel eiendomsselskap eller andre vare- og tjenesteleverandører. Mange av de indirekte sysselsatte i den nasjonale verdikjeden jobber og bor i andre deler av landet.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner.

Kapittel 2.3: Fjell-Telemark

Bedriftsperspektivet - reiselivsnæringen

Tinn: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Gaustablikk Høyfjellshotell AS
- Rjukan Hytteby AS
- Skinnarbu
Nasjonalparkhotell (Drift
SNPH AS)

Overnatting

- Mathuset Eyde AS
- Hammersten AS
- Dong Fang Restaurant AS

Servering

- Norsk
Industriarbeidermuseum
- Gausta Skisenter AS
- Gaustabanen AS

Opplevelser

- Tinn Billag AS
- Vy Buss AS
- Fjellvåken AS

Transport

- Gaustatoppen Booking AS
- Visitrjukan AS
- Rendez-vous Frankrike AS

Formidling

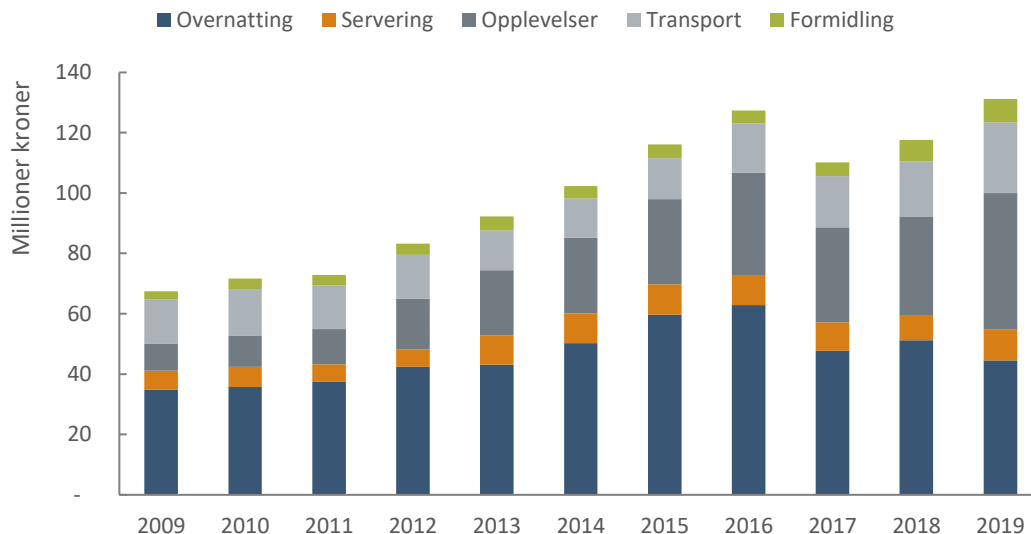
Tinn: Verdensarvstatus og skisenter er viktige drivere for opplevelsesbransjen i Tinn

I Tinn utgjør overnatting- og opplevelsesbransjen omtrent 35 prosent hver av den totale verdiskapingen i reiselivet.

Opplevelsesnæringen har vokst med nær 5 ganger sin opprinnelige størrelse siden 2009 og utgjør i 2019 omtrent 35 prosent av den totale verdiskapingen i Tinns reiseliv. Den betydelige veksten i opplevelsesnæringen er i stor grad drevet av Gausta Skisenter og Industrierbeidermuseet. Sistnevnte er en viktig ambassadør i forvaltningen av UNESCOs verdensarvstatus.

De siste års nedgang i verdiskapingen i overnattingsbransjen skyldes i hovedsak et betydelig fall i verdiskapingen til enkelte driftsselskaper.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

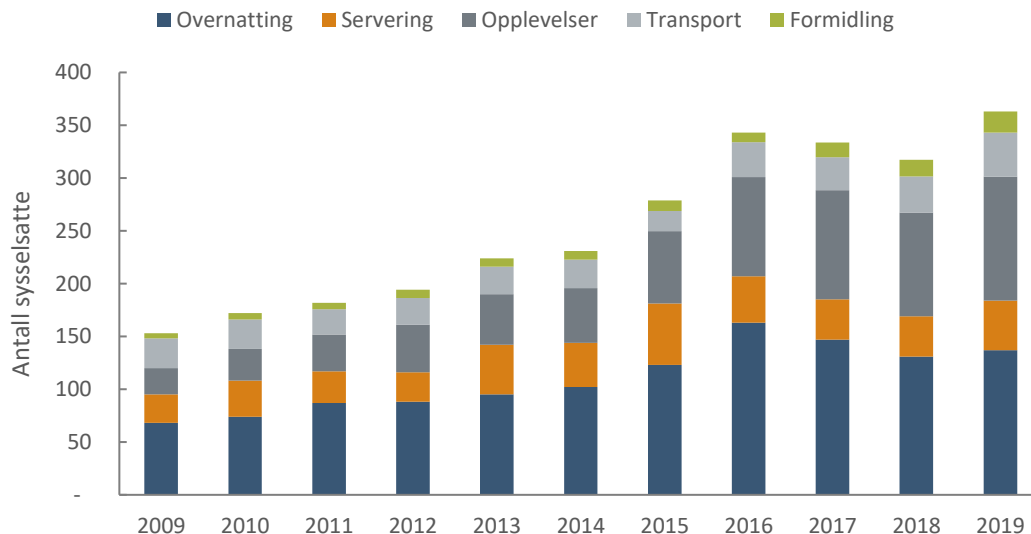
Tinn: Positiv utvikling i antall ansatte i reiselivet siden 2009

Antall ansatte i reiselivet i Tinn har vokst betydelig siden 2009.

Servering og overnatting har sysselsatt den største andelen av de som arbeider i reiselivet i Tinn over tid, noe de fremdeles gjør i 2019.

Samtidig har utviklingen i opplevelsesnæringen gjort at denne bransjen i dag ansetter nesten 30 prosent av de ansatte i reiselivet. I 2009 var tilsvarende andel på underkant av 15 prosent.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Vinje: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Rauland Skisenter AS
- Rauland Høgfjellshotell AS
- Haukeli Hotell Drift AS

Overnatting

- Heimat Vinje AS
- Vågsliid Fjellstuer AS
- Raulandstoga AS

Servering

- Haukelifjell Skisenter AS
- Raulandsfjell AS
- Nynorsk Kultursentrum

Opplevelser

- Vy Buss AS
- Telemark Bilruter AS
- Bratland Buss A/S

Transport

- Rauland Turist AS
- Totak AS

Formidling

Vinje: Vekst siden 2009, variasjoner i reiselivet drevet av skisenteraktivitet

Overordnet har reiselivet i Vinje vokst med omtrent 33 prosent siden 2009 målt i verdiskaping.

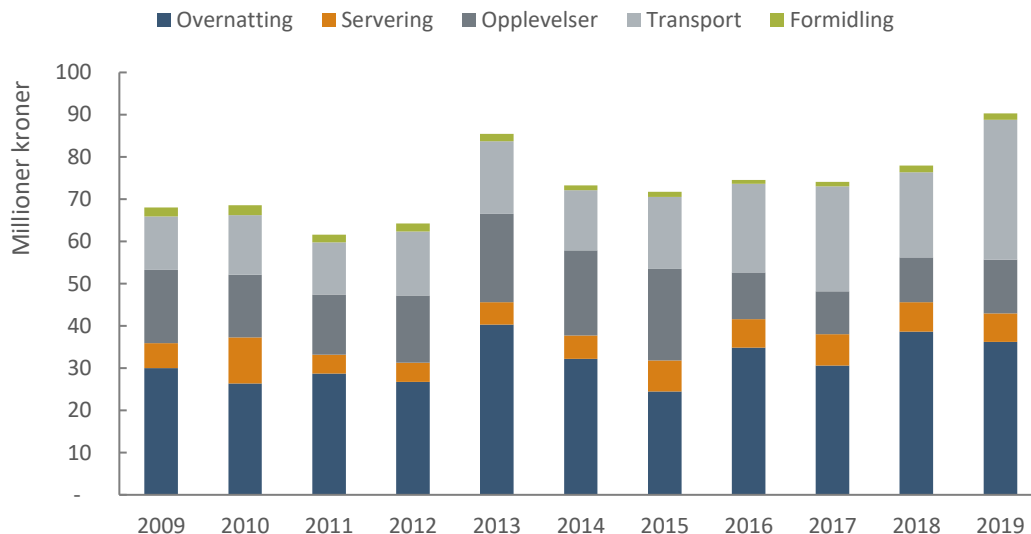
Variasjonen i reiselivets verdiskaping over tid kan i stor grad tilskrives aktiviteter som er knyttet til skisentrene.

Overnattingsbransjen utgjør omtrent 40 prosent av reiselivet i Vinje i 2019. Blant disse aktørene er Rauland Høgfjellshotell og Rauland Skisenter. Sistnevnte driver i dag overnatting/servering i tillegg til alpinksenteret.

Haukelifjell Skisenter er den største rendyrka opplevelsesaktøren i kommunen,

Blant serveringsstedene finner vi blant annet Heimat Vinje kafe og veikro.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

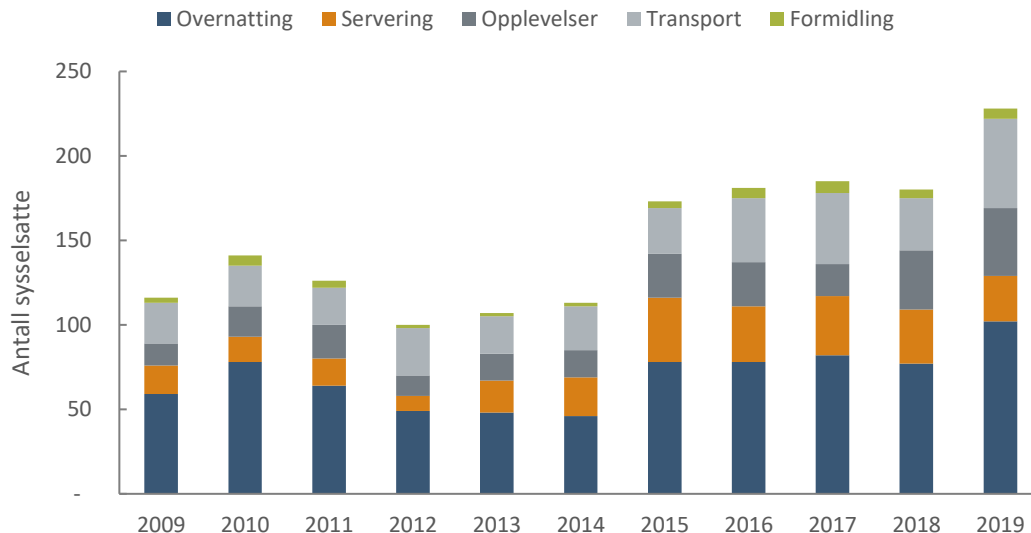
Vinje: Økt sysselsetting i reiselivet i Vinje

Reiselivet i Vinje ansetter i dag omtrent dobbelt så mange personer som i 2009.

Økningen har vært betydelig for alle bransjene i reiselivet, men veksten har vært størst innen overnatting og opplevelser.

Omtrent 45 prosent av reiselivsansatte i Vinje kommune var i 2019 sysselsatt i overnattingsbransjen. Det er på sin plass å påpeke at Rauland Skisenter er kategorisert som en overnattingsbedrift som fører til en liten overvurdering av ansatte i overnattingsbransjen og tilsvarende undervurdering i opplevelsesbransjen.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

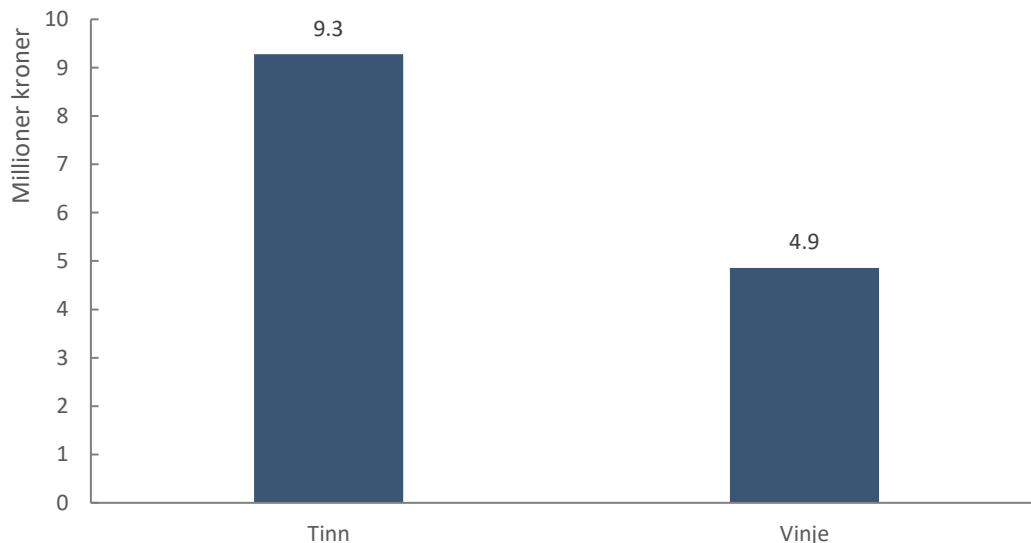

Kommunene i Fjell-Telemark hadde 14,2 millioner kroner i skatteinntekter fra reiselivsansatte i 2019

Reiselivsbedriftene i Fjell-Telemark genererte 14,2 millioner kroner i kommunale personskatteinntekter i 2019. Skatteinntektene til Tinn kommune utgjorde 9,3 millioner kroner, nesten det dobbelte av skatteinntektene til Vinje kommune. Begge kommunene hadde netto innpendling av reiselivsansatte.

Omtrent 4 prosent av skatteinntektene fra reiselivsansatte i Tinn kommune tilfalt derfor nabokommuner, mens 20 prosent av skatteinntektene fra reiselivsansatte i Vinje kommune tilfalt andre kommuner.

Beregnete kommunale inntekter for Tinn og Vinje kommune fra personskatt for reiselivsnæringen i 2019. Kilde: Menon

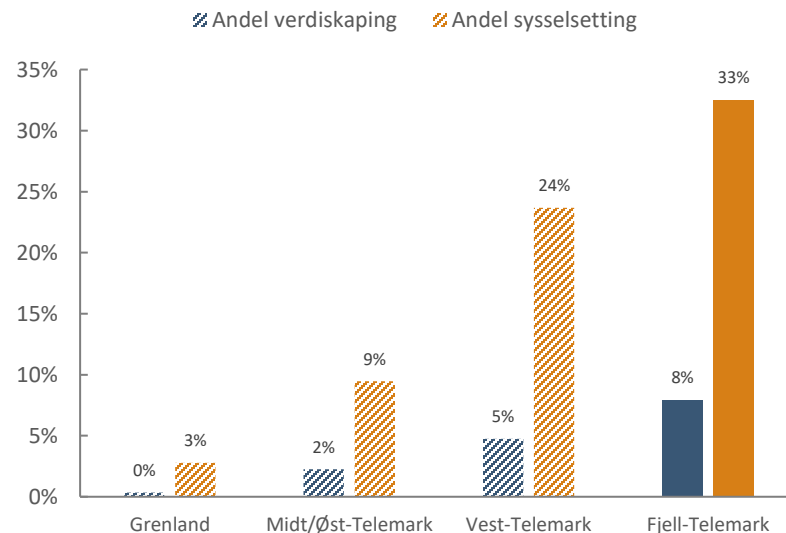

Tilreisendes forbruk og investeringer står for 33 prosent av sysselsettingen i tjenesteytende næringer i Fjell-Telemark

Direkte verdiskaping og sysselsetting avledet av reiselivsrelatert forbruk og investeringer utgjør 8 prosent av verdiskapingen og 33 prosent av sysselsettingen i næringslivet i Fjell-Telemark. Som vi har sett genereres en betydelig del av verdiskapingen og sysselsetting fra hytteturismen og de norske feriereisende.

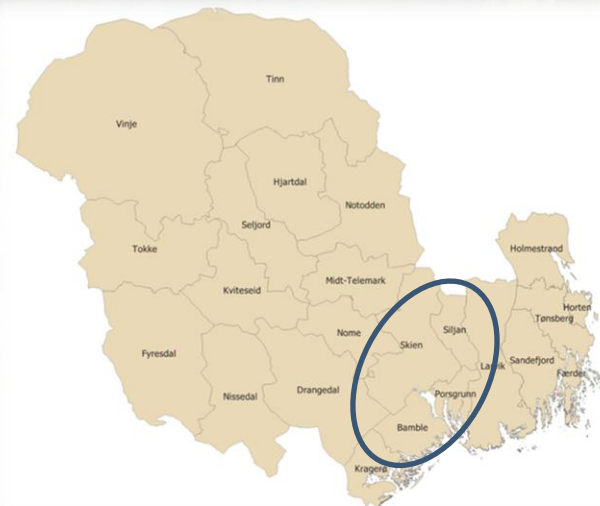
Videre sammenlikner vi verdiskapings- og sysselsettingsandelen i Fjell-Telemark med de andre regionene i Telemark. Som det fremkommer av figuren er verdiskapings- og sysselsettingsandelen i Fjell-Telemark klart høyest i Fjell-Telemark og langt høyere enn i Grenland og i Midt/Øst-Telemark. Tilreisende er viktig for å opprettholde sysselsetting og verdiskaping i regionen.

Beregnet direkte verdiskaping og sysselsetting fra tilreisendes forbruk og investeringer som andel av verdiskaping og sysselsetting i næringslivet i de fire regionene i Telemark. Kilde: Menon

Kapittel 2.4: Grenland

Markedsperspektivet – de tilreisende til Grenland

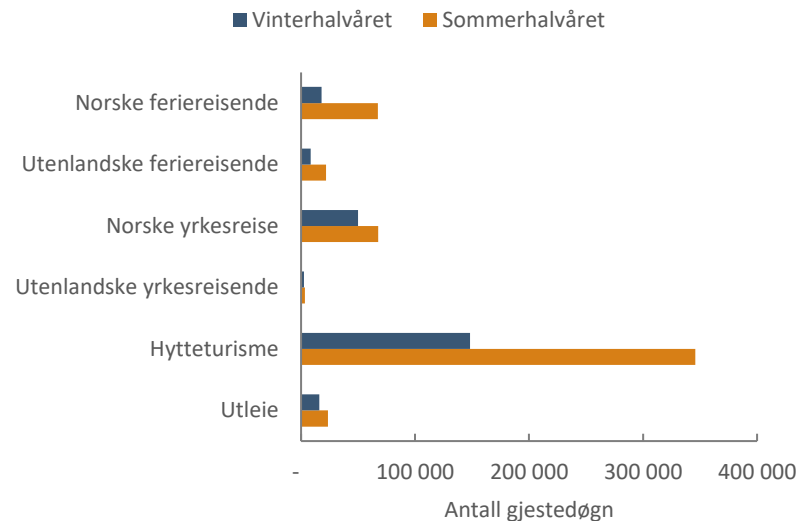
Tilreisende stod for 775 000 gjestedøgn i Grenland i 2019 – hytteturister om sommeren dominerer

Grenland består av de fire kommunene Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan. Kommunene tiltrekker seg en rekke tilreisende hvert år. Vi har sammenstilt kommersielle gjestedøgn på hotell og camping med data fra Airdna og overnattinger på private hytter i kommunen. Samlet finner vi at de tilreisende stod for 775 000 gjestedøgn i 2019.

Gjestedøgnstatistikken i regionen domineres av hytteturister, som stod for om lag 65 prosent av gjestedøgnene. Hytteturistene benytter hyttene sine klart mer om sommeren enn om vinteren. Vi har beregnet at hytteturistene i snitt bruker hyttene 140 gjestedøgn i året, hvilket er noe høyere enn gjennomsnittet for Telemark.

Når det gjelder de kommersielle overnattingene er norske feriereisende og yrkesreisende de klart største segmentene. Turistene kommer hovedsakelig om sommeren. Yrkesreisende på sin side besøker destinasjonen gjennom hele året.

Antall gjestedøgn per segment og sesong i 2019. Sommersesongen strekker seg fra mai til oktober, mens vintersesongen strekker seg fra november til april. Merk at Airbnb også inkluderer HomeAway. Kilde: Menon, Statistikknett og Airdna.

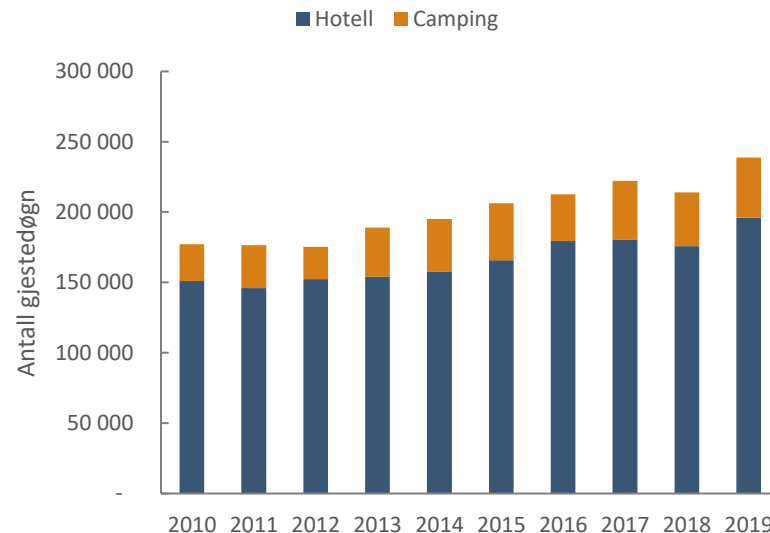

Hotellovernattinger står for over 80 prosent av de kommersielle gjestedøgnene

I 2019 stod kommersielt overnattende for i underkant av 240 000 gjestedøgn i Grenland. Siden 2010 har det vært en jevn vekst og samlet sett økte antall kommersielle gjestedøgn med 35 prosent. Hotell er den mest benyttede overnattingsformen i Grenland. Som figuren viser bor over 80 prosent av de kommersielt overnattende på hotell og andelen har holdt seg relativt stabil siden 2010.

Tilreisende som besøker denne delen av Telemark er i all hovedsak nordmenn. Nærmere 90 prosent av de kommersielt overnattende er fra Norge. Blant de utenlandske gjestene finner vi første og fremst tyskere, amerikanere og svensker.

Utvikling i antall kommersielle overnattinger fordelt på hotell og camping, 2010-2019. Kilde: Statistikknett

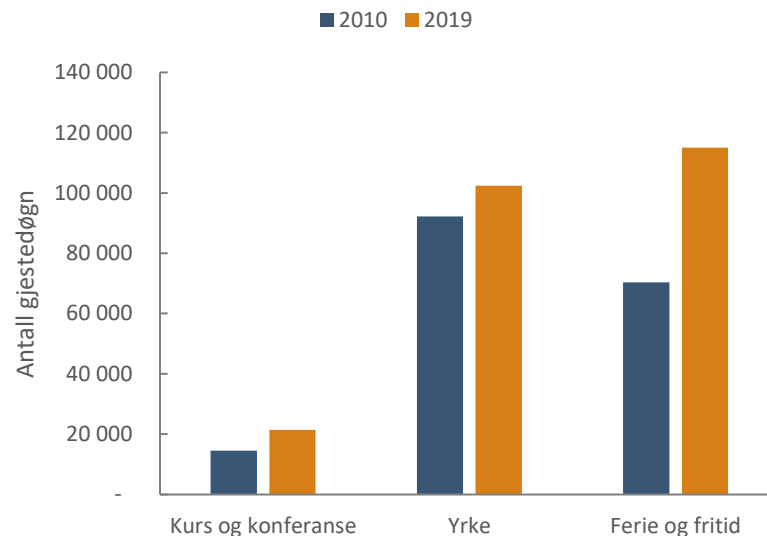

Like mange ferierelaterte som yrkesrelaterte overnattinger i Grenland

Videre har vi sett nærmere på hvilke kunder, i form av de tilreisendes formål, som gjester hotellene og campingplassene. Som figuren viser er segmentfordelingen annerledes i Grenland enn i resten av Telemark. De andre regionene har et klart flertall av ferierende gjester i motsetning til Grenland der det er langt høyere aktivitet knyttet til næringslivsrettete overnattinger. Omtrent 50 prosent av de tilreisende i regionen overnatter hos en kommersiell aktør i forbindelse med en yrkesreise eller kurs/konferanse. I all hovedsak bor businessreisende på hotell. Antall businessreisende har økt med omtrent 15 prosent siden 2010. Det høyeste veksten både i prosent og absolutt verdi har riktignok kommer innen ferie-/fritidssegmentet.

Ferie- og fritidsreisende besøker destinasjoner som oftest på samme tid, mens jobbrelaterte reiser gjerne spres utover året ettersom reisene avhenger av arbeidstakeres behov for gjennomføring av jobbrelaterte reiser og ikke når det er mest attraktivt å besøke destinasjonen. En jevn fordeling mellom ferierelaterte- og yrkesrelaterte overnattinger kan dermed skape en spredning i antall gjestedøgn gjennom året. Vi vil derfor se på destinasjonens sesongprofil og kapasitetsutnyttelse i det videre.

Antall kommersielle gjestedøgn per formål i 2010 og 2019. Kilde: Statistikknett

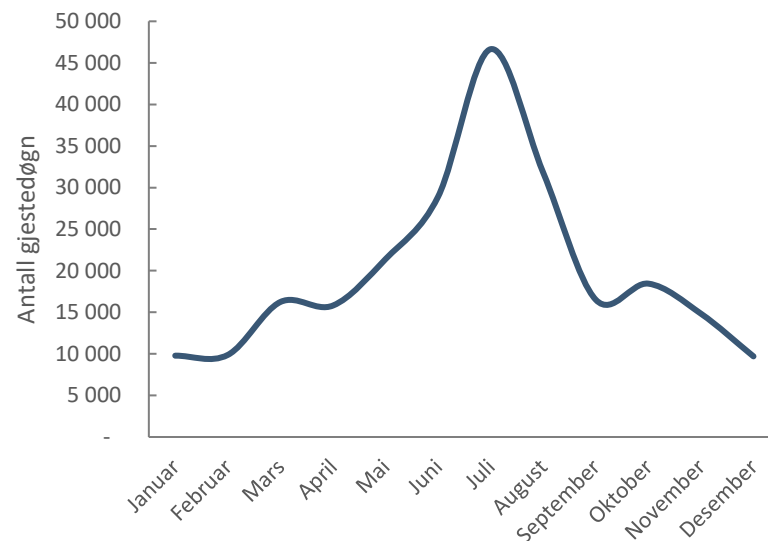
Sesongprofil: Turister kommer hovedsakelig om sommeren, mens yrkesreisende har en jevnere sesongprofil

Oversikten over antall kommersielle overnattinger per måned viser at overnattingsaktørene i Grenland har en sommervridd sesongprofil. Turistene kommer hovedsakelig i sommermånedene juni, juli og august, mens de yrkesrelaterte overnattingene er relativt jevnt fordelt gjennom året.

Vi har beregnet den gjennomsnittlige kapasitetsutnyttelsen i Grenland til 65 prosent. Utnyttelsesgraden er dermed høyest av regionene i Telemark og omtrent 15 prosent høyere enn gjennomsnittet i fylket. Siden 2010 beregner vi at kapasitetsutnyttelsen har økt med 20 prosent.

Hotellenes lønnsomhet målt ved inntekt per disponibelt rom, RevPAR, har ligget relativt stabilt på rundt 470 kroner siden 2010, men sank til 430 kroner i 2019. Dette fordi antall disponible rom økte med etableringen av Comfort Hotell Porsgrunn. Hotellene i Grenland har allikevel den høyeste lønnsomheten av regionene i Telemark og ligger høyere enn snittet i fylket.

Antall kommersielle gjestedøgn per måned i 2019. Kilde: Statistikknett

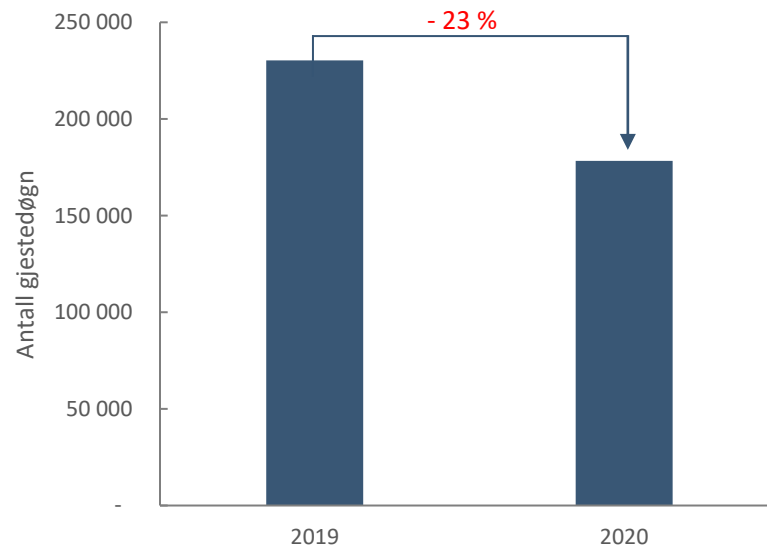

Koronapandemien har lagt store begrensninger på reiselivsnæringen – nedgangen i Grenland har vært høyest av regionene i Telemark

Reiseliv er kanskje den næringen som har blitt hardest rammet av koronapandemien. For det første har pandemien og smittevernsrestriksjonene for å begrense smitte en direkte effekt på tilbudet av reiselivsprodukter. Dette har bidratt til at hoteller, restauranter og aktivitetstilbud i stor utstrekning har stengt ned over lengre perioder, samt at flytransport i inn- og utland er svært begrenset. For det andre er det en direkte effekt på etterspørselen etter reiselivsprodukter. For det tredje er det en indirekte effekt gjennom sentrale drivere for utviklingen av næringen, slik som økonomisk vekst, digitalisering, lokale bærekraft og klima.

Hvor hardt ulike destinasjoner har blitt rammet av COVID-19 gjennom 2020 avhenger i all hovedsak av to forhold: kundesegmenter og sesongprofil. Som vi har sett er over 90 prosent av de besøkende i Grenland fra Norge og de besøkende fordeler seg 50/50 mellom yrkesreisende og ferie/fritidsreisende. Ettersom tiltakene mot korona medførte at all yrkestrafikk i næringslivet nærmest stoppet opp har dette blant annet bidratt til at fallet i antall gjestedøgn i Grenland er høyere enn i andre deler av Telemark. Samlet falt de kommersielle overnattingene med 23 prosent, mens på landsbasis har nedgangen vært enda større med nærmere 35 prosent.

Antall beregnede kommersielle gjestedøgn fra januar til november i 2019 og 2020.
Kilde: SSB

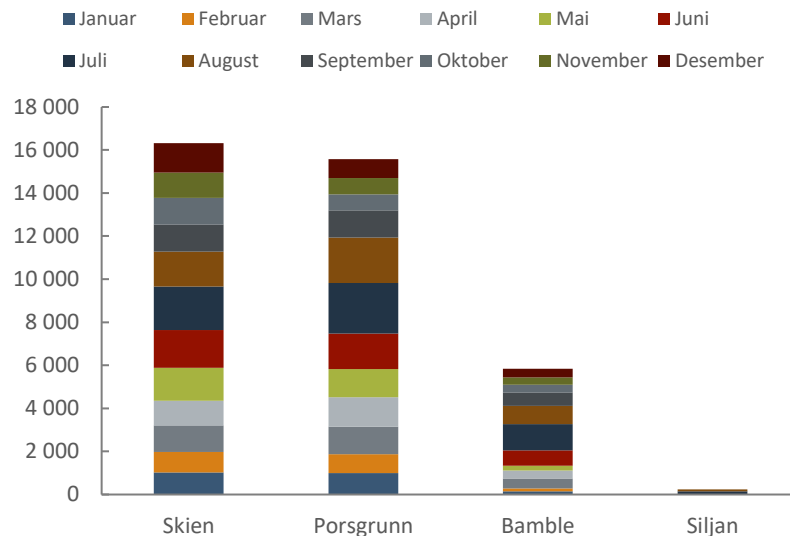

Betydelig vekst i utleie av hytter og boliger – 400 prosent over tre år

Veksten i utleie via nettbaserte markedsplattformer som Airbnb, Homeaway ol. hvor brukere kan tilby, søke etter, bestille og benytte utleieenheter, har vært svært høy i Norge de siste årene og det samme gjelder for Grenland-Telemark. Siden 2016 har antall gjestedøgn tilbragt i utleieenheter i regionen vokst med 400 prosent, fordelt på sommer- og vinterhalvåret. Antall overnattinger har dermed vokst fra 7 400 i 2016 til 38 00 i 2019. Utleie stod for 5 prosent av de samlede gjestedøgnene i regionen. Til tross for at utleiemarkedet er lite sammenliknet med totalt antall gjestedøgn, utgjorde overnattingene nesten 20 prosent av de kommersielle gjestedøgnene.

Den høye andelen utleie relativt til kommersielle gjestedøgn indikerer at turister anser hytter/boliger som en attraktiv overnattingsform. Rundt 60 prosent av utleien finner sted om sommeren, mens de resterende 40 prosentene finner sted om vinteren. Skien og Porsgrunn er de to kommunene i region hvor utleiemarkedet er størst. Over 80 prosent av overnattingene gjennom utleie fant sted i disse to kommunene i 2019.

Beregnet antall gjestedøgn ved utleie gjennom markedsplattformer i Grenland.
Kilde Airdna

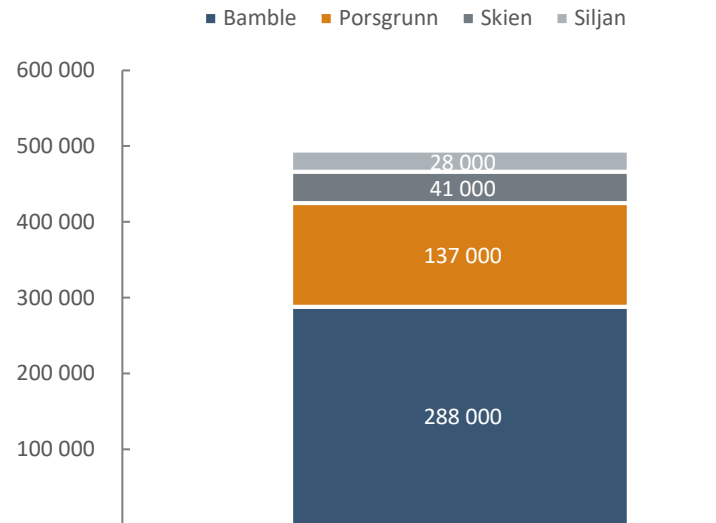
Bamble er den største hyttekommunen i Grenland med 335 000 gjestedøgn

Siden 2000 har antall hytter i Vest-Telemark økt fra omtrent 4 440 til 4 900 i 2020, en vekst på 10 prosent. Grenland er dermed den regionen i Telemark med lavest hytteutbyggingstakt. Av de 460 nye hyttene er nærmere 280 av dem bygget i Bamble.

Vi har beregnet antall gjestedøgn fra tilreisende hytteturister i 2019, definert som hytteturister med bosted utenfor den kommunen hytten er lokalisert ved. Ettersom det ikke er gjennomført undersøkelser av bruken til hytteeierne i denne regionen har vi basert oss på andre hytteundersøkelser gjennomført i Telemark og en rekke andre undersøkelser gjennomført ved liknende destinasjoner utenfor Telemark. Vi legger til grunn at hyttene i snitt blir brukt 45 dager årlig og at det er i overkant av 3 besøkende per hytte. Dette tilsier at hytteturistene står for om lag 140 gjestedøgn i Grenland hvert år.

Figuren viser antall beregnede gjestedøgn ved private hytter i de fire kommunene Grenland. Som det fremkommer av figuren er hytteturismen størst i Bamble med halvparten av gjestedøgnene. Til sammen tilbragte hytteturistene nærmere 500 000 gjestedøgn i Grenland i 2019.

Antall gjestedøgn ved private hytter i Grenland, med bosted utenfor kommunen.
Kilde: Menon og SSB.

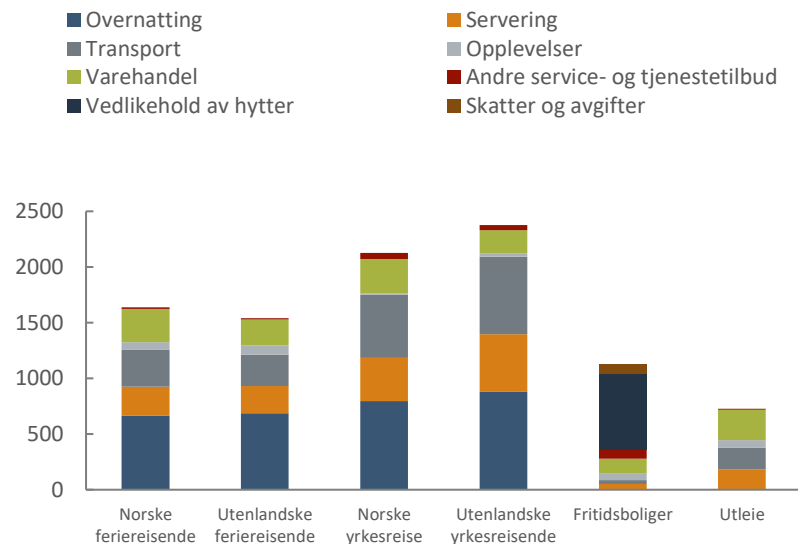

Utenlandske yrkesreisende har det høyeste døgnforbruket, mens turistene på private hytter og utleie har det laveste

I det videre ser vi nærmere på de tilreisendes forbruk i Grenland og tilhørende ringvirkninger i regionen. Beregningene baserer seg på Innovasjons Norges Turistundersøkelse, hvor et stort antall reisende på forskjellige destinasjoner blant annet svarer på hvor mye penger de har brukt. Det er usikkerhet forbundet med tallene. En mulige feilkilde er at forbrukstallene er selvrapporterte, men det knyttes også usikkerhet til hvorvidt intervjuobjektene utgjør et representativt utvalg, til tross for at intervjuene er gjennomført både ved attraksjoner, overnattingssteder, flyplasser, havner osv.

Det beregnede døgnforbruket for ulike segmenter viser at utenlandske og norske yrkesreisende bruker klart mest, i gjennomsnitt 2 050 kroner. Hovedsakelig skyldes dette et høyere forbruk på overnatting, servering og transport. Feriereisende og bruker rundt 1 100 kroner i døgnet. Hytteturistene bruker i utgangspunktet langt mindre, med sine 360 kroner. Inkluderer vi vedlikehold og oppgradering av hyttene, samt utgifter til skatter og avgifter øker derimot tallet med 770 kroner. Hytteturistenes døgnforbruk ender da opp på 1 130 kroner. Forbruket til oppgradering og vedlikehold av hyttene er høyere enn i andre regioner. Dette fordi en betydelig andel, 80 prosent, av hyttene er bygget på 80-tallet og særlig hyttene i skjærgården har ikke hatt innlagt vann. Siden det nå er mulig å koble seg på offentlig vann og kloakk har oppgraderingskostnadene økt betraktelig de senere årene.

Gjennomsnittlig døgnforbruk fordelt på forbrukskategorier. Kilde: Innovasjon Norges Turistundersøkelsen 2019 og TØI (2008).

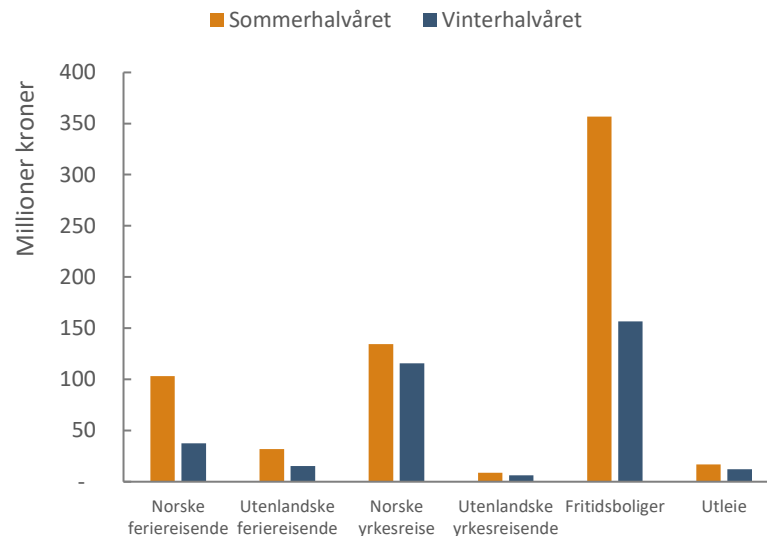

Tilreisende la igjen i underkant av 1 mrd. kroner i de reiselivsrelaterte næringene i 2019

Vi beregner at tilreisende til Grenland la igjen rundt 1 mrd. kroner i regionen i 2019, hvorav hytteturistene og norske feriereisende stod til sammen for rundt 65 prosent av omsetningen. Inntektene er høyest i sommerhalvåret.

Totalt genererer feriereisende 140 millioner kroner, mens hytteturismen generer over 515 millioner kroner i omsetning i næringslivet i Grenland. I disse beregningene har vi inkludert hytteturistenes årlige forbruk innen de reiselivsrelaterte næringene, hvor kostnader til oppgradering og vedlikehold av hytter innen bygg- og anleggsbransjen er med. Dette fordi hytteturismen genererer inntekter til andre deler av næringslivet i Telemark enn det en tradisjonell hotellgjest gjør. Investeringer i forbindelse med hytteutbygging er derimot ikke inkludert her.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2019 fordelt på sesong, marked og formål.
Sommersesongen definerer vi som mai-oktober, og vintersesongen som november-april. Kilde: Menon

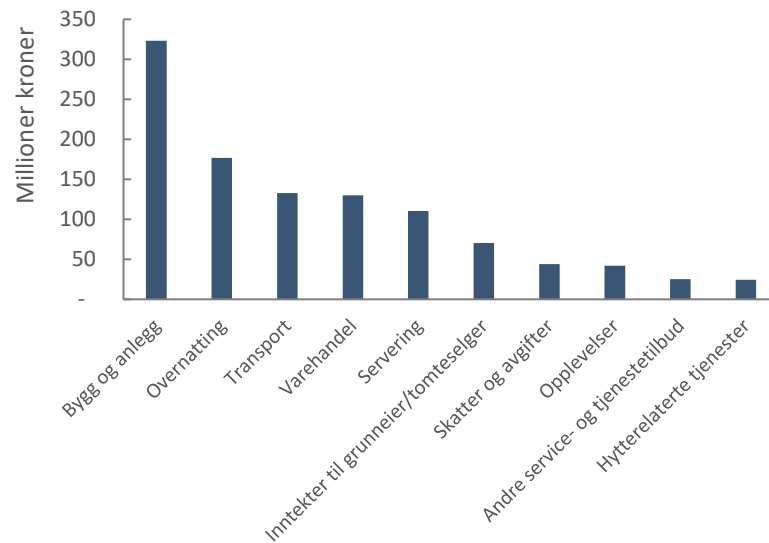

Hytteiere oppgraderer hyttene i skjærgården - høyest inntekter innen bygg- og anleggsbransjen

Videre har vi beregnet den totale lokale omsetningen på tvers av ulike næringer og mottakere. Fordelingen viser tydelig at Grenland har en høy andel hytteturister. Vi beregner at 30 prosent av det totale forbruket og investeringene fra de tilreisende tilfaller bygg- og anleggsbransjen. I de andre regionene har hoveddelen av omsetningen innen bygg og anlegg kommet fra hytteutbyggingen. I Grenland har derimot utbyggingstakten vært lav, men hyttene er relativt gamle og har et større behov for oppgradering og vedlikehold. Tilgangen på vann og kloakk i skjærgården har bidratt til store arbeider for bygg og anleggsbransjen lokalt.

Beregningene av regionens inntekter fra hyttebygging baserer seg på ulike antakelser. Vi har intervjuet en rekke utbyggere, grunneiere og eiendomsmeglere i Grenland for å innhente den nødvendige informasjonen for å tilpasse antakelsene de lokale forholdene i regionen. Vi har dermed lagt til grunn at en hyttetomt i snitt koster 1,05 millioner kroner, at grunnarbeidene hovedsakelig utføres av lokale aktører, men at det i snitt har blitt benyttet kun 20 prosent lokale aktører i byggarbeidene knyttet til oppføring og innredning av hyttene de siste årene.

Beregnet total omsetning fra de tilreisende per bransje/aktør i 2019. Millioner kroner. Kilde: Menon

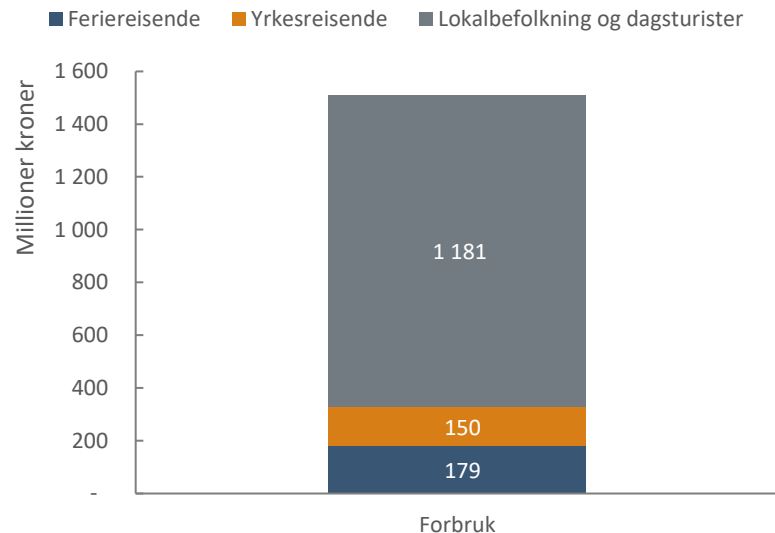

Over 80 prosent av inntektene til reiselivsnæringen kommer fra lokalbefolkningen og dagsturister

Etter å ha kartlagt omsetningen fra tilreisende ser vi nærmere på reiselivets innholdsbransjer overnatting, servering og opplevelser.

Reiselivsnæringens innholdsbransjer omsatte for over 1,5 mrd. kroner i Grenland i 2019. Regionen har et bredt og variert reiselivstilbud, særlig innen servering og opplevelser. Som figuren viser er det lokalbefolkningen og dagsturister som benytter seg i størst grad av disse tilbudene og er dermed den klart viktigste inntektskilden til aktørene. Omtrent 80 prosent av inntektene til aktørene i innholdsbransjene kom fra lokale eller dagsturister, mens yrkesreisende og feriereisende stod for om lag 10 prosent av reiselivets inntekter hver seg.

Beregnet omsetning fra feriereisende, yrkesreisende, dagsturister og lokalbefolkning i 2019 i reiselivets innholdsbransjer. Kilde: Menon

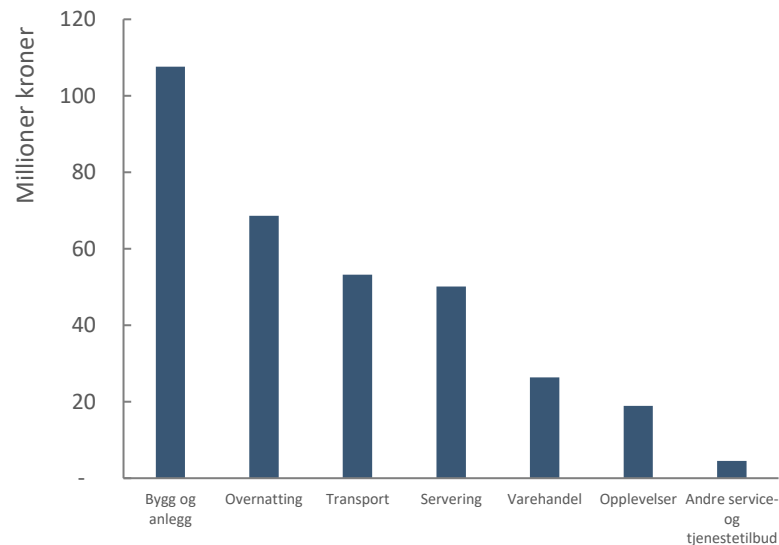
Tilreisende bidrar til 330 mill. kroner i verdiskaping i næringslivet

Tilreisendes forbruk i 2019 la grunnlag for en verdiskaping på drøyt 220 millioner kroner i det reiselivsrettede næringslivet i Grenland. Inkluderer vi også verdiskapingen innen bygg- og anleggsbransjen som særlig vedlikehold og oppgradering av hytter legger grunnlag for, øker beløpet til 330 millioner kroner.

Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultat før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Verdiskaping er dermed den omsetningen som «blir igjen» i bedriftene etter vare- og tjenestekjøp for å avlønne innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital.

Verdiskapingen fra tilreisendes forbruk og investeringer fordeler seg mellom de ulike bransjene slik figuren til høyre viser. Verdiene skapt innen bygg og anlegg er høyest og utgjør 110 millioner kroner. Dernest følger overnatting med 70 millioner kroner i verdiskaping, så transport og servering med rundt 50 millioner kroner skapte verdier hver seg.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019. Millioner kroner. Kilde: Menon

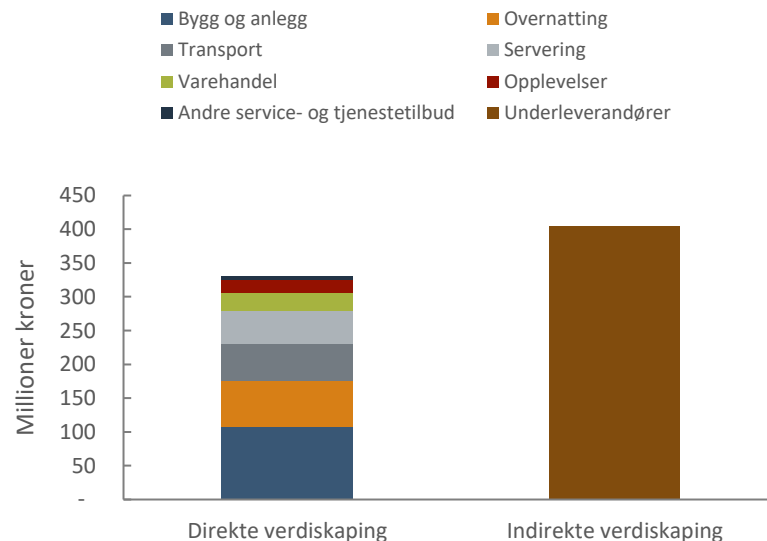

Og over 405 mill. kroner i verdiskaping utover i verdikjeden

I tillegg til at 330 millioner kroner av verdiskapingen i næringslivet i Vest-Telemark kan knyttes til de tilreisendes forbruk og investeringer, vil reiselivsnæringen, handelsbransjen og bygg- og anleggsbransjen gjøre innkjøp hos sine underleverandører, som bidrar til rundt 405 millioner kroner i verdiskaping. Verdiskapingen hos norske underleverandører er således på nivå med den direkte verdiskapingen fra de tilreisendes forbruk. Den indirekte verdiskapingen er beregnet ut i fra lokal reiselivsnærings vare- og tjenestekjøp i Norge, og tilfaller dermed ikke bare lokalt næringsliv. Indirekte verdiskaping er produksjonen til underleverandører gjennom hele verdikjeden.

Eiendom og forretningsmessig tjenesteyting er eksempler på viktige underleverandørnæringer. Eiendomsselskaper har en særlig viktig rolle som leverandør til overnattingsbransjen. Mange hoteller, både kjedehotell og selvstendige, har leieutgifter som varierer med omsetning, slik at økte inntekter gir stabile resultater i driftsselskap, mens eiendomsselskapet opplever økte inntekter. Sett på denne måten kan verdiskaping og lønnsomhet være undervurdert for overnattingsbransjen.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

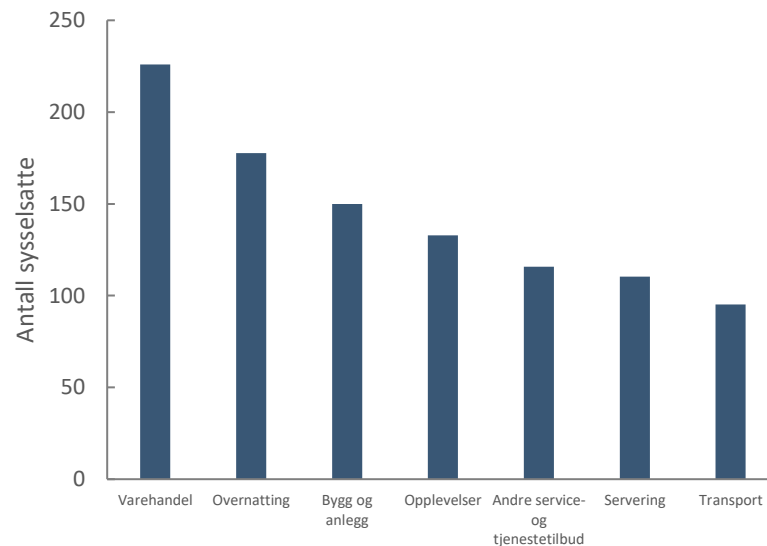

Forbruket og investeringene legger grunnlag for 1 000 arbeidsplasser i regionen

Turismen er viktig for å opprettholde sysselsettingen i næringslivet. I 2019 la forbruket og investeringene grunnlag for over 1 000 arbeidsplasser i det reiselivsrettede næringslivet, inkludert varehandel og bygg/anlegg. Om lag 40 prosent av arbeidsplassene finner vi innen varehandel og overnatting – to svært arbeidsintensive bransjer. Dernest følger bygg og anlegg, med 150 sysselsatte.

Mye av etterspørselen innen overnatting, servering, opplevelser og varehandel er på kveldstid, helger eller i ferier, og en stor andel av arbeidsinnsatsen gjøres av deltids- og sesongarbeidere. For mange aktører i Telemark er det vanlig praksis å bringe inn sesongarbeidskraft fra andre deler av landet eller fra utlandet. Av den grunn bor ikke alle arbeiderne nødvendigvis i regionen. Dette gjelder også innen bygg- og anleggsbransjen.

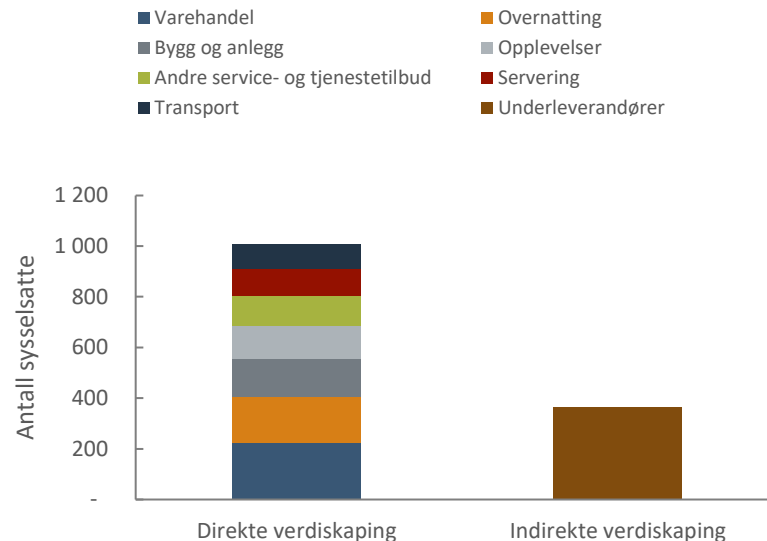
Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019.
Kilde: Menon

Og 365 arbeidsplasser utover i verdikjeden

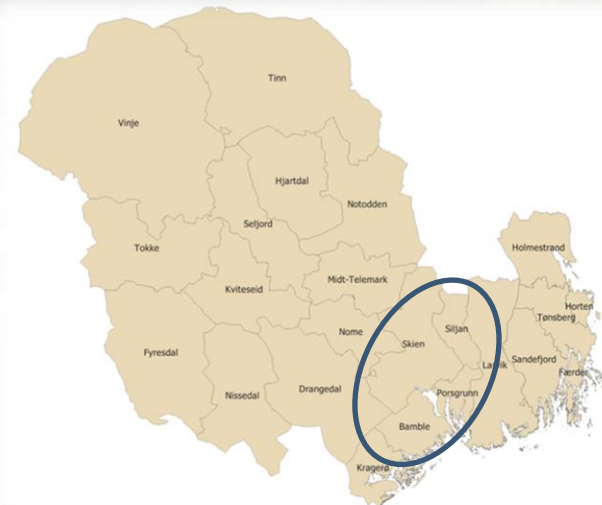
Vi har videre beregnet at vare- og tjenestekjøp fra reiselivsnæringen, varehandel og bygg/anlegg tilsvarer om lag 365 arbeidsplasser utover i den nasjonale verdikjeden. Forbruk legger grunnlag for flere arbeidsplasser i bedriftene som selger direkte til tilreisende enn hos underleverandørbedriftene. Dette skyldes at reiselivsbedriftene er mer arbeidsintensive enn underleverandørene; det skapes flere arbeidsplasser per omsetningskrone innen overnatting og servering enn hos for eksempel eiendomsselskap eller andre vare- og tjenesteleverandører. Mange av de indirekte sysselsatte i den nasjonale verdikjeden jobber og bor i andre deler av landet.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk og investeringer i 2019, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner. Kilde: Menon

Kapittel 2.4: Grenland

Bedriftsperspektivet - reiselivsnæringen

Skien: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Thon Hotell Høyers (Mecca AS)

- Hotel Bryggeparken AS

- Besso AS

Overnatting

- Skien Sportsbar AS

- Mathuset Skien AS

- Max Norway AS

Servering

- Telemark Og Vestfold Regionteater AS

- Telemark Museum

- Ibsenhuset AS

Opplevelser

- Vygruppen AS

- Vy Buss AS

- Telemark Bilruter AS

Transport

- Oliven Reiser AS

- Blixen Tours Norway AS

- Sydhavsreiser Let's Travel AS

Formidling

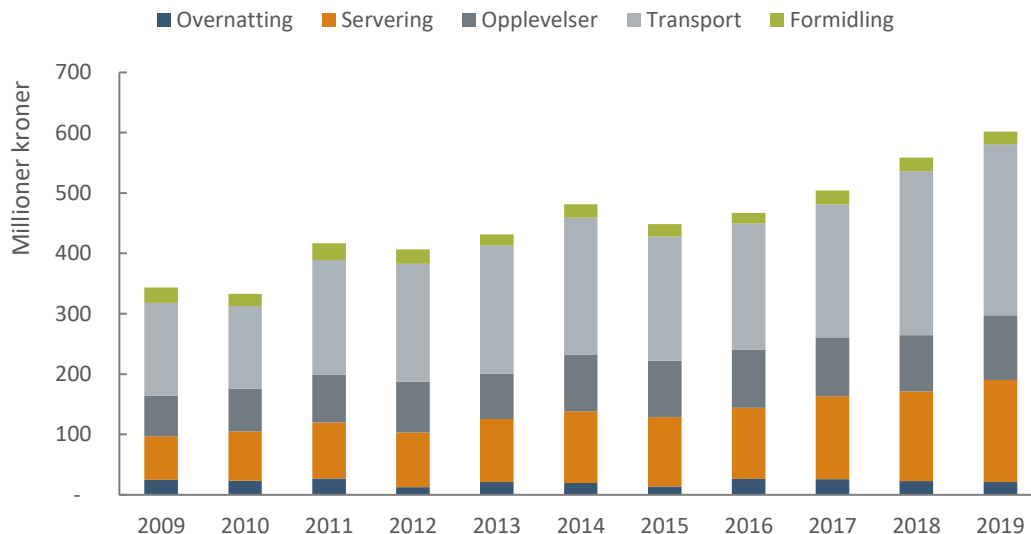
Skien: Betydelig vekst i verdiskaping siden 2009, servering og transport står for den største andelen av verdiskapingen

Reiselivsnæringen i Skien har opplevd en samlet verdiskapingsvekst i perioden 2009 til 2019 på om lag 75 prosent.

Reiselivsbransjen med størst vekst i verdiskaping er serveringsbransjen med en vekst på nesten 30 prosent årlig. De siste års økning kommer som følge av nyetableringen av blant annet MAX burger.

Den største undergruppen i Skien er transportbransjen. Her finner vi selskaper som VY Gruppen, VY Buss og Telemark Bilruter. Samlet sto denne undergruppen for nesten halvparten av den samlede verdiskapingen.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

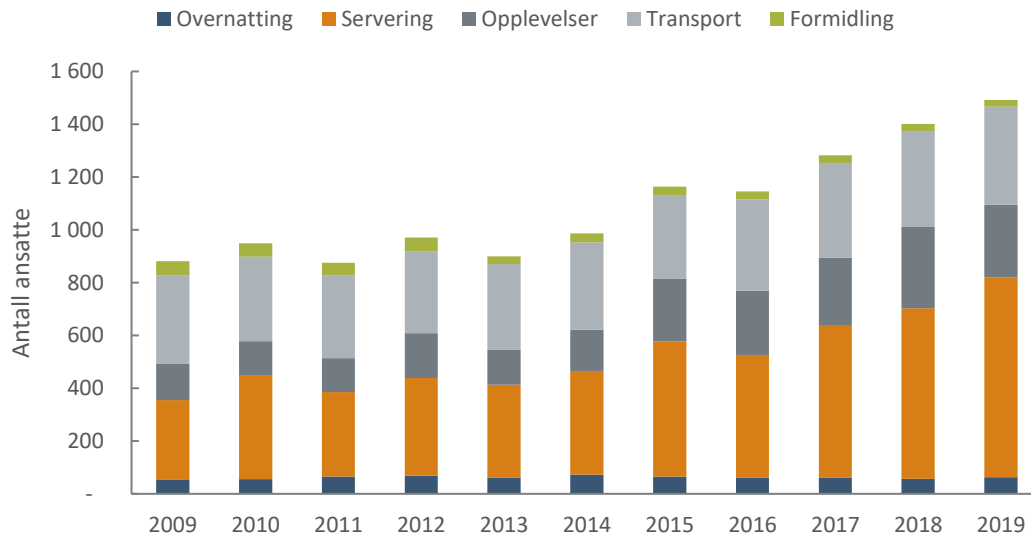
Skien: Stor vekst i antall ansatte siden 2009, spesielt innen serveringsbransjen

Samlet har antall ansatte i reiselivet i Skien økt med i underkant av 70 prosent siden 2009.

Den største veksten finner vi i serveringsbransjen, hvor antall ansatte har økt med rundt 150 prosent i perioden 2009 til 2019. De ansatte i serveringsbransjen utgjør i 2019 omtrent halvparten av alle de som er ansatt i reiselivet i Skien.

Transportnæringen sysselsetter omtrent 25 prosent av de ansatte i Skiens reiseliv, og ansetter dermed flest etter serveringsbransjen.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Porsgrunn: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Comfort Hotel Porsgrunn AS
- Victoria Hotell AS
- Grenland Industrimuring Eiendom AS

Overnatting

- Sjøloftet Varn
- Cafe Osebro AS
- Byens Hjerte AS

Servering

- Grenland Friteater AS
- Duverden AS
- Down Town Bowling AS

Opplevelser

- Brevik Fergeselskap IKS
- Bilutleie Grenland AS

Transport

- Hvite Busser AS
- Europabussen AS
- Centrum Reisebyrå AS

Formidling

Porsgrunn: Serveringsbransjen bidrar til størsteparten av reiselivets verdiskaping i kommunen

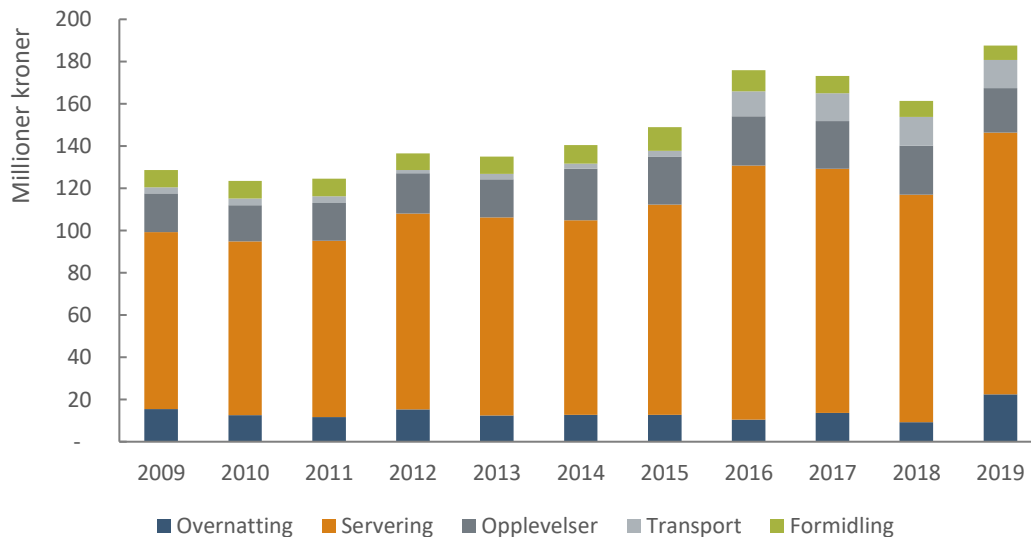
Reiselivet i Porsgrunn har vokst med om lag 45 prosent siden 2009 målt i verdiskaping.

Størst vekst i innholdsbransjene har vært for overnatting og servering, som begge har hatt en vekst på mellom 45 og 50 prosent. Dette tilsvarer omtrent 4 prosent årlig.

Serveringsbransjens vekst kommer blant annet av flere etableringer (som Burger King). Økningen i verdiskaping for overnattingsbransjen i 2019 kommer av åpningen av Comfort Hotel Porsgrunn.

Innholdsbransjene utgjør samlet omtrent 90 prosent av reiselivets verdiskaping i kommunen. For transportbransjen er verdiskapingsveksten drevet av Brevik Fergeselskap.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

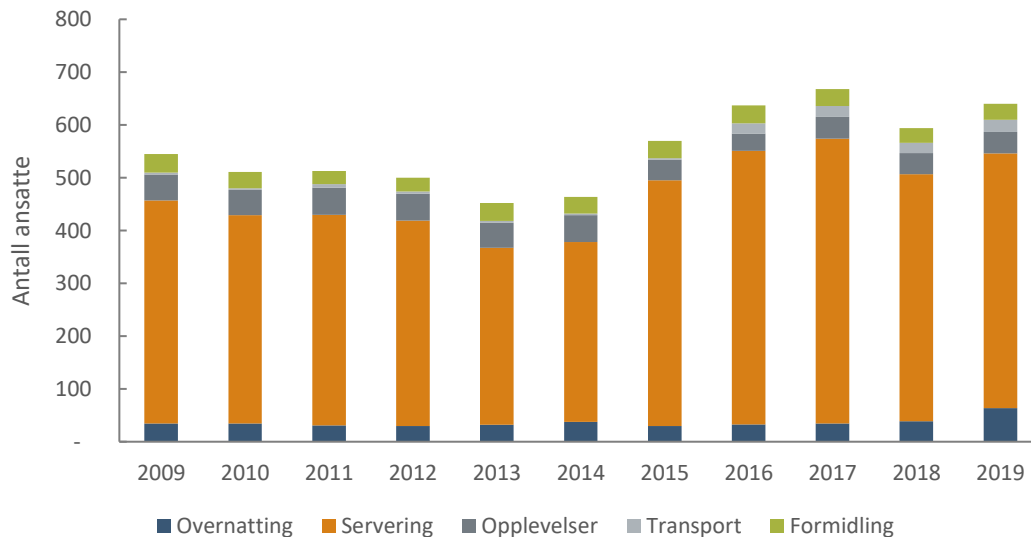
Porsgrunn: Sysselsettingen i kommunens reiseliv er i stor grad drevet av serveringsbransjen

Samlet har antall ansatte i reiselivet i Porsgrunn økt med i underkant av 20 prosent.

Den største veksten har vært i overnattingsbransjen, noe som er drevet av Comfort Hotels åpning av hotell i kommunen.

Overordnet sysselsetter serveringsbransjen 3 av 4 ansatte i reiselivet i kommunen i 2019, etterfulgt av overnattingsbransjen med om lag 10 prosent av de ansatte i reiselivet.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Bamble: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

- Quality Skjærgården Hotel Og Badepark AS
- Langesund Bad AS
- Havparadiset AS

Overnatting

- Telemark-svingen AS
- 4Service Landanlegg AS
- Heimat Lasses AS

Servering

- Wrightegaarden AS
- Teknobingo Stathelle AS
- Bamble Golfdrift AS

Opplevelser

- Fjord Line AS
- Drangedal Bilruter AS
- Magnus Reiser AS

Transport

- Ingen rapporteringspliktige selskaper til Brønnøysund i 2019

Formidling

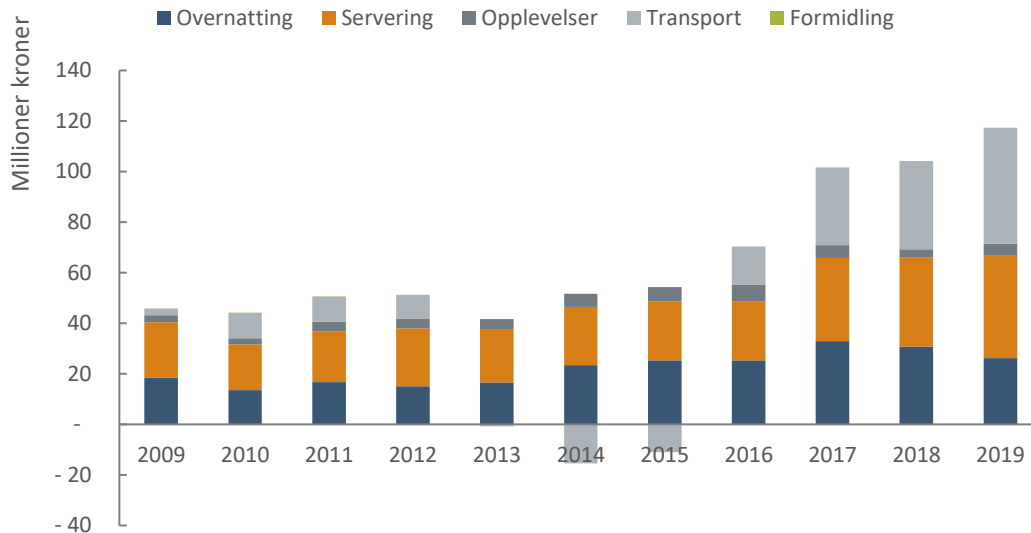
Bamble: Transportsektoren har fått stor betydning etter Fjord Line etablerte seg ved Langesund fergeterminal

I Bamble har reiselivsnæringen hatt en overordnet verdiskapingsvekst på rundt 160 prosent siden 2009. Den største bidragsyter til veksten i reiselivet er transportbransjen som siden 2009 har vokst til om lag 3,5 ganger 2010-nivået.

Fjord Line har siden bestemmelsen om drift fra Langesund fergeterminal sammen med resten av transportsektoren bidratt betydelig til verdiskapingen i kommunen. De siste årene har transportsektoren utgjort om lag 40 prosent av verdiskapingen i reiselivet.

Innholdsbransjene overnatting og servering har vokst med hhv. 4 og 6 prosent årlig siden 2009, og utgjør samlet over 50 prosent av kommunenes reiselivsrelaterte verdiskaping.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

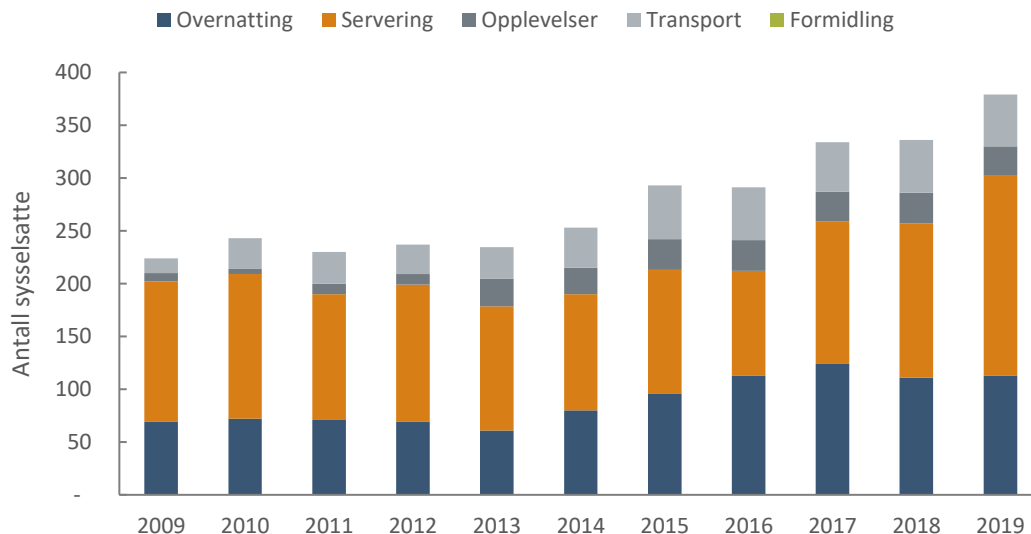
Bamble: Serverings- og overnattingsbransjen har over tid sysselsatt en solid overvekt av de ansatte i reiselivet

Sysselsettingen i reiselivet i Bamble har økt siden 2009 med omtrent 70 prosent, og for alle bransjene.

Samlet utgjør de ansatte i overnattings- og serveringsbransjen nesten 80 prosent av alle sysselsatte i reiselivet i Bamble. Pizzakompaniet og Victoria Gjestgiveri er blant de som driver sysselsettingen betydelig opp i 2019.

Innen overnattingsbransjen sysselsetter Quality Hotel Skjærgården omtrent tre av fire av alle ansatte i bransjen.

Utvikling i antall sysselsatte. 2009-2019. Kilde: Menon

Siljan: Eksempler på større bedrifter per bransje i reiselivsnæringen

• Ingen
rapporteringspliktige
selskaper til
Brønnøysund i 2019

Overnatting

• Solvika Cafe AS

Servering

• Siljan Skisenter AS

Opplevelser

• BS Buss og Transport AS

Transport

• Ingen
rapporteringspliktige
selskaper til
Brønnøysund i 2019

Formidling

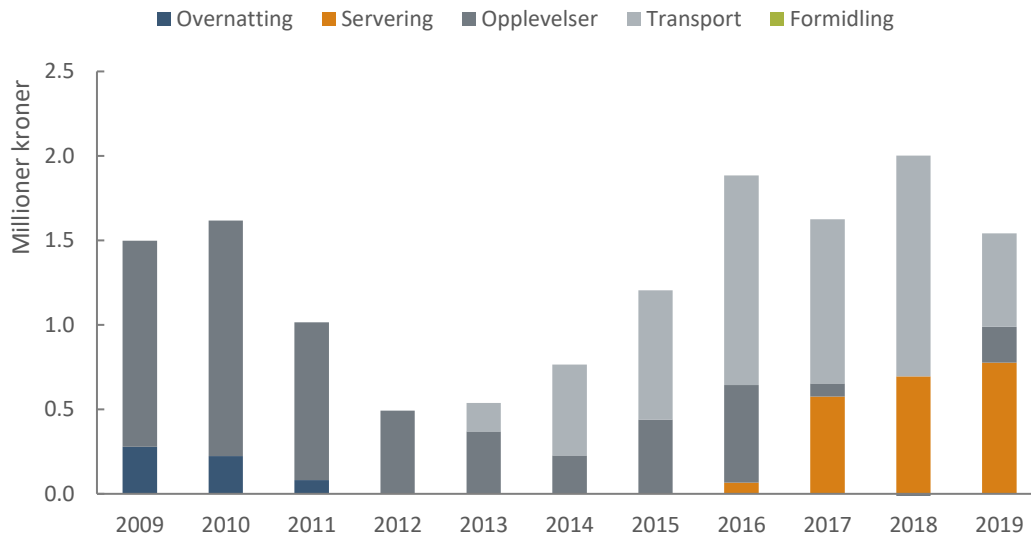
Siljan: Få regnskapspliktige foretak i reiselivet i Siljan i 2019

Det er relativt få regnskapspliktige reiselivsbedrifter i Siljan i 2019. Blant de største bedriftene de siste fire årene finner vi Solvika Cafe og Siljan Skisenter. Solvika Cafe har hatt en vokst siden 2016 og står i 2019 for omtrent 50 prosent av den samlede verdiskapingen i kommunens reiseliv.

De store variasjonene i opplevelsesbransjen kommer av betydelige variasjoner i driften av skisenteret. Skisenteret har opplevd en nedadgående trend siden 2009 i både omsetning og har opplevd flere år med svake resultater. Transportsektoren er drevet av et buss- og transportselskap som er registrert i kommunen.

Det finnes flere enkeltmannsforetak som ikke er regnskapspliktige, som Solvika Camping.

Utvikling i total verdiskaping. 2009-2019. Kilde: Menon

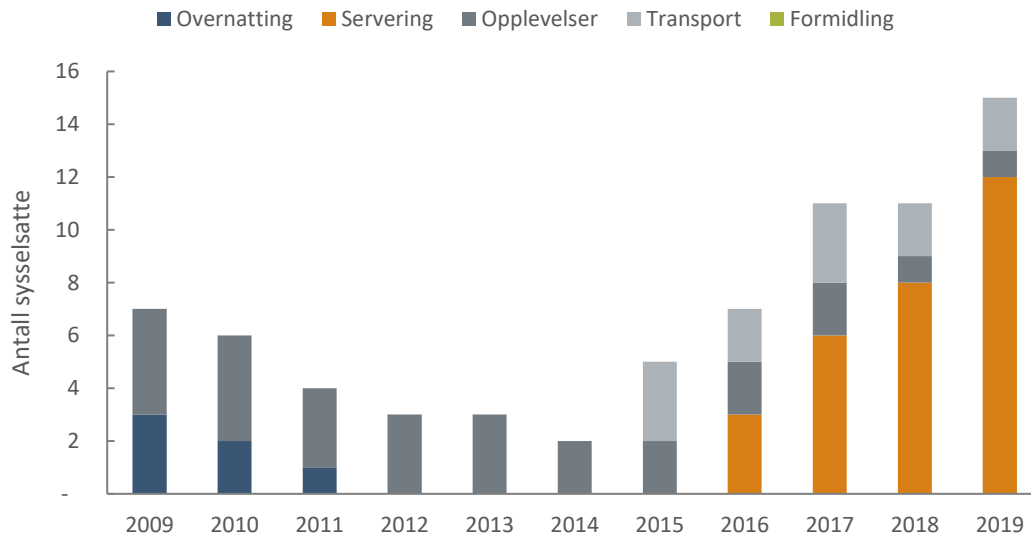

Siljan: Relativt få ansatte i reiselivet, en stor overvekt er ansatt innen servering

Antall ansatte har økt betydelig blant de regnskapspliktige reiselivsforetakene i Siljan de siste fem årene.

Veksten er i all hovedsak drevet av serveringsbransjen og Solvika Cafe som ble registrert i 2016.

Utvikling i antall sysselsatte, 2009-2019. Kilde: Menon

Kommunene i Grenland hadde 53,2 millioner kroner i skatteinntekter fra reiselivsansatte i 2019

Kommunene i Grenland genererte samlet 53,2 millioner kroner i kommunale personskatteinntekter i 2019. Skatteinntektene var klart høyest i Skien, med 35,1 millioner kroner. Dernext følger Porsgrunn, med 11,5 millioner kroner, Bamble, med 6,5 millioner kroner og Siljan med 100 000 kroner. Alle kommunene hadde netto utpendling av reiselivsansatte, men det er store forskjeller i omfanget. En oversikt følger under:

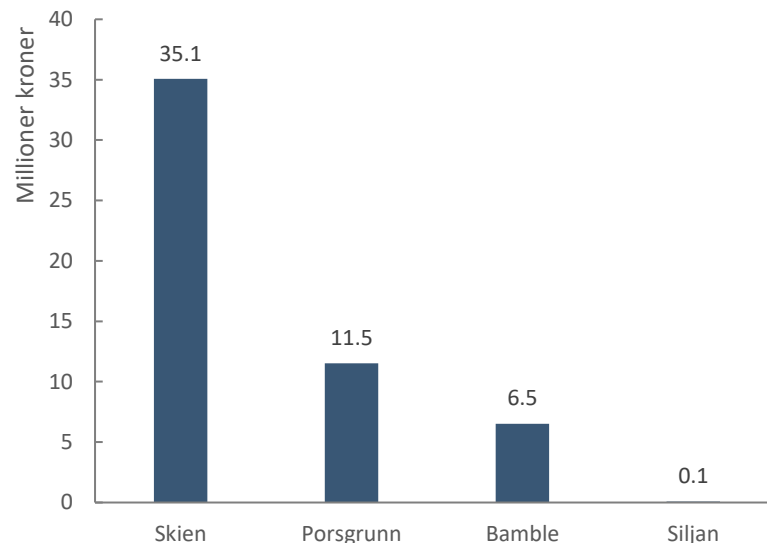
Skien: Grunnet netto utpendling er skatteinntektene til Skien kommune 5 prosent høyere, totalt 36,9 millioner kroner.

Porsgrunn: Grunnet netto utpendling er skatteinntektene til Porsgrunn kommune 4 prosent høyere, totalt 12 millioner kroner.

Bamble: Grunnet netto utpendling er skatteinntektene til Bamble kommune 30 prosent høyere, totalt 8,3 millioner kroner.

Siljan: Grunnet netto utpendling er skatteinntektene til Siljan kommune 190 prosent høyere, totalt 250 000 kroner.

Beregnete kommunale inntekter for Skien, Porsgrunn, Bamble og Siljan kommune fra personskatt for reiselivsnæringen i 2019. Kilde: Menon

Tilreisendes forbruk og investeringer står for 3 prosent av sysselsettingen i næringslivet i Grenland

Direkte verdiskaping og sysselsetting avledet av reiselivsrelatert forbruk og investeringer utgjør 0,3 prosent av verdiskapingen og 3 prosent av sysselsettingen i næringslivet i Grenland. Med andre ord er andelen lave og betraktelig lavere enn alle andre regioner i Telemark. Ut fra disse tallene kan det se ut som at de tilreisende utgjør et beskjedent bidrag til næringslivet i Grenland, men årsaken må sees i sammenheng med at Grenland har et stort og mangfoldig næringsliv, særlig innen industri. Grenland anses som Norges største industriregion, hvor prosessindustrien står særlig sterkt. Yara, en av verdens største produsenter av mineralgjødsel, er eksempelvis lokalisert her. Selv om Grenland har et stort og produktivt næringsliv, betyr ikke det at reiseliv er uviktig.

Beregnet direkte verdiskaping og sysselsetting fra tilreisendes forbruk og investeringer som andel av verdiskaping og sysselsetting i næringslivet i de fire regionen i Telemark. Kilde: Menon

